

ČD
PRO VÁS

REKLAMNÍ MAGAZÍN NÁRODNÍHO DOPRAVCE

2016 / ROČNÍK 8 / ZDARMA

ZPĚVAČKA

**LEONA
GYÖNGYÖSI**

SHOWBYZNYS
NENÍ PRO NAIVNÍ
PUBERTÁKY

Pojed'te s námi!

Praha – Drážďany od 248 Kč

Praha – Berlín od 386 Kč

Užijte si komfortní cestování
vlakem za skvělé ceny.

Akce platí od 14. 11. do 30. 11. 2016
pro všechny přímé spoje.

Nakupujte na
www.cd.cz/eshop

České dráhy
Národní dopravce

VÁŽENÍ ČTENÁŘI, MILÍ SPOLUCESTUJÍCÍ,

tento editorial je poznamenán stykem před Lincem. Mám na mysli kolejový styk, přesněji dilatační spáru, někdejšího původce tradičního klapání ocelových kol o kolejnice. Dnes už je spíše výjimkou. O to více mě překvapil ve chvíli, kdy jsem se chystal opřít hrot svého letitého plnicího pera o papír. To si tak uháníte dvoustovkou railjetem v hornorakouské rovině a najednou kaňka! Přiznám se, že na rozdíl od vlaku jsem z toho vykolejený byl. Jenže pak mi to došlo, že je to přece tak typické pro všechno, co člověk vytváří. Věci běží jako na drátkách a najednou dostanete takovou šumivku! Svě o tom ví osobnost tohoto čísla, zpěvačka Leona Gyöngyösi. Její slibně nastartovaná kariéra skončila taky kvůli stykům. Ovšem ne kolejovým. Trvalo jí deset let, než se rozhodla vstát a zkusit to znovu.

Odhodlaná byla i dvě děvčata, která se sama vydala na Machu Picchu. Ne, nešlo to jako po másle a nebýt náhodného setkání se dvěma místními gentlemany, bloudí po Peru možná dodnes. Jejich vtipné i absurdní peripetie přináší cestopis tohoto čísla.

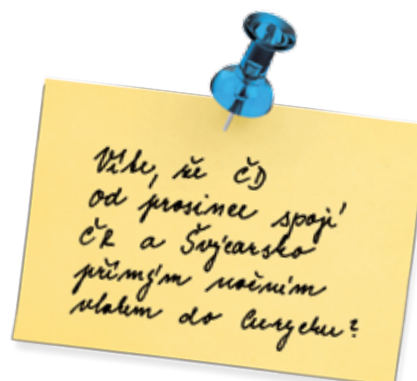
A do třetice všeho dechberoucího doporučuji čtení o autovlacích v železničním tématu. I tady jde v neposlední řadě o styky, tentokrát mezi Východem a Západem. Je to sice zvláštní, ale autovlaky jsou snad jediným druhem železničního spojení, které dodnes nepokořily hořké zbytky železné opony.

V listopadu vám tedy ze všeho nejvíce přeji, ať jsou vaše cesty po kolejích komfortní a prosté styků.

A zároveň mám dobrou zprávu: až vyrazíte do Lince, třeba na adventní trhy, nemějte strach, že byste ve vlaku polili svařákem. Styk způsobivší kaňku tohoto editoria je jen ve směru od Salcburku.

Šťastné cesty a bezpečné návraty přeje

Václav Rubeš
šéfredaktor

Fotěte
kouzlo železnice
a získajte
Kilometrickou
banku ČD!

KOUZLO ŽELEZNICE

Fotografie moderních či historických vozidel a lidí kolem nich posílejte nově přes webové rozhraní www.cdprovas.cz.

Autory zveřejněných snímků

odměníme Kilometrickou bankou ČD v hodnotě 2 200 Kč.

Kilometrickou banku
za měsíc říjen získává:
Michala Bílková

PŘEDPLATNÉ
25 Kč
za číslo

ČD pro vás
reklamní magazín
Českých drah

www.cdprovas.cz
cdprovas@cd.cz

TIŠTĚNÝ NÁKLAD
131 500 ks

VYDAVATEL
České dráhy, a.s.

DATUM A MÍSTO VYDÁNÍ
2. listopadu 2016, Praha

REDAKCE
ČD pro vás
Generální ředitelství ČD
nábřeží L. Svobody 1222
110 15 Praha 1

ISSN
1210-9142

ŠÉFREDAKTOR
Václav Rubeš

REDAKČNÍ RADA
Michal Štěpán (předseda)
Radek Dvořák
Jiří Jeřeta
Václav Rubeš
Františka Haisl Vidnerová
Michal Málek
Jitka Eisenhammerová

INZERCE A PŘEDPLATNÉ
info@cdprovas.cz

GRAFIKA/SAZBA/
ZLOM/PRODUKCE
SEVENART s.r.o.

TISK
MORAVIAPRESS a.s.

POKYNY PRO AUTORY:
V případě nároku na honorář je nutné, aby autoři redakci uvedli jméno, příjmení, bankovní spojení, rodné číslo a adresu.

V opačném případě nemůže být honorář vyplacen.

Jak se vám líbí naše aplikace Můj vlak?

**Ted' vím všechno
o své cestě vlakem!**

Přes aplikaci nakupujte
jízdenky kdykoli a kdekoli.
Okamžitě víte vše, co k pohodové
cestě potřebujete: nástupiště,
ná vaznost spojů a znáte i služby
na palubě.

OBSAH

PŘÍŠTÍ ČÍSLO
VYJDE
30. 11.
2016

23

CESTOVÁNÍ PO KRAJÍCH ČR
Olomoucký

49

ŽELEZNICE
Autovlaky

11

RETRO
Kolektivní
sporty

40 CESTOPIS
Peru

7

ROZHOVOR
Leona Gyöngyösi

54

ČD PRŮVODCE
Pohled z vlaku

Železničář

Psali jsme...

Ostře sledované vlaky oslavily 50 let

(č. 19/2016)

Letos je tomu už padesát let od chvíle, kdy Ostře sledované vlaky poprvé vyrazily na filmová plátna. A takové výročí, zvláště jedná-li se o počín oceněný slavným Oscarem, si zaslouží připomenout. České dráhy tak učinily 6. září, kdy z pražského hlavního nádraží vypravily historický vlak s příznačným pojmenováním Expres Jiří Menzel.

Na růst mezd si musíme vydělat nebo ušetřit

(č. 19/2016)

Hned s několika zásadními úkoly se musíme v nejbližší době vypořádat management Českých drah. Kromě hrozby vrácení části dotací na vozidla je to také boj o nemalou sumu, kterou České dráhy vyplatily na základě rozhodčího nálezu Škodě Transportation, či vyjednávání o mzdách. Nejen o tom hovořil předseda a generální ředitel ČD Pavel Krtek.

Stejněsměrný či střídavý? Dvojvládl na tratích skončí

(č. 20/2016)

Čeká nás to v budoucnu také. O změně napájecí soustavy ze stejnosměrné na střídavou se u nás mluví stále častěji. Touto cestou se už například vydalo sousední Slovensko. A i v jiných evropských státech se jasně ukázalo, že pro potřeby neustále se rozvíjející železniční sítě a rostoucí výkony je daleko vhodnější právě střídavé napětí.

Nejdelším tunelem světa za pár minut

(č. 20/2016)

První zkušební vlaky začaly letos v červnu projíždět nejdelším a nehlubším tunelem na světě, který byl vybudován ve Švýcarsku. Úpatní Gotthardský tunel (Gotthard Basis Tunnel) o délce 57 kilometrů výrazně zrychlí cestování mezi Curychem a Milánem. Oba jeho portály v Erstfeldu a v Bodiu leží jen asi 400 metrů nad mořem, takže většině vlaků od prosince odpadne romantické, leč zdoluhavé šplhání po horské trati.

Čtrnáctideník Železničář (stejně jako magazín ČD pro vás) si můžete předplatit na www.cdprovas.cz/predplatne.

Pomoc dětem

Zástupci ČD předali další monitory dechu

Také letos České dráhy pokračují ve spolupráci s Nadací Křížovatka. Spolupodílí se na pořízení několika desítek kusů monitorů dechu pro novorozence a kojence, kteří patří do skupiny ohrožené syndromem náhlého úmrtí. Člen představenstva ČD Michal Štěpán předal spolu se zástupkyněmi Nadace Křížovatka 18 monitorů dechu primáři novo-

rozenského oddělení FN v Motole Miloši Černému, přičemž právě 12 z nich věnovaly České dráhy. Do konce loňského roku předali zástupci ČD téměř 130 těchto přístrojů. V letošním roce obdržely monitory dechu pražské porodnice v Podolí a Motole a také nemocnice v Třebíči. Šlo konkrétně o 34 dalších monitorů, které pořídil národní železniční dopravce.

e-Shop

Odměna za nákup

Získejte voucher v hodnotě 250 Kč na nákup v e-shopu Kavavyhodne.cz. Nakupte v e-Shopu ČD v průběhu měsíce listopadu a voucher na nákup kávy je váš. Kavavyhodne.cz je nejmladší a nejrychleji rostoucí e-shop s kávou na českém trhu. V široké nabídce naleznete jak exkluzivní zahraniční druhy, tak i na českém trhu známé tradiční značky. Zakoupíte zde čerstvě praženou zrnkovou, mletou a organickou kávu či kapsle kompatibilní s kávovary Nespresso a Lavazza. Více na stránkách www.kavavyhodne.cz.

Juniorfest 2016

Dětský filmový podzim na západě Čech

Od 11. do 17. listopadu se ve vybraných městech Plzeňského kraje odehraje už devátý ročník mezinárodního filmového festivalu pro děti a mládež JUNIORFEST 2016. Kromě filmových projekcí jsou na programu i různé workshopy. Festival začne v pátek 11. listopadu v Dobrušce. V neděli 13. listopadu se v Horšovském Týně koná Den s Českou televizí. V Plzni letos festival poprvé obsadí také areál DEPO2015. Závěrečný galavečer festivalu budou ve středu 16. listopadu hostit prostory domácího kina Čakan. Podrobný program najdete na webových stránkách www.juniorfest.cz.

ČD Snack

Vlakové automaty na občerstvení jsou již v provozu

Nově instalované automaty společnosti Delikomat najdete ve všech jednotkách InterPanter, které obsluhují rychlíkovou linku Brno – Břeclav – Olomouc. Koupit si v nich můžete cukrovinky nebo nápoje, například Müsli do ruky za 18 Kč nebo minerální vodu za 16 Kč. Pokud se služba cestujícím osvědčí, chtějí České dráhy instalovat další automaty a zajistit tak rychlý a pohodlný nákup drobného občerstvení pod značkou ČD Snack i v dalších InterPanterech, a to na lince Praha – Česká Třebová – Brno.

Vlakem na výlet

Do Světa stavebnic a kostek se slevou

Pozoruhodnou sbírku stavebnic z období od poloviny 19. století až do současnosti si můžete prohlédnout do 27. listopadu v brněnském Letohrádku Mitrovských. Zaujmou ukázky známé stavebnice Merkur i jejích papírových nebo dřevěných předchůdců. Na výstavě samozřejmě nechybí ani oblíbená stavebnice Lego, z níž je postaveno i kolejiště s vlakovými soupravami. Pro hravé je k dispozici dětský koutek s kostkami a pro větší děti a dospělé velká herna. Pokud se v pokladně Letohrádku Mitrovských prokážete platnou jízdenkou ČD, získáte slevu 20% na vstupné.

LISTOPADOVÝ TIP Z POHODLNÉHO OBCHODU NA TRASE

Nádražní prodejny PONT Market jsou vždy po ruce. Najdete je na většině významných nádraží po celé České republice. Stalo se již také pravidlem, že každý měsíc svým zákazníkům v tzv. akčním regále přináší zajímavé výhodné nabídky. Pátrali jsme tedy po tom, co v nich můžete najít v listopadu. Jde o opravdovou českou klasiku na cestu. Za akční cenu 34 Kč si teď můžete vychutnat kombinaci Kofoly a čokoládových Kaštanů, a to v libovolných příchutích.

Šťastnou cestu přes Pohodlný Obchod Na Trase.

LIBOVOLNÁ PŘÍCHUŤ

LIBOVOLNÁ PŘÍCHUŤ

SLEVA 21%

34⁰⁰ Kč / ks

Běžná prodejní cena 43 Kč

Kofola 0,5l 1ks + Kaštany 45g 1ks

www.ponty.cz

Masterpass

Sleva 10% na vnitrostátní jízdní doklady

Pokud si během měsíce listopadu zakoupíte vnitrostátní jízdenku on-line prostřednictvím e-Shopu ČD nebo mobilní aplikace Můj vlak a zaplatíte pomocí aplikace Masterpass, získáte na nákup jízdního dokladu slevu 10%. Aplikaci si mohou stáhnout vlastníci karty MasterCard i karty Visa. Akce platí do 30. listopadu a nevztahuje se na traťové jízdenky měsíční a tříměsíční, časové doplatky do 1. vozové třídy tříměsíční a roční a zákaznické aplikace nahrávané na In Kartu.

masterpass
by mastercard.

Říjnové soutěže

Soutěžili jste s minulým číslem ČD pro vás? Přesvědčte se, zda jste odpovídali správně.

Soutěž o knihu Breviář pozitivní anarchie

Kniha Breviář pozitivní anarchie se zabývá:

C) ideologií v době uprchlické krize

Soutěž o voucher

Tajenka zní:

Není chmurnějšího nepřítele dobrého umění než kočárek v koncertním sále.

Soutěž s Elfíkem o rodinnou vstupenku do Království železnic

Lokomotivě řady 556.0 se přezdvívá:

Štokr

Soutěž pro chytré hlavy

1A, 2B, 3B, 4A, 5C

Jména všech výherců najdete již nyní na www.cdprovas.cz.

pošta

Z dopisů od čtenářů

Dobrý den,

posílám vám foto kolegy, který při odpočinkové pauze a vysokohorské túře v pohoří Bucegi v rumunských horách vyndal váš časopis a začal se do poutavého článku o Benešově nad Ploučnicí. Časopis jsme pak zanechali místním horalům v horské chatě u turisticky známého skalního útvaru Babele.

S pozdravem Radek Hortenský

Vážená redakce,

v předminulém čísle ČD pro vás jste uveřejnili sérii fotografií z našich setkání (ZTS Domažlice). V září letošního roku se uskutečnilo další setkání, a to u příležitosti 60. výročí naší školy. Sešli jsme se tam opět v hojném počtu. A posíláme vám z tohoto setkání několik fotografií, jak slíbila naše spolužačka paní Weberová. Na fotografiích je vidět, jakou radost jste nám udělali. Dokládají, že jsme se opravdu sešli a opět se fotili na schodech naší školy, jako každý rok.

Děkujeme za radost, kterou jste nám udělali, moc vás zdravíme a přejeme jen to dobré.

Z pověření spolužáků napsal
Josef Musil

anketa

Články, které vás nejvíce zaujaly

Výsledky ankety o nejúspěšnější článek z minulého čísla ČD pro vás:

- 26 % hlasů**
Cestopis – Trip nach Amsterdam
(Pavel Frej)
- 25 % hlasů**
Cestování po krajích ČR – Ústecký
(Tomáš Rezek, Michal Málek)
- 23 % hlasů**
Železnice – Ocelové tepny strýčka Sama
(Václav Rubeš)

ROZHOVOR LEONA GYÖNGYÖSI

Text: Václav Rubeš, Foto: Jan Chaloupka, archiv Leony Gyöngyösi

Po každém koncertě brečím

Přes deset let o ní nebylo vidu ani slechu. Jedna z hvězdiček uskupení New Golden Kids se ukryla do ústraní a prožívala úspěchy i prohry normálních smrtelníků. Teď se vrací. Úplně jiná, dospělá, přesto stále svá. A vychází jí to. Její hlas plní netradiční koncertní sály v podobě přirozených auditorií fanoušky do posledního místa. Vsadila přitom na žánr, který je rozšířený spíše za velkou louží – černošský gospel.

Jméno, které se jinak píše, než čte, vždycky zavání trapasem. Tak rychle, ať předejdeme nějakému faux pas. Jak se čte a znamená něco?

Správná výslovnost je Děnděši a znamená to něco jako perla nebo korál. Pochází z Maďarska, kde existuje město tohoto jména. V něm žil šlechtic Gyöngyösi, což se mnou určitě má nějakou souvislost. Děda byl totiž čistokrevný Maďar.

Takže hlasový fond, kterým disponujete, pochází z Maďarska?

Myslím si, že určitě, protože Maďaři jsou takoví cikáni. A ti mají tak obrovské cítění pro hudbu, že něco ve mně muselo zůstat.

Jak jste se dostala ke zpěvu?

Na základní škole ve mně jistě vlohy objevila učitelka hudební výchovy. Do té doby jsem se zpěvu nevěnovala vůbec, a tak mě překvapilo, že mě začala přihlašovat do různých pěveckých soutěží, například do Karlovarského skřivánku. Ještě větší údiv nastal, když jsem tyhle soutěže vyhrávala. Pak to šlo ráz na ráz – ve třinácti letech jsem dostala nabídku zúčastnit se konkurzu na moderátorku dětského pořadu Marmeláda, který moderovala například Lucka Vondráčková. Konkurz jsem vyhrála a dva roky moderovala tento pořad. Následovaly přijímačky na Ježkovu konzervatoř, kam jsem se dostala, a měla obrovskou radost. Hlásilo se tam kolem tří stovek lidí a brali nás do ročníku patnáct. Tenkrát to pro mě byla obrovská prestiž.

Z konzervatoře jste ale nakonec utekla...

Pravda je taková, že mě ze školy mě vyhodili. Byla jsem v euforii z nového revivalového projektu New Golden Kids a upřímně řečeno jsem na školu docela kašlala. Později jsem vystudovala zahradní architekturu, ale žít s tímto oborem asi nebudu.

Byla jste v euforii z New Golden Kids? Opravdu?

Zpočátku to bylo super! Vydaly jsme album, které se dobře prodávalo, získaly jsme i zlatou desku. Jenže postupem času přišlo nezbytné vystřízlivění. Došlo mi, že jsme jenom takovými loutkami. Všechno nás naučili – jak se máme oblékat, co říkat, jak zpívat a jak se u toho tvářit. Navíc New Golden Kids převzaly repertoár původní skupiny (Marta Kubišová, Václav Neckář, Helena Vondráčková – pozn. red.) a to mi nic moc neříkalo. Odjakživa jsem měla ráda spíš černošskou muziku. Soul, R'n'B a tak dále. Ale tehdy jsem to brala jako příležitost se prosadit a začít se zpěvem žít. Tak jsem do toho šla.

Pak jste se najednou ze showbyznysu ztratila.

Proč?

Před deseti lety jsem odcházela z veřejného života s tím, že showbyznys je jedna velká lež, přetvářka, všechno je o penězích a sexu. Byla jsem naprosto zne-

chucená, zablokovaná a řekla jsem si, že mi to za to nestojí. Určitě sehrála velkou roli moje nekušenost, mládí, opojení z „velkého světa“, takže vinit můžu nejvíce sebe. S odstupem času se na to dívám smířlivěji a s nadhledem, ale stále si myslím, že na showbyznys by člověk měl v určitém smyslu dospět. Není to pro naivní pubertáky.

Opustit scénu na deset let je celkem odvaha. Nelitujete?

Vůbec ne! Já jsem za tu dobu udělala přesně to, co jsem měla. Dospěla jsem, stihla se zamilovat, vdát, stala jsem se mámou, ale i exmanželkou. Samozřejmě, že mi hudba po celou tu dobu velmi chyběla a řada lidí mě lákala zpět. Já jsem to tak ale necítila a čekala na tu správnou chvíli.

Ta přišla kdy?

V roce 2013. Znenadání, při setkání s kamarády, se kterými jsem si zpívala jen tak doma. Řekla jsem si, že to zkusím, ale budu dělat svoji hudbu tak, jak chci já. A to je gospel.

Je těžké se po takové době vrátit?

Na rovinu říkám, že velmi těžké. Tím spíš, když jsme tým o třech lidech, já, můj manažer a moje maminka. Ale o to hezčí pocit je, když vidíte obecenstvo, jak se k sobě tiskne nebo pláče dojetím. To pak dojíímá i mě, takže po každém koncertě brečím.

ZE SHOWBYZNYSU JSEM BYLA NAPROSTO ZNECHUCENÁ A ZABLOKOVANÁ.

Gospel není úplně mainstreamový styl. Myslíte si, že u nás má potenciál?

Pokládala jsem si stejnou otázku, ale dnes jsem si už úplně jistá, že má velkou budoucnost. Dokázal mi to můj první koncert v prosinci 2014 v Betlémské kapli. Jediné místo v hledišti nezůstalo volné. Následující rok jsem vystupovala v rámci turné v sedmi městech v republice. Trošku jsem se bála toho, jak dopadne koncert v brněnské katedrále, kde vystupuje i gospelový sbor z USA. Proto mě dojalo, když za mnou po koncertě přišly řádové sestry s tím, že jsem byla lepší než americký originál. To byla skutečně obrovská poklona, které si velmi vážím.

Gospely jsou většinou duchovní tradicionály. To je opravdu velký odklon od původního repertoáru...

To ano, ale mantinely mám široké. Paralelně pracuji ještě na autorském projektu, který stojí na taneční muzice. Mám ráda pestrost a hlavně dělám to, co mě baví, takže se nebráním ani tomuto žánru. Vystupovala jsem třeba na Mácháci s Lady Jane, což je známá česká DJka, a bylo to skvělé. Jsem svým způsobem multižánrová.

Leona Gyöngyösi (30 let)

Pochází z České Lípy, v žilách jí ale koluje česko-slovensko-maďarská krev. Pěvecké nadání se u ní projevilo v rutinních hodinách hudební výchovy na základní škole. Po úspěších v pěveckých soutěžích začala ve třinácti letech moderovat dětský pořad Marmeláda. O dva roky později dostala nabídku na angažmá v revivalovém projektu New Golden Kids, kterou přijala a byla součástí dívčího tria do roku 2005. Poté showbiznys opustila a téměř deset let se věnovala jen své rodině. Návrat na pěveckou dráhu zahájila v roce 2013 a o rok později vyprodala v rámci projektu Gospel Night Betlémskou kapli, kam se vrací každoročně počátkem prosince. Má pětiletého syna. V letošním roce plánuje již 3. ročník Gospel Night Tour, hlavní koncert se uskuteční 10. 12. v Betlémské kapli, kde budou jejími hosty například Ilona Csáková, Iva Marešová, Míša Nosková a i její sestra Ggy.

Leona jako česká tvář německého Oktoberfestu v rámci česko-německého přátelství

Ve velké módní show Móda a hvězdy v mosteckém divadle

Kolik umělců se u nás věnuje gospelu?

Existuje celá řada talentovaných zpěváků či zpěvaček, o kterých ale bohužel není tolik slyšet, protože je opravdu těžké se prosadit. Nicméně ten, komu je tento styl blízký, určitě slyšel jméno Zuzana Stírková. Je to u nás známá gospelová zpěvačka a já si její práce velmi vážím. Gospel se zaobírá i celá řada sborů, ale pokud je mi známo, pro žádný z nich to není profesionální angažmá.

A váš gospelový vzor?

Nechávám se inspirovat ikonami tohoto stylu, takže trávím hodiny poslechem Arethy Franklin, Elly Fitzgerald, Etty James. Je to takový návrat ke kořenům, ale to jsou pro mě zpěvačky s velkým Z.

New Golden Kids – první začátky ve světě showbyznysu. Tenkrát jí bylo pouhých 17 let.

Jak se staráte o svůj hlas?

Upřímně? Vlastně vůbec. Chodím na foniatrii a mám úžasnou učitelku zpěvu, paní Peckovou, která dokáže s mým hlasem technicky ještě dále pracovat, i když já si myslím, že výš už to prostě nedám... Ale teď mě napadá, že vlastně ano, trénuji hlas pořád. Kdo mě zná, tak ví, že pusť nezavřu.

CHCI VEDLE SEBE DOSPĚLÉHO CHLAPA, OD KTERÉHO SE BUDU MOCI UČIT A ZÁROVEŇ SE O NĚJ OPŘÍT.

Vaše koncerty mají většinou charitativní podtext. Vyjadřujete tím nějaký osobní postoj, nebo se to „jen nosí“?

Víte, když jste v tom kolotoči, jdete z jednoho vystoupení do druhého, koncert stihá koncert, většinou nemáte čas se zastavit a přemýšlet o různých spojitostech a dopadech svojí práce. Chcete to dělat dobře a často jste ve vleku událostí a okolností. Ale já měla 10 let na to, abych přemýšlela. Prošla jsem si i určitými zdravotními komplikacemi a došlo mi, že pomáhat má smysl. Pomáháme, jak můžeme. Koncerty jsme už podpořili děti z Jedličkova ústavu, důchodce, děti s Downovým syndromem a nadaci Mamma Help. Spíš mi vadí, že se o charitě musí tolik mluvit a psát, aby byla trochu vidět. Měli bychom ji mít víc v sobě.

A kdo vyjma maminky stojí vedle vás? Narážím na muže...

Nejdůležitějším mužem mého života je samozřejmě můj syn. Beru ho všude s sebou, zpíváme spolu, je to prostě opravdový parták. Ale chápu, že se ptáte na partnera. Od roka a půl žijeme se synem sami a asi to tak ještě chvíli zůstane. Chci vedle sebe dospělého chlapa, od kterého se budu moci učit a zároveň se o něj opřít. Měl by respektovat moji práci a být na mě hrdý. Každá žena ví, že najít takový protějšek se může sakra protáhnout. A já nejsem typ, který dělá kompromisy, takže zatím čekám...

Jaká je tedy Leona Gyöngyösi?

Trošku neřízená střela. Tvrdší jná a těžko ukočirovatelná. Od předků samozřejmě temperamentní, pro někoho možná arogantní. Potud asi žádné velké překvapení, teď přijde to ale. Pochopila jsem, co je to zodpovědnost a pokora, umění se ovládat a stát si za tím, co člověk dělá. Protože už nejsem sama. Jinými slovy: musím žít tak, aby na mě mohl být můj syn pyšný. ■

Se svým pětiletým synem Nicolasem. Je pro ni velkou láskou, oporou i hnačím motorem.

RETRO
Z vašich příspěvků

KOLEKTIVNÍ SPORTY

Když rodiče nacvičovaly na sokolský slet v Praze.
Květa Bartušková

VLÁDA ČSR K UDÁLOSTEM V NOCI ZE DNE 28. NA 29. BŘEZNA 1969

PRAHA (CTK) — Vláda České socialistické republiky se na své sedmátné schůzi zabývala událostmi, které provázely setkání vlády ČSSR na mírové konferenci v Praze. Zasedala k tomu následující členové:

Po ukončení předsedy a členové vlády se zabývali událostmi v noci ze dne 28. na 29. března 1969 v odlišných místech. Vláda se zabývala událostmi, které provázely setkání vlády ČSSR na mírové konferenci v Praze. Zasedala k tomu následující členové:

Po ukončení předsedy a členové vlády se zabývali událostmi v noci ze dne 28. na 29. března 1969 v odlišných místech. Vláda se zabývala událostmi, které provázely setkání vlády ČSSR na mírové konferenci v Praze. Zasedala k tomu následující členové:

P. Nenni navštívil ČSR

PRAHA 30. března (CTK) — Italský ministr zahraničních věcí Pietro Nenni navštívil Prahu a zúčastnil se setkání s představiteli české vlády. Nenni se setkal s předsedou vlády ČSSR a s dalšími představiteli české vlády. Nenni se setkal s předsedou vlády ČSSR a s dalšími představiteli české vlády.

VYCLAV JEZEK: BYLA TO TĚŽKÁ SKUPINA Ohlédnutí za kvalifikací

Uplynulá sezóna fotbalové kvalifikace na mistrovství světa v roce 1970 byla velmi těžká pro českou reprezentaci. V skupině B, která byla tvořena týmy z Anglie, Španělska, Itálie, Jugoslávie, Polska, Rumunska, Slovenska, Švýcarska, Turecka a Velké Británie, jsme se umístili na čtvrtém místě. To nás vedlo k tomu, že jsme se nepostarali o postup na mistrovství světa v roce 1970.

Ensemble blahopřání
Výsledky kvalifikace byly velmi smutné. Všechny členové týmu a jejich rodiny byli velmi smutní. Všechny členové týmu a jejich rodiny byli velmi smutní.

Začalo to v Lucemburku
První utkání kvalifikace bylo v Lucemburku. Česká reprezentace tam hrála s týmem z Lucemburska. Česká reprezentace tam hrála s týmem z Lucemburska.

HÁZENÁŘI SE LOUČILI V BRATISLAVĚ Zlepšení po přestávce
Hráči české reprezentace se loučili v Bratislavě. Hráči české reprezentace se loučili v Bratislavě.

Pražská „S“. Rivalita napříč generacemi

Slavia a Sparta. Dva nejstarší, nejslavnější a neúspěšnější kluby v historii tuzemské kopané. A také ohromná rivalita, která rozděluje fotbalové fanoušky na dva nesmiřitelné tábory nejen v Praze, ale i po celé České republice.

Březen 1896. Turnaj Na císařské louce podle tehdejšího fotbalového názvosloví malebně nazvaný „Národní zápasy mužstev kopané míč cvičících“. Tehdy to všechno vypuklo. Historicky první vzájemný zápas Slavia a Sparty, který sice skončil smírně 0:0, ale který byl začátkem rivality, jež nemá v českém sportu obdoby. A co teprve když máte tuto nesmiřitelnou rivalitu zakořeněnou přímo v rodině. Jedna část kolem dědečků, druhá část kolem tatínků, jehož srdce od dětství patří Slavii a po němž jsem tuto červenobílou hrdost i životní úděl zdědil. Hecování, nekonečné debaty a dětské dohady, při kterých byste našli asi takové množství nadhledu a objektivitu jako pravých hříbů v pokutovém území světových fotbalových svatostánek.

Nejbizarnější případ rivality pražských „S“ jsem ale zažil mimo kruh rodinný, v mé oblíbené hospůdce. Dva štamgasti, oběma přes sedmdesát let. Nerozluční parťáci, kteří spolu sdíleli už školní lavici, pak byli zaměstnání ve stejném podniku a v důchodu spolu každodenně vyasedávali u jednoho stolu nad půllitrem piva. Nepamatuji se, že bych někdy viděl jen jednoho z nich, vždycky spolu do hospody přišli a vždycky spolu i odcházeli. Přitom jeden slávista, druhý spartan.

Pár dní po derby, ve kterém Slavia vypráskala Spartu (navíc na jejím stadionu) 4:1 si příznivec „sešívá-ných“ užíval své pozice nabitě víkendovým zápasem a dobíral si „rudého“ rivala. Celé osazenstvo hospody pobaveně sledovalo klukovské dohady pánů v pozeňnaných letech. Až do té chvíle, kdy už to spartan nevydržel, popadl půllitr a vši silou s ním praštil řehtajícího se parťáka do hlavy. Tupá rána, řinčení skla a tratosť krve na podlaze. Šok na dlouhé minuty pohltil jak oba přímé aktéry, tak celou hospodu.

Nikdy však nezapomenu na okamžik, kdy slávistu s tržnou ranou na temeni odváděli záchranáři a spartan zase policisté. „Jiříku, promiň mi to... Vůbec nevím, co mě to popadlo,“ koktal ze sebe omluvně jeden. Druhý den už zase seděl v hospodě. U jednoho stolu. Tak jako vždycky. Ve vášnivě debatě o čem jiném než o tom, které z pražských „S“ je lepší, slavnější a historicky úspěšnější. Tradiční diskuzi co chvíli vystřídal rachot. Tentokrát už ovšem nebylo jeho původem tříštění se sklo o kamarádovu lebku, ale burácející stařecký smích doplňovaný přátelským poklepáváním po ramenu a hláskou: „Teď už mám na to, že jsem sešíván, i papír z nemocnice!“

K podobnému incidentu, který by vedl až na oddělení urgentního příjmu nejbližší nemocnice, našťastí v naší rodině nikdy nedošlo. Nicméně nebudu lhát, leckdy k tomu nebylo úplně daleko. Po každém derby byla celý půlrok – až do dalšího vzájemného klání – na koni jedna část rodiny. Budto rudá, nebo červenobílá, která si tu druhou při každé příležitosti náležitě a s velkou chutí dobírala.

Vyjma případů, kdy derby skončilo remízou. To byly pak nespokojené obě strany. Tedy až na jediného člena rodiny. Babičku Evu, která pravidelně po každém remízovém derby obvolávala celou rodinu a lebedila si: „Dopadlo to nejlépe, jak mohlo. Další půlrok bude bez dohadování.“

TOMÁŠ HASIL

Proletáři všech zemí, spojte se!

PRÁVO

ORGÁN ÚSTŘEDNÍHO VÝBORU KOMUNISTICKÉ STRANY ČESKOSLOVENSKA

Soutěžní budeme i u nás!

Československá družba je jediná v Evropě, která má vlastní mládežnický úřad. Všechny mládežnické úřady v Evropě, jak i v ostatních světových částech, jsou v kontaktu s naším úřadem. Všechny mládežnické úřady v Evropě, jak i v ostatních světových částech, jsou v kontaktu s naším úřadem. Všechny mládežnické úřady v Evropě, jak i v ostatních světových částech, jsou v kontaktu s naším úřadem.

Naše mládežnická družba je jediná v Evropě, která má vlastní mládežnický úřad. Všechny mládežnické úřady v Evropě, jak i v ostatních světových částech, jsou v kontaktu s naším úřadem. Všechny mládežnické úřady v Evropě, jak i v ostatních světových částech, jsou v kontaktu s naším úřadem.

J. KRIVÁŘ ZAHYNUL

V pátek zahynul tragicky při výcviku vojska povstalecký voják mládežnické organizace. J. Krivář zahynul při výcviku vojska povstalecké organizace. J. Krivář zahynul při výcviku vojska povstalecké organizace.

V polovině soutěží házenkáři

Polozice favoritů není lehká

Polozice favoritů není lehká. V polovině soutěží házenkáři. Polozice favoritů není lehká. V polovině soutěží házenkáři.

Polozice favoritů není lehká. V polovině soutěží házenkáři. Polozice favoritů není lehká. V polovině soutěží házenkáři.

PRÍKLAD PRO JINÉ

Príklad pro jiné. V příkladě pro jiné. Príklad pro jiné. V příkladě pro jiné.

Príklad pro jiné. V příkladě pro jiné. Príklad pro jiné. V příkladě pro jiné.

Príklad pro jiné. V příkladě pro jiné. Príklad pro jiné. V příkladě pro jiné.

Československý pohár v kopané rozlosován

Československý pohár v kopané rozlosován. Československý pohár v kopané rozlosován.

Československý pohár v kopané rozlosován. Československý pohár v kopané rozlosován.

V Sofii nejlepší gymnastky SSSR

V Sofii nejlepší gymnastky SSSR. V Sofii nejlepší gymnastky SSSR.

V Sofii nejlepší gymnastky SSSR. V Sofii nejlepší gymnastky SSSR.

V Sofii nejlepší gymnastky SSSR. V Sofii nejlepší gymnastky SSSR.

SVĚTOVÉ REKORDY BRĚNSKÝCH LETCŮ

SVĚTOVÉ REKORDY BRĚNSKÝCH LETCŮ. SVĚTOVÉ REKORDY BRĚNSKÝCH LETCŮ.

SVĚTOVÉ REKORDY BRĚNSKÝCH LETCŮ. SVĚTOVÉ REKORDY BRĚNSKÝCH LETCŮ.

SVĚTOVÉ REKORDY BRĚNSKÝCH LETCŮ. SVĚTOVÉ REKORDY BRĚNSKÝCH LETCŮ.

Další vítězství v Brně

Další vítězství v Brně. Další vítězství v Brně.

Další vítězství v Brně. Další vítězství v Brně.

Další vítězství v Brně. Další vítězství v Brně.

POD PATRONACÍ TRÝBKU LUDU, HEUES DEUTSCHLAND A RUDEHO PRÁVA

Závod míru odstartován!

Závod míru odstartován! Závod míru odstartován!

Závod míru odstartován! Závod míru odstartován!

Závod míru odstartován! Závod míru odstartován!

PRVNÍ VÝHRAL KAI OGURATO O NÁŠ HOŠÍ DRUHÝ

PRVNÍ VÝHRAL KAI OGURATO O NÁŠ HOŠÍ DRUHÝ. PRVNÍ VÝHRAL KAI OGURATO O NÁŠ HOŠÍ DRUHÝ.

PRVNÍ VÝHRAL KAI OGURATO O NÁŠ HOŠÍ DRUHÝ. PRVNÍ VÝHRAL KAI OGURATO O NÁŠ HOŠÍ DRUHÝ.

PRVNÍ VÝHRAL KAI OGURATO O NÁŠ HOŠÍ DRUHÝ. PRVNÍ VÝHRAL KAI OGURATO O NÁŠ HOŠÍ DRUHÝ.

OBLASTNÍ PŘEBORY

OBLASTNÍ PŘEBORY. OBLASTNÍ PŘEBORY.

OBLASTNÍ PŘEBORY. OBLASTNÍ PŘEBORY.

OBLASTNÍ PŘEBORY. OBLASTNÍ PŘEBORY.

SCDÉ PRÁVO

SCDÉ PRÁVO. SCDÉ PRÁVO.

SCDÉ PRÁVO. SCDÉ PRÁVO.

SCDÉ PRÁVO. SCDÉ PRÁVO.

SCDÉ PRÁVO

SCDÉ PRÁVO. SCDÉ PRÁVO.

SCDÉ PRÁVO. SCDÉ PRÁVO.

SCDÉ PRÁVO. SCDÉ PRÁVO.

SCDÉ PRÁVO

SCDÉ PRÁVO. SCDÉ PRÁVO.

SCDÉ PRÁVO. SCDÉ PRÁVO.

SCDÉ PRÁVO. SCDÉ PRÁVO.

SCDÉ PRÁVO

SCDÉ PRÁVO. SCDÉ PRÁVO.

SCDÉ PRÁVO. SCDÉ PRÁVO.

SCDÉ PRÁVO. SCDÉ PRÁVO.

SCDÉ PRÁVO

SCDÉ PRÁVO. SCDÉ PRÁVO.

SCDÉ PRÁVO. SCDÉ PRÁVO.

SCDÉ PRÁVO. SCDÉ PRÁVO.

SCDÉ PRÁVO

SCDÉ PRÁVO. SCDÉ PRÁVO.

SCDÉ PRÁVO. SCDÉ PRÁVO.

SCDÉ PRÁVO. SCDÉ PRÁVO.

SCDÉ PRÁVO

SCDÉ PRÁVO. SCDÉ PRÁVO.

SCDÉ PRÁVO. SCDÉ PRÁVO.

SCDÉ PRÁVO. SCDÉ PRÁVO.

SCDÉ PRÁVO

SCDÉ PRÁVO. SCDÉ PRÁVO.

SCDÉ PRÁVO. SCDÉ PRÁVO.

SCDÉ PRÁVO. SCDÉ PRÁVO.

SCDÉ PRÁVO

SCDÉ PRÁVO. SCDÉ PRÁVO.

SCDÉ PRÁVO. SCDÉ PRÁVO.

SCDÉ PRÁVO. SCDÉ PRÁVO.

SCDÉ PRÁVO

SCDÉ PRÁVO. SCDÉ PRÁVO.

SCDÉ PRÁVO. SCDÉ PRÁVO.

SCDÉ PRÁVO. SCDÉ PRÁVO.

SCDÉ PRÁVO

SCDÉ PRÁVO. SCDÉ PRÁVO.

SCDÉ PRÁVO. SCDÉ PRÁVO.

SCDÉ PRÁVO. SCDÉ PRÁVO.

SCDÉ PRÁVO

SCDÉ PRÁVO. SCDÉ PRÁVO.

SCDÉ PRÁVO. SCDÉ PRÁVO.

SCDÉ PRÁVO. SCDÉ PRÁVO.

SCDÉ PRÁVO

SCDÉ PRÁVO. SCDÉ PRÁVO.

SCDÉ PRÁVO. SCDÉ PRÁVO.

SCDÉ PRÁVO. SCDÉ PRÁVO.

SCDÉ PRÁVO

SCDÉ PRÁVO. SCDÉ PRÁVO.

SCDÉ PRÁVO. SCDÉ PRÁVO.

SCDÉ PRÁVO. SCDÉ PRÁVO.

SCDÉ PRÁVO

SCDÉ PRÁVO. SCDÉ PRÁVO.

SCDÉ PRÁVO. SCDÉ PRÁVO.

SCDÉ PRÁVO. SCDÉ PRÁVO.

SCDÉ PRÁVO

SCDÉ PRÁVO. SCDÉ PRÁVO.

SCDÉ PRÁVO. SCDÉ PRÁVO.

SCDÉ PRÁVO. SCDÉ PRÁVO.

SCDÉ PRÁVO

SCDÉ PRÁVO. SCDÉ PRÁVO.

SCDÉ PRÁVO. SCDÉ PRÁVO.

SCDÉ PRÁVO. SCDÉ PRÁVO.

SCDÉ PRÁVO

SCDÉ PRÁVO. SCDÉ PRÁVO.

SCDÉ PRÁVO. SCDÉ PRÁVO.

SCDÉ PRÁVO. SCDÉ PRÁVO.

SCDÉ PRÁVO

SCDÉ PRÁVO. SCDÉ PRÁVO.

SCDÉ PRÁVO. SCDÉ PRÁVO.

SCDÉ PRÁVO. SCDÉ PRÁVO.

SCDÉ PRÁVO

SCDÉ PRÁVO. SCDÉ PRÁVO.

SCDÉ PRÁVO. SCDÉ PRÁVO.

SCDÉ PRÁVO. SCDÉ PRÁVO.

SCDÉ PRÁVO

SCDÉ PRÁVO. SCDÉ PRÁVO.

SCDÉ PRÁVO. SCDÉ PRÁVO.

SCDÉ PRÁVO. SCDÉ PRÁVO.

SCDÉ PRÁVO

SCDÉ PRÁVO. SCDÉ PRÁVO.

SCDÉ PRÁVO. SCDÉ PRÁVO.

SCDÉ PRÁVO. SCDÉ PRÁVO.

SCDÉ PRÁVO

SCDÉ PRÁVO. SCDÉ PRÁVO.

SCDÉ PRÁVO. SCDÉ PRÁVO.

SCDÉ PRÁVO. SCDÉ PRÁVO.

SCDÉ PRÁVO

SCDÉ PRÁVO. SCDÉ PRÁVO.

SCDÉ PRÁVO. SCDÉ PRÁVO.

SCDÉ PRÁVO. SCDÉ PRÁVO.

SCDÉ PRÁVO

SCDÉ PRÁVO. SCDÉ PRÁVO.

SCDÉ PRÁVO. SCDÉ PRÁVO.

SCDÉ PRÁVO. SCDÉ PRÁVO.

SCDÉ PRÁVO

SCDÉ PRÁVO. SCDÉ PRÁVO.

SCDÉ PRÁVO. SCDÉ PRÁVO.

SCDÉ PRÁVO. SCDÉ PRÁVO.

SCDÉ PRÁVO

SCDÉ PRÁVO. SCDÉ PRÁVO.

SCDÉ PRÁVO. SCDÉ PRÁVO.

SCDÉ PRÁVO. SCDÉ PRÁVO.

SCDÉ PRÁVO

SCDÉ PRÁVO. SCDÉ PRÁVO.

SCDÉ PRÁVO. SCDÉ PRÁVO.

SCDÉ PRÁVO. SCDÉ PRÁVO.

SCDÉ PRÁVO

SCDÉ PRÁVO. SCDÉ PRÁVO.

SCDÉ PRÁVO. SCDÉ PRÁVO.

SCDÉ PRÁVO. SCDÉ PRÁVO.

SCDÉ PRÁVO

SCDÉ PRÁVO. SCDÉ PRÁVO.

SCDÉ PRÁVO. SCDÉ PRÁVO.

SCDÉ PRÁVO. SCDÉ PRÁVO.

SCDÉ PRÁVO

SCDÉ PRÁVO. SCDÉ PRÁVO.

SCDÉ PRÁVO. SCDÉ PRÁVO.

SCDÉ PRÁVO. SCDÉ PRÁVO.

SCDÉ PRÁVO

SCDÉ PRÁVO. SCDÉ PRÁVO.

SCDÉ PRÁVO. SCDÉ PRÁVO.

SCDÉ PRÁVO. SCDÉ PRÁVO.

SCDÉ PRÁVO

SCDÉ PRÁVO. SCDÉ PRÁVO.

SCDÉ PRÁVO. SCDÉ PRÁVO.

SCDÉ PRÁVO. SCDÉ PRÁVO.

SCDÉ PRÁVO

SCDÉ PRÁVO. SCDÉ PRÁVO.

SCDÉ PRÁVO. SCDÉ PRÁVO.

SCDÉ PRÁVO. SCDÉ PRÁVO.

SCDÉ PRÁVO

SCDÉ PRÁVO. SCDÉ PRÁVO.

SCDÉ PRÁVO. SCDÉ PRÁVO.

SCDÉ PRÁVO. SCDÉ PRÁVO.

SCDÉ PRÁVO

SCDÉ PRÁVO. SCDÉ PRÁVO.

SCDÉ PRÁVO. SCDÉ PRÁVO.

SCDÉ PRÁVO. SCDÉ PRÁVO.

SCDÉ PRÁVO

SCDÉ PRÁVO. SCDÉ PRÁVO.

SCDÉ PRÁVO. SCDÉ PRÁVO.

SCDÉ PRÁVO. SCDÉ PRÁVO.

SCDÉ PRÁVO

SCDÉ PRÁVO. SCDÉ PRÁVO.

SCDÉ PRÁVO. SCDÉ PRÁVO.

SCDÉ PRÁVO. SCDÉ PRÁVO.

SCDÉ PRÁVO

SCDÉ PRÁVO. SCDÉ PRÁVO.

SCDÉ PRÁVO. SCDÉ PRÁVO.

SCDÉ PRÁVO. SCDÉ PRÁVO.

SCDÉ PRÁVO

SCDÉ PRÁVO. SCDÉ PRÁVO.

SCDÉ PRÁVO. SCDÉ PRÁVO.

SCDÉ PRÁVO. SCDÉ PRÁVO.

SCDÉ PRÁVO

SCDÉ PRÁVO. SCDÉ PRÁVO.

SCDÉ PRÁVO. SCDÉ PRÁVO.

SCDÉ PRÁVO. SCDÉ PRÁVO.

SCDÉ PRÁVO

SCDÉ PRÁVO. SCDÉ PRÁVO.

SCDÉ PRÁVO. SCDÉ PRÁVO.

SCDÉ PRÁVO. SCDÉ PRÁVO.

SCDÉ PRÁVO

SCDÉ PRÁVO. SCDÉ PRÁVO.

SCDÉ PRÁVO. SCDÉ PRÁVO.

SCDÉ PRÁVO. SCDÉ PRÁVO.

SCDÉ PRÁVO

SCDÉ PRÁVO. SCDÉ PRÁVO.

SCDÉ PRÁVO. SCDÉ PRÁVO.

SCDÉ PRÁVO. SCDÉ PRÁVO.

SCDÉ PRÁVO

SCDÉ PRÁVO. SCDÉ PRÁVO.

SCDÉ PRÁVO. SCDÉ PRÁVO.

SCDÉ PRÁVO. SCDÉ PRÁVO.

SCDÉ PRÁVO

SCDÉ PRÁVO. SCDÉ PRÁVO.

SCDÉ PRÁVO. SCDÉ PRÁVO.

SCDÉ PRÁVO. SCDÉ PRÁVO.

SCDÉ PRÁVO

SCDÉ PRÁVO. SCDÉ PRÁVO.

SCDÉ PRÁVO. SCDÉ PRÁVO.

SCDÉ PRÁVO. SCDÉ PRÁVO.

SCDÉ PRÁVO

SCDÉ PR

Vodní pólo na Seči

Fotografie je z roku 1961, když se studenti Pedagogického institutu z Brandýsa nad Labem připravovali na své budoucí povolání u přehrady Seč. Plavání už všichni zvládli, tak přišly na řadu kolektivní vodní sporty. Snímek je z výcviku vodního póla.

Václav Herel

Přetahování lanem

V roce 1971 na prvním setkání mladých železničářů v České Třebové soutěžili v přetahování lanem hoši z Jihozápadní dráhy v Plzni a soutěž i vyhráli.

Josef Našinec

Lední hokej

V padesátých a šedesátých letech mělo skoro každé malé město a mnoho vesnic své hokejisty. Hrál se každou zimu na přírodním ledě. O dramatické okamžiky nebyla nouze, ale s tehdejší výstrojí by asi dnešní hokejisté do hry nešli. Snímek je z roku 1966. Hrají Řevnice s Neumětely a domácí podlehl 3:4.

Jiří Veverka

Sokolové z Kylešovic

Před druhou světovou válkou byla Opava, co se národnostního složení týče, německým městem. Moje babička pocházela z Kylešovic, nedaleké vesnice s českým obyvatelstvem, ve které mělo silnou tradici sokolské hnutí. Organizovali veřejná cvičení, kterými demonstrovali svou národní semknutost vůči německému obyvatelstvu. Fotografie z veřejného cvičení pochází z roku 1936.

Jana Ulbrichová

Jiskra Staré Křečany

Na vesnici býval fotbal většinou jediným sportem pro mladé kluky. Nejinak tomu bylo i ve Starých Křečanech. Na fotce kolem roku 1970 je můj otec se svými bratry v dorosteneckém družstvu. V pozadí již dnes stojí bývalá restaurace a kino.

Vlastimil Chroustovský

Staňte se spoluvůdci našeho časopisu!

Na této dvoustraně najdete i v následujících číslech vždy několik retro fotografií „s příběhem“ (a datem vzniku před rokem 2000) vztahujících se k uveřejněnému tématu a vybraných z vámi zaslaných příspěvků. Fotografie, doplněné několikařádkovým popisem (datum a okolnosti pořízení – zejména místo, zobrazení aktéři atd.), můžete **nově** zasílat elektronicky (naskenované) **přes webové rozhraní www.cdprovas.cz** (záložka soutěže/retro), případně poštou na adresu redakce (viz str. 64). V případě zaslání poštou uveďte na obálku heslo RETRO. Fotografie vám budou vráceny pouze na vyžádání! Každý námi vybraný snímek bude honorován částkou **600 Kč**.

Pro nejbližší čísla magazínu vyhledáme následující témata:

č. 12/2016: VÁNOČNÍ ZVYKY A TRADICE
uzávěrka zaslání 9. listopadu

č. 1/2017: ŠPERKY
uzávěrka zaslání 7. prosince

Jak se vám líbí naše jízdenka bez omezení?

**Nestíhám vlak?
Pojedu dalším!**

Kupte si jízdenku a netrapte se tím,
že vlak nestíháte. Většina našich jízdenek
platí na zakoupenou trasu po celý den.

Tipy a recenze připravuje **JAN KÁBRT**, novinář a publicista.

KULTURA

KINO • FILMY NA DOMA • DIVADLO
VÝSTAVY • KONCERTY • KNIHY • CD

KULTURNÍ TIPY A RECENZE

müller

55

ČD
TIP

RICHARD MÜLLER / 55

Podobně jako k třiatřicátým a čtyřiačtyřicátým si i letos k 55. narozeninám udělal Richard Müller radost novou deskou. A pro fanoušky slovenského zpěváka je to dobrá zpráva – po loňské velmi rozpačité desce Sociální síť, jež vzešla ze spolupráce s Michalem Horáčkem a Michalem Pavlíčkem, se Müller vrací ve vrcholné formě. Novou desku naplnil písněmi, kterým znovu dominuje svým charismatickým hlasem, unášeným poklidnými jazzovými, místy šansonovými melodiemi. Müller z nich promlouvá jako sebevědomý šedesátník, který bilancuje, ať již jde o bývalé i současné lásky, ale i hledání vlastního místa v životě i vesmíru. Nikdy však neskouzává k patosu, jen s každou další písní prohlubuje mimořádný hudební zážitek.

KINO

MUŽ JMÉNEM OVE

Filmová podoba bestselleru Švéda Fredrika Backmana, jejímž hrdinou je devětapadesátiletý Ove – umíněný zapšklý chlapík, který s oblibou terorizuje své okolí a věčně bývá naštvaný na celý svět. Poté, co mu zemřela žena a dostal vyhazov v práci, se rozhodne se svým životem skoncovat. Plány mu ale naruší rodinka imigrantů, která se právě přistěhovala do sousedství.

ŠVÉDSKO, 116 MIN. / REŽIE – HANNES HOLM / HRAJÍ – ROLF LASSGÅRD, BAHAR PARS, ZOZAN AKGÜN, TOBIAS ALMBORG, VIKTOR BAAGØE, FILIP BERG **V KINECH OD 10. LISTOPADU**

ZÚČTOVÁNÍ

Ben Affleck si zahrál Christiana Wolffa, matematického génia, který pracuje jako nezávislý účetní v maloměstské kanceláři. Jeho klienty tvoří několik nejhorších zločineckých organizací na světě. Jako krytí je jednoho dne nucen přijmout legální firmu, v jejímž účetnictví jsou však milionové nesrovnalosti. Jak je Christian rozkrývá, přibývá v jeho okolí počet mrtvých...

USA, 128 MIN. / REŽIE – GAVIN O'CONNOR
HRAJÍ – BEN AFFLECK, ANNA KENDRICK, J.K. SIMMONS, JON BERNTHAL, JEFFREY TAMBOR, JOHN LITHGOW, MICHAEL BEASLEY
V KINECH OD 3. LISTOPADU

FILMY NA DOMA

JASON BOURNE

Fanoušci špionáže a skvělé akční podívané se dočkali – legenda jménem Jason Bourne ožila a herec

Matt Damon v jeho kůži vyrazil znovu do akce. Býval agentem, který si nepamatoval nic ze své minulosti. Ačkoli o ní už zjistil téměř vše a chtěl

by žít celkem normální život, opět se musí postavit Agentuře, která se ani po letech nevzdává v úsilí o jeho život.

USA, 117 MIN. / REŽIE – PAUL GREENGRASS / HRAJÍ – MATT DAMON, ALICIA VIKANDER, JULIA STILES, TOMMY LEE JONES, VINCENT CASSELL

NEŽ JSEM TĚ POZNALA

Povedená romantika, která si vynutí častý úsměv na tváři, dobrou náladu i pár slz. Samozřejmě jsou jejím středobodem ona a on – ona se jmenuje Louise, nemiluje svého přítele Patricka, má ráda svou práci v bistro, ale neví, že o ni brzy přijde. On, Will,

po dopravní nehodě ztratil chuť žít. Než mu Lou vtrhne do života a obrátí ho vzhůru nohama.

USA, 110 MIN. / REŽIE – THEA SHARROCK / HRAJÍ – SAM CLAFIN, EMILIA CLARKE, VANESSA KIRBY, SAMANTHA SPIRO, BRENDAN COYLE, JENNA COLEMAN

DIVADLO

TERAPIE

V psychiatrické ordinaci se střídá jedna bizarní postava za druhou: neurotický žárlivý psychiatr, excentrická psycholožka, bisexuální namachrovaný pacient s tendencí plakat, emocionálně narušená pacientka s potřebou lásky a k tomu všemu je ještě na telefonu šílená tchyně. Jednu z hlavních rolí si zahrála Vanda Hybnerová, která hru i režírovala.

DIVADLO PALACE, PRAHA / REŽIE – VANDA HYBNEROVÁ / HRAJÍ – VANDA HYBNEROVÁ, MIROSLAV ETZLER, MARTIN PECHLÁT, KRISTÝNA LEICHTOVÁ, LADISLAV HAMPL A DALŠÍ

ZLÝ JELEN V DOMĚ

Komedii její autor Václav Kliment Klicpera sice situoval do hraběcí obory roku 1848, ovšem v Ostravě se dočkala svěžího moderního zpracování. Inscenace se hrála už v létě v Komenského sadech, ovšem zima se postará o obnovenou premiéru v komorním sále. Ani tam vtipné představení v podobě detektivní frašky neztratilo nic na své půvabnosti.

STARÁ ARÉNA, OSTRAVA / REŽIE – PAVEL GEJGUŠ / HRAJÍ – PETR SEDLÁČEK, ONDŘEJ MALÝ, FILIP BŘEZINA, ELIŠKA ADAMOVSKÁ, ANDREA BERECKOVÁ A DALŠÍ

CD

HEARTS

LENNY

Dívka s nezaměnitelným chraplákem, dvaadvacetiletá dcera zpěvačky Lenky Filipové, patří k nejvýraznějším zjevům na domácí hudební scéně posledních let. Poté, co do éteru vypustila několik slibných písní, přichází se svojí vůbec první deskou. A je to velmi povedená deska, která, ač zabalená do růžové, se žánrově rozkročila od balad až po strhující rock.

DAY BREAKS

NORAH JONES

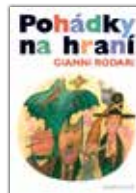
Je tomu už čtrnáct let, co za své pozoruhodné debutové album, na němž vynikl její zpěv v souhře s klavírem, brala osm prestižních cen Grammy. Po hudebních experimentech na deskách, které následovaly, se v novince vrací k tomu, co ji před lety přivedlo na výsluní – nechává, často právě za doprovodu klavíru, ve velkém rozeznít svůj opojný vokál.

KNIHY

POHÁDKY NA HRANÍ

GIANNI RODARI

V Miláně, tam se dějí věci! Nebo už jste viděli psa, který neumí štěkat? Nebo kocoura, který sám cestuje vlakem a vypadá jako vážený majitel továrny? Svět totiž může být místo pro řadu podivností a dobrodružství, stačí jen pustit uzdu fantazii. A tu mohou děti (od šesti let) uplatnit i ve chvíli, kdy si budou u každé z pohádek moci vybrat ze tří možných zakončení.

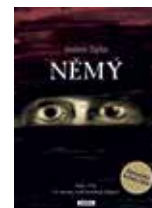

KNIŽNÍ KLUB, 249 Kč

NĚMÝ

ANDREW TAYLOR

Historická kriminálka, která před dvěma lety slavila úspěchy v Británii, nyní vychází i u nás. Vrací se do konce 18. století, v němž desetiletý chlapec Charles přijde v revoluční Francii o matku a po letech se na anglickém venkově setkává se svým otcem. Byl svědkem hrůz a děsivé tajemství mu o nich brání promluvit. Je němý – věří, že mlčením je to jediné, co ho dokáže ochránit.

PRAHA, 299 Kč

VÝSTAVY

AMERICKÁ GRAFIKA TŘÍ STOLETÍ Z NATIONAL GALLERY OF ART VE WASHINGTONU

Po úspěchu za oceánem se v pražské Národní galerii představuje zajímavý výběr klíčových momentů amerického grafického umění. To kromě umělecké kvality často nabízí i svědectví o době, v níž vzniklo, a je tak současně pozoruhodnou historií země.

Přes 140 exponátů zahrnuje díla od počátku 18. století, kdy se v nich odráží objevování nové země, jejích přírodních krás i původních obyvatel. Tyto motivy se opakují i o století později – z první poloviny devatenáctého století pochází i ilustrace pelikána od přírodovědce a umělce Johna

Jamese Abundona, autora monumentální knihy *The Birds of America*, která se stala symbolem výstavy. Grafiky v té době reflektují i politický vývoj či průmyslový rozkvět. Konec století reprezentuje třeba James McNeill Whistler, jehož díla vyvedená suchou jehlou měla velký vliv na další americké umělce přelomu 19. a 20. století.

U děl z první poloviny dvacátého století můžeme najít jak výdobytky doby, tak odvrácenou stranu amerického snu i důsledky světových válek. Grafice se věnovala i slavná jména minulého století, jako Jackson Pollock nebo Alexander Calder, a nemohou chybět ani ikony popartu jako Roy Lichtenstein nebo Andy Warhol. Jde o pozoruhodný výběr, za kterým se vyplatí do Prahy vypravit.

NÁRODNÍ GALERIE, VELETRŽNÍ PALÁC, PRAHA OTEVŘENO DO 8. LEDNA

SVÍTÁNÍ V SADU

Ze slušné zásoby obrazů ve sbírkách pardubické Východočeské galerie vznikla kolekce děl, která zachycují vývoje krajinářské a přírodní malby a představují řadu osobností, jež se jí u nás věnovaly. Mezi nimi nechybí Antonín Slavíček, Julius Mařák, Václav Radimský, Antonín Chittussi, Josef Lada, Václav Špála nebo Antonín Procházka.

VÝCHODOČESKÁ GALERIE, PARDUBICE DLOUHODOBĚ OTEVŘENO OD 13. LISTOPADU

Polda potěší humorem

Invaze detektivního žánru, která zasáhla všechny hlavní televize, po podzimních novinkách Mordpartě či Raplovi pokračuje dalším seriálem Primy s názvem Polda. Naštěstí se nezařadil ke stádnímu týmovému vyšetřování, ale našel si vlastní, vtipný styl.

Seriál celou svou existenci nechává v rukou hlavního hrdiny Michala Břízy a jeho anamnézy – před dvaceti lety ho zranili při akci, od té doby ležel v kómatu. Ač v to nikdo nevěřil, jednoho dne se probral a po nedlouhé rekonvalescenci se objevil v kanceláři svého bývalého parťáka, nyní šéfa kriminálky.

Vzezřením i chováním připomíná kovboje, s předpisy a novými pořádky si hlavu nedělá, buranství neskrývá. Je pravým opakem nového mladšího parťáka Křížka (Igor Ozorovič). A hlavně, neustále je vtipně konfrontován s vymoženostmi moderní doby, jejíž příchod

jednoduše prospal. Třeba když nakupuje svůj první mobil, u něhož „by bylo fajn, kdyby byl bezdrátový a měl dosah alespoň pět kilometrů“.

Ještě před uvedením byl Polda přirovnáván k Schimanskému, ale je spíše klonem Davida Duchovnyho ze seriálu Californication, s nímž sdílí charisma i přímočaré, leckdy až sebezníčující chování.

Se scénářem i velkorysou produkcí Californication Polda samozřejmě prohrává, stylem natočení potvrzuje příslušnost k domácí televizní tvorbě a jeho epizody mohly být jak z pohledu vyšetřování, které tady evidentně dostalo druhé housle, tak vytěžení Břízovy situace o dost propracovanější.

Ale to může být vředycky. Důležité je, že u Poldy humor pramení z vypuštění policajta, který má kolt nížko u pasu a minimální znalost poslední dvacetiletky, funguje. Samozřejmě i díky šťastnému výběru Davida Matáskas do hlavní role, který je ve hře na Duchovnyho věrohodný a zábavný, na druhou stranu pořád svého poldu udržuje v rovině lehké ironie – jako by chtěl divákům vzkázat: užijte si to, pobavte se, ale zároveň všichni víme, že o nic víc, než o večerníček pro dospělé, nejde. ■

LISTOPADOVÉ MENU

TAJEMNÝ LET

Jodie Foster v roli ženy, která se po smrti manžela vrací s malou dcerou z Berlína do Ameriky. Usne a když se po pár hodinách probudí, zjistí, že dcera zmizela. Protože ji však nikdo neviděl, posádka i cestující brzy považují zoufalou matku za šílenou. **NOVA • 11. LISTOPADU / 22:20**

VŠICHNI DOBRÍ RODÁCI

Jeden z nejsilnějších filmů české kinematografie vůbec, v němž režisér Vojtěch Jasný sleduje osudy obyvatel malebné moravské vesnice v únoru roku 1948. Poklidné časy rodáků končí, lidské osudy se dostávají do konfliktu s mocí, násilím a krutostí. **ČT1 • 20. LISTOPADU / 17:25**

BIG LEBOWSKI

Filmová klasika z dílny bratrů Coenových s Jeffem Bridgesem v hlavní roli. Vypráví o nejlinějších chlapíkovi z Los Angeles, který se stane obětí vydírání i podrazu kamaráda, který se rozhodl bez ohledu na následky shrábnout peníze na výkupné. **ČT2 • 12. LISTOPADU / 21:45**

SEDMERO KRKAVCŮ

Pohádkově se naladit na blížící se Vánoce můžete s loňským filmem režisérky Alice Nellis podle klasiky Boženy Němcové. Výpravnému příběhu o zakletí sedmi bratrů vtiskla řadu vtipných okamžiků i napětí, hlavní roli si zahrála Martha Issová. **PRIMA • 26. LISTOPADU / 20:15**

hodnocení

POLDA

SERIÁL TV PRIMA
REŽIE – JAROSLAV FUIT / HRAJÍ – DAVID MATÁSEK, IGOR OROZOVIČ, ONDŘEJ PAVELKA, JANA KOLESÁROVÁ A DALŠÍ

60%

TV KUPÉ

■ DALŠÍ SERIÁL NA STREAMU

Listopad na internetové televizi Stream.cz patří seriálu Semestr, jehož děj se odehrává převážně na plochách počítačů a mobilů. Šest dílů mapuje šest měsíců jednoho vysokoškolského semestru, hlavní role dostali Anna Linhartová, Eva Josefková, Jan Hofman a Jan Cina.

■ DO TELEVIZE SE VRÁTÍ HVĚZDIČKA

Televize budou muset povinně označovat pořady a filmy s nevhodným obsahem pro děti a mladistvé. Počítá s tím návrh novely zákona o rozhlasovém a televizním vysílání, který schválila vláda. Konkrétní piktogramy by teď měla navrhnout Rada pro rozhlasové a televizní vysílání.

■ CHYSTÁ SE TELEVIZE JÉČKO

Nová televize má být regionální informační stanice se zaměřením na jižní Čechy. Vysílat chce zpravodajství, publicistiku a magazíny, program bude nabízet 24 hodin denně. Licenci dostala na příštích 12 let. Na jihu Čech už vysílají třeba Jihočeská televize nebo Regionálnítelevize.cz.

BONNIE & CLYDE:

Muzikálovou šed' zachraňují Dasha a Noid Bárta

Kdo by neznal mileneckou dvojici gangsterů, jejichž příběhem žila Amerika začátkem třicátých let minulého století? Muzikálovou verzi jejich příběhu má nově v repertoáru pražské Hudební divadlo Karlín. Vyplatí se ji vidět?

Trumfů, kterými by Bonnie & Clyde opodstatnila nákup ne zrovna levných vstupenek (nejdražší vyjdou na 890 korun za kus), je málo. Vlastně... je jediný. Je jím dvojice ústředních představitelů, Clydea a především Bonnie. Tu si zazpívala Dasha a nasmazatelně se jí zapsala mezi největší muzikálové hvězdy domácí scény, které mohou být ozdobou jakékoli inscenace. Její léty proškolený hlas ovládá všechny polohy s lehkostí, dokáže prociťt nálehavost, emoce i cit. Dasha nadto přidává jemné herectví, a tak v jejím podání ani hrané či mluvené pasáže nemají slabiny.

Jiná liga

Jediný, kdo tady s Dashou dokáže držet krok, je Václav Noid Bárta v roli jejího muzikálového milence Clydea. Bárta není typem pro každou příležitost, ovšem legendární gangster mu sedne jako... Nemá tolik hereckého nadání jako Dasha, ovšem typem do obhroublého chlapíka s jistou porcí romantiky v srdci se vpassoval náramně. A taktéž jeho zpěvu se nedá vytknout takřka nic, matador muzikálových scén ví, kdy hlasem přitlačit na razanci, či naopak.

Těmhle dvěma mohou karlínští děkovat, protože pouze oni zvedají muzikál z bláta podprůměru. Všichni ostatní se před hlavní dvojicí musejí sklonit, nikdo jejich kvality nemá. Včetně

Jitky Schneiderové a Martina Písařika ve větších rolích Clydeova bratra a jeho ženy, kteří sice v rámci herecké branže předvádějí slušné pěvecké výkony, na velkém muzikálovém jevišti ovšem jakýkoli punc výjimečnosti ztrácejí.

Nablýskané nic

A tím veškerý esprit muzikálu Bonnie & Clyde končí. Kámen úrazu přitom spočítá v něm samotném – po hudební, textové i dramaturgické stránce nevýrazné podívané, která po své premiéře před sedmi lety na americké Broadwayi před kritikou vyhořela a která ani po letech nenabízí nic, co by si zasloužilo další uvádění. A karlínská inscenace bídu díla demonstruje v její plné nahotě, přestože překlad Tomáše Belka přes několik textově pocuchaných míst nedopadl špatně. Muzikál nevybočuje z průměrných melodií, které slouží příběhu, ale samostatně neobstojí. Jako celek je přeromantizovaným příběhem, který nenasál nic z vypjatých časů doby, v níž se odehrává, a neumí ani pracovat s napětím nebo akcí.

Unylosti muzikálu pak zdatně nahrávají i karlínští inscenátoři nablýskanou, leč divadelním standardům ničím nevybočující scénou, režii, choreografiemi... Všichni mají splněno, muzikál drží pohromadě, ale nikdo se nenamáhal vytrhnout ho z všeobírající šedi. Na scéně se tak odehrává něco, co v srdcích diváků nezanechává nic. Na druhou stranu tak nevýrazná předloha, jakou muzikál Bonnie & Clyde je, by potřebovala radikální řez, na který však nikdo v Karlíně neměl odvahu.

Ostatně už samotné rozhodnutí uměleckého vedení divadla uvádět ničím mimořádný kus hraničí s jeho kompetentností. Bonnie & Clyde není totiž jediným přehmatem posledních let, který si s pověstí divadla zahrává. Tentokrát ji zachraňují dva pěvecké výkony, bez nich by se ale začala povážlivě nahýbat. ■

hodnocení

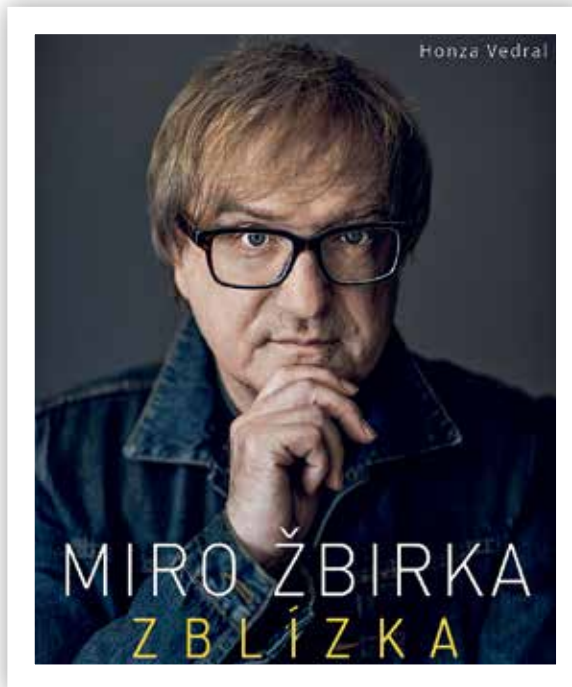
BONNIE & CLYDE

HUDEBNÍ DIVADLO KARLÍN, PRAHA / REŽIE – ANTONÍN PROCHÁZKA / HRAJÍ – DASHA, VÁCLAV NOID BÁRTA, MARTIN PÍSAŘÍK, JITKA SCHNEIDEROVÁ, DAVID KRAUS, BOHOUS JOSEF, ILONA SVOBODOVÁ, VLADISLAV BENEŠ A DALŠÍ

50%

... Následující téma bylo ve Žbirkově rodině dlouhá léta tabu. Nemluvalo se o něm, i když citelně změnilo životy úplně všem. Bylo to asi půl roku po sovětské invazi, kdy si rodiče začali všimnout, že s jejich nejstarším synem Jasonem není všechno v pořádku. V obavách ho dokonce začali zamykat v pokoji a dávat na něj zvýšený pozor. Přesto se mu jedné noci povedlo spustit se z okna bytu v prvním patře, dojít ke kolegům a... skočit. „Spáchal sebevraždu a to s námi se všemi, s celou rodinou, neuvěřitelně otřáslo,“ vzpomíná Miro smutně. „Od toho momentu je, myslím, můj život úplně jiný. Do té doby to bylo dětství. Potom, jak říkají Angličané, už nic nebylo jako dřív.“ Jason zemřel v únoru 69, což byl necelý půlrok po té, co přišli Rusové a sen o cestě ke svobodě začali napravovat ochotní pomocníci nových pořádků. „Nevím, zda to mělo nějaké souvislosti nebo jestli kvůli tomu nevyslychali třeba mého otce. To téma bylo v rodině tabu. Nikdy jsem nepřišel za rodiči, abychom si popovídali o tom, jak to bylo s Jasonem. Všechno ohledně jeho smrti jsou jenom moje dohady,“ vrací se nerad k těžkému životnímu období.

Zatímco Meko byl tou dobou zahleděný do svých záležitostí a začínající hudební kariéry, intelektuálně založený Jason pozorně sledoval, co se děje v Paříži, za co demonstrierují studenti, a nelibě nesl, že se zavírají hranice. „Svět byl tehdy angažovanější. Můj bratr byl generace Beatles, narodil se v roce 44. Možná si kladl různé otázky a bůh ví, proč dospěl zrovna k takovému rozhodnutí. Víím jenom, že za tím tehdy nebyla žádná love story. Bylo to něco hlubšího. Musel být pevně rozhodnutý,“ vrací se k události, která v mnoha ohledech převrátila život u Žbirků naruby.

Honza Vedral MIRO ŽBIRKA ZBLÍZKA

VYCHÁZÍ V NAKLADATELSTVÍ SLOVART
248 STRAN, DOPORUČENÁ CENA 399 Kč

Miro byl coby nejmladší z rodiny samozřejmě obzvlášť v šoku. Excentrický kluk, který do té doby chodil po ulici v záclonách, se propadal do depresí, které jen těžko mohl zvládat sám. „Neměl jsem o nic zájem, bylo mi všechno jedno. Víím, že jsem tehdy přišel za otcem a řekl: Tati, tohle já sám nezvládnou. Je mi nějak divně. Vzal mě k doktorovi, který si se mnou popovídal a dal mi nějaký lék. Nevím, co to bylo, spíš nějaké placebo. Ale každopádně mi

Soutěž o knihu Miro Žbírka zblízka

Chcete si knihu přečíst celou? Odpovězte na soutěžní otázku a vyhraďte jeden z pěti výtisků.

Ve kterém hudebním časopisu začínal jako editor Honza Vedral?

- A) Filter
- B) Headliner
- C) iREPORT

Odpověď zadejte do příslušného formuláře na www.cdprovas.cz do 16. listopadu.

to udělalo dobře. Postupně jsem se probral do nějaké aktivity. Zase jsem začal mít zájem o to, co se děje, přestal jsem být apatický,“ popisuje bezprostřední události, které po smrti jeho bratra následovaly.

Jistě je, že vnitřní otřes, jímž si Meko prošel, ho změnil, onu sebestřednost, kterou si do té doby užíval, nahradily ještě větší vášně a přilnutí k hudbě. „Myslím, že jsem měl ohromné štěstí v neštěstí, že se to celé stalo v éře, kdy byla populární hudba tak silná, tak strašně důležitá. Dnes se to těžko vysvětluje, když máme internet, hry, video... Tehdy ale byla hudba pro lidi opravdu takřka vším. Nebylo myslitelné, aby někdo neměl nové album Beatles. It's a must! řeklo by se anglicky. Skutečně neexistovalo, že by někdo neznal Sgt. Peppera. Bylo to důležité nejen z nějakého snobského hlediska. Bylo to důležité, protože základní změny ve společnosti, jako by se odehrávaly v populární hudbě,“ vysvětluje Miro, jakým způsobem ho tehdy muzika dostala z nehoršího. „Nerozebíral jsem každý den, proč se bratrovi stalo to, co se mu stalo. Vždyť pověřím hučely takové skladby! A všechny byly tak happy! Šlo z nich tolik pozitivní energie,“ vypráví o tom, proč trávil víc a víc času s kytarou, za mikrofonem a po zkušebnách.

autor

Honza Vedral (1981)

Respektovaný hudební novinář, který začínal jako editor v hudebním časopisu Filter, dlouhá léta pak působil jako redaktor a recenzent deníků MF DNES a iDNES.cz. Nyní je šéfredaktorem hudebního časopisu Headliner a čtvrtletníku o současném umění ArtLover. Je také saxofonistou mezinárodní kapely The Chancers, díky čemuž zná hudební branži ze všech úhlů. Častokrát se v ní samozřejmě potkal i se zpěvákem Mirem Žbirkou, se kterým se také nedávno domluvil na sepsání jeho životního příběhu, jednoho z nejúžasnějších, který československá populární hudba nabízí. Žbírka otevřeně hovoří o rozličných peripetiích svého života od nejútlejšího mládí až po dnešek a nevyhýbá se ani tak těžkým okamžikům, jako byla smrt jeho staršího bratra, která ho těžce zasáhla a z níž se dokázal dostat hlavně díky hudbě.

soudobá architektura

MULTIFUNKČNÍ KOMPLEX CPI CITY OLOMOUC

Zdroj fotografií: soutěž Stavba roku

Olomoucký hotel Sigma z počátku 80. let minulého století byl v letech 2011 až 2013 kompletně přestavěn a v současnosti – pod jménem Clarion Congress Hotel – nabízí čtyřhvězdičkové ubytování v 126 luxusně zařízených pokojích. Hosté v něm mohou využít také služeb fitness centra, lobby baru nebo hotelové restaurace Benada. Hotel je propojen s moderním kongresovým centrem pro 1400 delegátů a navazují na něj další dvě administrativní budovy s kancelářemi a obchody. Olomoucký Clarion tak patří k největším kongresovým hotelům v kraji. Projekt přestavby tohoto multifunkčního komplexu s názvem CPI City Center Olomouc získal cenu poroty na nominačním večeru prestižní architektonické soutěže Stavba roku 2014. Za krátkou dobu provozu přivítal hotel už řadu známých osobností. K neopomenutelným výhodám olomouckého Clarion Congress Hotelu patří také to, že se nachází v blízkosti vlakového nádraží a v docházkové vzdálenosti do historického centra města.

Typologický druh stavby:

Stavby pro dočasné a rekreační ubytování

Autor: Ing. arch. Vladimír Pacek,
Ing. arch. Zbyněk Zavřel, Ing. arch. Pavel
Střiteský, Ing. arch. Jan Bouchal

Dodavatel: PSJ, a.s.

Investor: Olomouc City Center, a.s.

Připraveno ve spolupráci se soutěží: STAVBA
ROKU

DO ŠUMPERKA na procházku po Malé Vídni

Kam se vypravit na podzimní výlet? Přijďte do Šumperka. Z nádraží se můžete vydat na procházku městem, které zdobí elegantní vily a honosné paláce.

Text: Tomáš Rezek/Foto: Archiv MěÚ Šumperk, Vlastivědné muzeum v Šumperku

Pokud se rádi procházíte ulicemi měst a obdivujete architekturu, pak si v Šumperku přijdete na své. Bohatí šumperští podnikatelé si v 19. a na počátku 20. století nechali ve městě postavit přepychové vily a paláce od proslulých vídeňských architektů. Pro podobnost se stavbami v hlavní

městě habsburské monarchie se Šumperku začalo přezdívat Malá Vídeň. Máte-li chytrý telefon nebo tablet, stáhněte si aplikaci Šumperk, kde mj. najdete popis trasy Po stopách Malé Vídne, která vás provede po nejkrásnějších domech ve městě. Jestli nejste kamarádi s moderní technikou, leták s popisem trasy si také můžete vytisknout z webových stránek města www.sumperk.cz (Atraktivita města – Po stopách Malé Vídne) nebo v Šumperku navštivte informační centrum, kde vás vybaví mapkou a dalšími potřebnými propagačními materiály a ochotně poradí, kudy se vydat za památkami. Šumberské „jícčko“ se nachází v budově městského divadla na Hlavní třídě.

V Pavlínině dvoře jsou k vidění expozice muzea, které využívá moderní průvodcovskou technologii.

Na pěší zóně Hlavní třídy zaujme sousoší s fontánou od sochařky Ley Vivot nazvané Radost z deště.

Vila, kde se vraždilo

Na výpravu za šumperskými památkami se z nádraží dejte ulicí 17. listopadu. Za chvíli dojdete ke krásné vile, v níž sídlí městská knihovna. Vila, kterou si nechal v letech 1893–1894 postavit lékárník Eduard Hackl, získala dnešní podobu při úpravách v roce 1928. Z informační tabulky na vile se dozvíte, že v ní byl v září 1938 brutálně zavražděn F. J. Hroch, jenž nesouhlasil s politikou Henleinovy strany a podporoval spolupráci Němců s Čechy. I nedaleká Vila Doris, postavená v roce 1899 pro Karla Chiariho, slouží v současnosti veřejným účelům. Šumperský stavitel W. Lux se na přání majitele nechal při její stavbě inspirovat italskou renesancí. Karl Chiari vilu věnoval svému synu Eduardovi a ten ji pojmenoval podle své ženy. Vila Doris stojí v Sadech 1. máje – v parku, který se stal jedním z center kulturního dění ve městě. K vile přiléhá letní divadlo přistavěné v roce 1955 a za ním se nachází romantické jezírko s bronzovou sochou koně od sochaře Bohumila Teplého.

spojení

Vlakem do Šumperka

Od 11. prosince letošního roku se můžete svést do Šumperka moderní vlakovou soupravou Region-Panther i po kolejích, které město spojují s Kouty nad Desnou. Od tohoto data budou na trati, jež má v železničním jízdním řádu č. 293, zajišťovat dopravu České dráhy. Už dnes vás bez přestupu dopraví do Šumperka vlaky ČD z Brna, Olomouce, Prostějova nebo třeba Jeseníku. Ať už se chystáte na výlet odkudkoli, nejvýhodnější vlakové spojení si snadno vyhledáte na www.cd.cz/spojeni, v chytrém mobilu nebo tabletu poradí aplikace Můj vlak. Pro cestování ve dnech volna vám doporučíme Skupinovou víkendovou jízdenku. V sobotu, v neděli nebo ve státní svátek lze s touto jednodenní síťovou jízdenkou jezdit bez omezení vlaky ČD v počtu až pět osob, z nichž dvě mohou být starší 15 let (tedy dva dospělí a až tři děti). V prodeji je s platností po celé ČR (za 679 Kč) nebo v jednotlivých regionech (např. pro olomoucký region stojí 269 Kč). Více informací na www.cd.cz (Vlakem po ČR – jízdenka).

Na prohlídku Pavlínina dvora

Sady 1. máje bývaly původně veřejnosti nepřístupnou okrasnou zahradou, která patřila k novorenesančnímu paláci postavenému v roce 1876 podle plánů vídeňského architekta Moritze Hinträgera. I tento palác byl majetkem Karla Chiariho. Na počest své manželky dal paláci a přilehlým budovám jméno Pavlínin dvůr. Dnes si v paláci můžete prohlédnout muzejní sbírky. Stálá expozice šumperského muzea seznamuje s dějinami a s přírodními zajímavostmi regionu. V roce 2008 byla jako první v republice vybavena moderním automatickým průvodcem GuidePORT™. Stačí si nasadit sluchátka a volně se pohybovat po expozici. Přístroj rozpozná, v jaké její části se nacházíte, a podle toho pustí příslušnou pasáž. Z exponátů zaujme přehlídka zástupců fauny včetně vlka, figurky z historických betlémů nebo třeba Pieta z tzv. čarodějnického sloupku, který stával poblíž Šumperka. Připomíná, že se na Šumperku v letech 1679 až 1694 konaly neblaze proslulé čarodějnické procesy.

Tajemství Geschaderova domu

Od muzea vede trasa Hlavní třídou kolem divadla s informačním centrem na tzv. Točák, dále malebnými uličkami na náměstí Míru s radnicí postavenou ve stylu tzv. saské neo-renesance a končí ve Smetanových sadech. Kromě paláců a vil propojených prohlídkovou trasou Po stopách Malé Vídne, byste se v Šumperku měli zastavit ještě u jedné budovy – u Geschaderova domu v Kladské ulici. Dnešní pozdně barokní vzhled s arkádovým průčelím získal při přestavbě na konci 18. století. V 90. letech byl nákladně rekonstruován a stal se Evropským domem setkávání a střediskem německé menšiny. V dubnu 2010 byla ve sklepních prostorách domu instalována expozice o čarodějnických procesech. Místo nebylo vybráno náhodně. V tomto domě žil Heinrich Peschke, bohatý měšťan obviněný z čarodějnictví. Jako jeden z mála vydržel všechny stupně mučení a odmítal přiznat vinu. Zemřel po dlouhých letech věznění v roce 1696 jako poslední oběť čarodějnických procesů. ■

5 NEJ města Šumperk

- 1 Nejvýznamnější** památkou města je kostel Zvěstování Panny Marie, jehož nákladná rekonstrukce byla dokončena v roce 2005. Konají se v něm kulturní a společenské akce.

- 2 Nejnavštěvovanějším** a z hlediska kulturního využití také hlavním městským parkem jsou Sady 1. máje. Dnešní podobu získaly při rozsáhlé renovaci v letech 1979 až 1984.

- 3 Nejmodernějšího** automatického čtyřjazyčného průvodce GuidePORT™ mohou využít návštěvníci stálé expozice šumperského muzea, která je k vidění v tzv. Pavlínině dvoře.

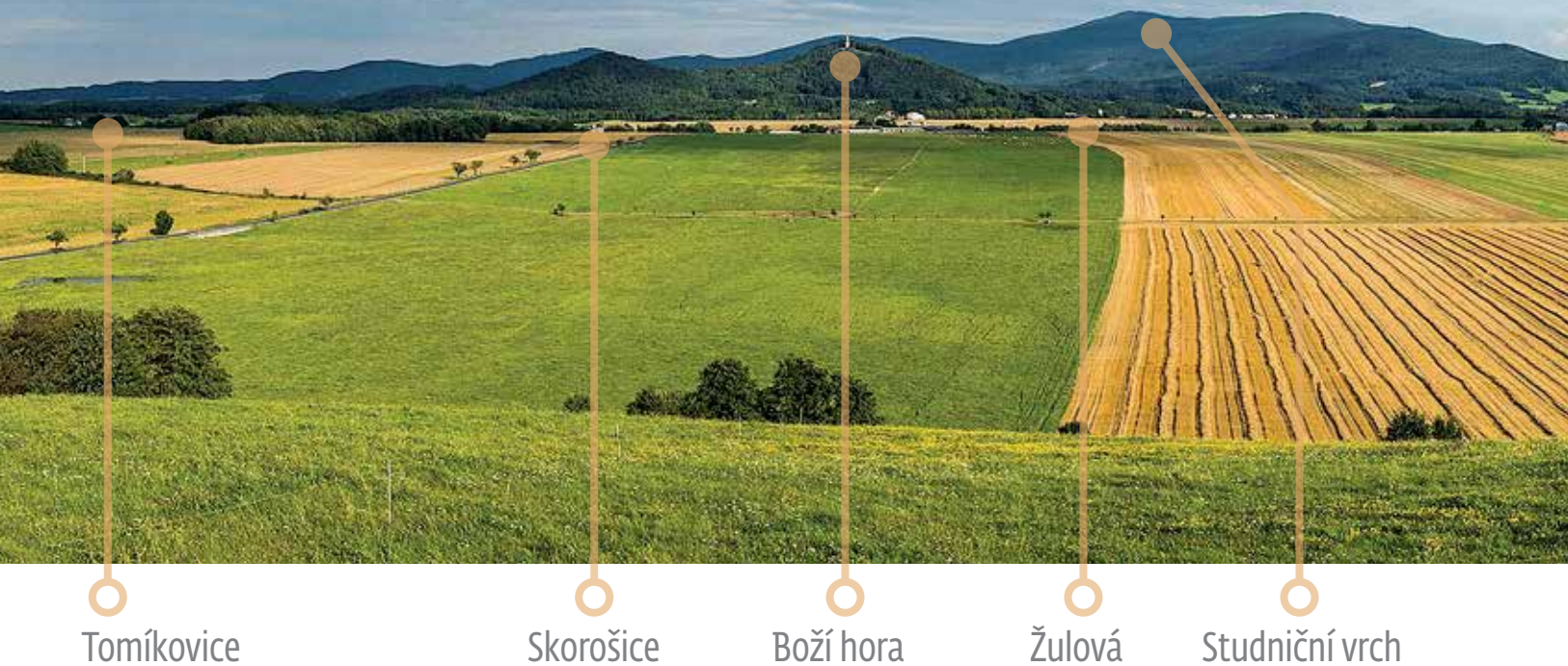

- 4 Nejhrůznější** dějinnou etapu města Šumperka připomíná expozice Čarodějnické procesy umístěná do sklepních prostor Geschaderova domu – tzv. Evropského domu setkávání.

- 5 Nejznámější** nápoj spojený s rakouským hlavním městem – vídeňskou kávou s domácí šlehačkou – si můžete dopřát v café restaurantu Opera v přízemí šumperského divadla.

Tomíkovice

Skorošice

Boží hora

Žulová

Studniční vrch

ROZHLÉDNI SE PO KRAJI

Landartový Lánský vrch

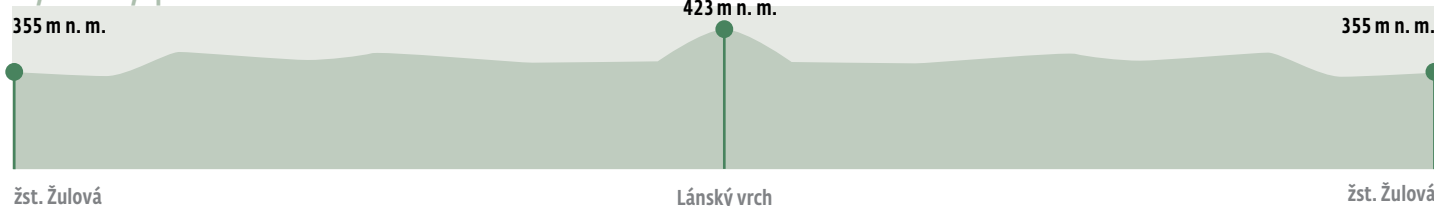
Rychlebské hory stojí tak trochu ve stínu Hrubého Jeseníku. Ovšem stejně tak jako nejvyšší moravské hory dokáží i zde nabídnout plno zajímavostí, a to jak dílny matky přírody, tak i místních lidí.

Michal Málek

Javornický výběžek patří k těm zapomenutějším koutům naší vlasti. Kdo holduje nekomerční turistice, splývání s přírodou či putování ve stopách pohnuté historie, přijde si zde rozhodně na své. Poutat ve větší míře pozornost turistů prahnoucích po nových zážitcích tedy může být tomuto kraji tak trochu medvědí službou. Jenže Rychleby nejsou uzavřenou přírodní rezervací a v místech,

kde se přírodní krásy snoubí se všedními starostmi v podobě nezaměstnanosti, se rozšiřování turistiky přímo nabízí. Záleží jen na místních obyvatelích, jakým způsobem se této výzvy zhostí a jaký typ návštěvníků se jim podaří nalákat. Zatím se zdá, že mají dobře nakročeno. Asi nejznámějším lákadlem jsou zdejší singletracky Rychlebské stezky – s ohledem na okolní přírodu a upravené cesty umožňující cyklistům maximální užitek z jízdy s důrazem na jejich bezpeč-

výškový profil

Žst. Žulová

Lánský vrch

Žst. Žulová

Foto: REZ

Smrčnick (vápencový a mramorový lom)

nost. Pokud neplánujete pěší túru přímo po samotném hřebeni Rychlebských hor, je zde kolo obecně dobrým společníkem. Kromě hlavní silnice, propojující město Jeseník s hraničním přechodem Bílý Potok, tvoří většinu cest okresky se zanedbatelným dopravním zatížením.

Ovšem nejen cykloturistice se zde začíná dařit. Živnou půdu zde našel i umělecký fenomén Land art, neboli krajinné umění. Zjednodušeně řečeno jde o tvůrčí objekty povětšinou z organických materiálů, za kterými se místo do městských galerií musíte vydat v pohorských do přírody. Nejznámějšími zástupci tohoto uměleckého směru, který se zrodil v 60. letech v USA, jsou v Rychlebských horách obří židle a stůl. Na Lánský vrch, nepřiliš vysoký kopec u osady Sedmláňů na trase Žulová – Vlčice, jej coby své první větší dílo umístila v roce 2007 místní umělecká skupina REZ (Rychlebská excentrická záležitost). Instalace navzdory malým zkušenostem trvala čtyři dny a završena byla vernisáží s hojnou účastí místních obyvatel. Od té doby obří židle budí zaslouženou pozornost. To sebou sice nese i negativní dopad v podobě zvýšené frekvence návštěvníků včetně těch, kterým nepřijde hloupé na vrchol kopce vyjíždět autem či zde zanechávat odpadky. Pozitivní vyznění přesto převládá. Navzdory nevelké výšce kopce je zde i nádherný výhled do okolní krajiny. Na první pohled upoutá kostel Panny

Šerák

Skoroš

Marie Bolestné na Boží hoře, Jestřábí vrch a bělostně prosvítající vápencový lom na Smrčnicku. Nad ním je dobře rozeznatelný i masiv Šeráku a Keprníku, tedy již pohoří Hrubého Jeseníku.

Pokud byste po výstupu na Lánský vrch zatoužili po další porci Land artu, v nedaleké obci Vlčice můžete navštívit další z instalací REZu – altán tvořený dřevěnou gotickou klenbou v místním parku a Lovers shelter (přístřešek pro milence). Na loukách u Kobylé nad Vidnavkou pak můžete natrefit na z plechu vyřezané růžové siluety dvou koz a kozla upevněné v betonových kamenech.

Účelem těchto děl dle autorů není zviditelnění jich samotných, nýbrž krásných míst Rychlebských hor při minimálním narušení zdejšího genia loci. Jak moc se jim to daří, je určitě nejlepší vyzkoušet na vlastní kůži. ■

Lánský vrch

Výška: 423 m n. m.

Výhled: Rychlebské hory, Hrubý Jeseník

Vrchol: travnaté návrší s instalací dvou dřevěných židlí a stolu

Nejbližší žst.: Žulová

Výstup: snadný

spojení

Žulová

Z Ostravy rychlíkem s přestupem v Krnově, Jeseníku a Lipové Lázně

Z Brna a Olomouce rychlíkem/spěšným vlakem s přestupem v Lipové Lázně

Z Prahy vlakem EuroCity s přestupem v Zábřehu na Moravě a Lipové Lázně

Z okna vlaku v Olomouckém kraji

Moderní závod s vlečkou

← → Lipová Lázně – Lipová Lázně jeskyně

U zastávky Lipová Lázně jeskyně stojí závod na zpracování vápence, s tratí je propojený vlečkou. Nepřehlédnutelná stavba upoutá především zeleno-bílým kovovým pláštěm. Ten nejen chrání zařízení před povětrnostními vlivy, ale zároveň brání tomu, aby prach a hluk z výroby negativně působily na okolní krajinu. Architektonické řešení, které zohledňuje umístění závodu v přírodně cenné lokalitě, bylo oceněno v soutěži Stavba roku 2000.

3
km

Setzdorf, Zighartice, Vápenná

← → Lipová Lázně jeskyně – Vápenná

Kvůli změnám v národnostním složení obyvatel se na Jesenícku měnily názvy měst a obcí. Vápenná se původně jmenovala německy Setzdorf a starší české úřední označení používané v letech 1918 až 1949 bylo Zighartice. Zatímco dnes žije v této obci asi 1300 obyvatel, před 2. světovou válkou jich bylo více než tři tisíce a z velké části německé národnosti. Z památek, které uvidíte z okna vlaku, zmíníme kostel sv. Filipa, postavený v letech 1780–1781.

10
km

Svatyně na zřícenině hradu

← → Žulová – Tomíkovice

Město Žulová se výletníkům může pochlubit jedinečným spojením hradních trosek a církevní stavby. V Žulově stával hrad už ve 13. století. Postavil ho Jan z Wüstenhube, příslušník rodu loupeživých rytířů, kteří drancovali široko daleko. V roce 1639 hrad Frýdberk rozbořili Švédové a už nebyl obnoven. Na zbytcích hradu byl v letech 1809–1810 vystavěn kostel sv. Josefa. Raritou je především mohutná neomítnutá hradní věž proměněná v kostelní věž se zvoníci.

13
km

PODHŮŘÍM RYCHLEBSKÝCH HOR z Lipové Lázní do Javorníka ve Slezsku

Necelou hodinu trvá jízda vlakem z Lipové Lázní do Javorníka ve Slezsku. Nechte se zlákat na projížďku krajinou lesů, vod a strání a také zajímavých památek.

Text: Tomáš Rezek

Zatímco mostů je na trati, která má v jízdním řádu číslo 295, nespočet, tunelem projíždí vlak jen jedním. Dlouhý je 105 metrů a motorák se v něm na chvíli schová asi po dvou minutách jízdy za stanicí Lipová Lázně. Od následující zastávky Lipová Lázně jeskyně, jak už její název napovídá, je to kousek k přírodní památce objevené ve 30. letech

minulého století při lámání mramoru v Havránkově lomu – k jeskyni Na Pomezí. Od listopadu do března je přístupná jen předem objednaným skupinám. Okolí je protkané sítí turistických, cykloturistických i běžeckých tras. Pokud se nechcete pouze dívat z okna vlaku a rádi byste si udělali pěkný výlet, vhodné tipy včetně map najdete třeba na www.lipova-lazne.cz (Volný čas). Od Vápenné se trať klikatí podél říčky Vidnavky

až do Žulové, kde zaujme kostel sv. Josefa postavený na místě zříceniny hradu Frýdberk. V Žulové se také nachází Kamenické muzeum, celá oblast je totiž od 19. století známá jako středisko těžby a zpracování kamene. Vlak dál jede lesnatým údolím a přes zastávky Tomíkovice a Kobylá nad Vidnavkou dojde do Velké Kraše. Za ní se trať stáčí doleva a po kolejkách, které vedou mírně zvlněnou krajinou, vás vlak přes Horní Heřmanice doveze

Kostel a zámek v Kobylé

← → Kobylá nad Vidnavkou – Velká Kraš

Kostel sv. Jáchyma v obci Kobylá nad Vidnavkou je klasicistní stavba z konce 18. století. V letech 2009 až 2011 byl opraven. Obnovu jeho interiéru pomohli financovat i němečtí rodáci z Kobylé. Kromě kostela můžete z vlaku zahlédnout i místní zámek. Původně renesanční stavba z roku 1571 byla barokně přestavěna a na začátku 19. století získala novou empírovou fasádu. Po roce 1945 byl zámek využíván různě, dnes slouží jako domov důchodců.

**17
km**

Nádražní vodárenská věž

← → Bernartice u Jav. – Javorník ve Slezsku

Z Bernartic u Javorníka se do polské Dziewiętlice vlakem už nesvezete. Přeshraniční doprava po kolejích byla ukončena na konci druhé světové války. K tomu málu, co dnes v obci Dziewiętlice připomíná, že do ní vedla z Bernartic železnice, patří bývalá nádražní vodárenská věž. Dziewiętlice se mohou pochlubit slavným rodákem. V roce 1936 se v obci (tehdy Heinersdorfu) narodil český astronom a astrofyzik a popularizátor vědy Jiří Grygar.

**26
km**

Zámek Jánský Vrch v Javorníku

← → Bernartice u Jav. – Javorník ve Slezsku

Jméno Jánský Vrch dostal zámek ve městě Javorník na počátku 16. století za panování biskupa Jana Thurza, který zámek přejmenoval na počest Jana Křtitele, patrona vratislavských biskupů. Zámek sloužil vratislavským biskupům jako jejich letní sídlo. Většina místností je zařízena původním mobiliárem z 19. století. Na zámku mají také jednu z největších sbírek dýmek a kuřáckých potřeb u nás. Nejstarší vystavené exponáty pocházejí z 16. století.

**31
km**

do Bernartic u Javorníka, dříve pohraniční stanice. Do roku 1945 jezdily vlaky z Bernartic také přes hranice do Heinersdorfu (dnes polské Dziewiętlice). Po válce už však nebyl přeshraniční provoz obnoven a v 60. letech došlo i ke zrušení navazující tratě na polském území. Z Bernartic už si to vlak zamíří na konečnou do Javorníka, jemuž dominuje zámek Jánský Vrch. ■

TIP

Trať Lipová Lázň – Javorník ve Slezsku (č. 295) patří mezi vybrané tratě, na nichž je možné cestovat vlaky ČD se slevou **25% i bez In Karty** (tj. za jízdné IN 25 bez prokazování nároku na tuto slevu). Jízdenky s touto slevou je možné zakoupit pouze ve vlaku nebo stanicích na této trati. Pokud rádi podnikáte výlety vlakem a chcete za jeden den navštívit více míst, pak se vám nejspíš vyplatí cestovat na některou ze síťových jízdenek Českých drah. Například s **Celodenní jízdenkou** lze neomezeně cestovat všemi vlaky ČD kterýkoli den v týdnu. Tato jednodenní jízdenka se prodává s platností po celé republice (za 579 Kč) nebo je možné koupit tuto jízdenku jen pro cestování ve vámi vybraném kraji. Celodenní jízdenka region Olomoucký stojí 189 Kč. Více informací najdete na www.cd.cz (Vlakem po ČR – Jízdenka).

ÚDOLÍM MORAVSKÉ SÁZAVY po opuštění tělese dráhy

Z bývalé trati mezi Lupěným a Hněvkovem se stala oblíbená cyklostezka. Je zároveň i stezkou naučnou s pěti zastaveními a železničním skanzenem, jemuž dominuje parní lokomotiva.

Text: Tomáš Rezek/Foto: Infocentrum Zábřeh, Michal Málek

I když se letos zima ozvala poměrně brzy, určitě se naskytne ještě pár podzimních dnů, kdy bude sluníčko lákat na výlet do přírody. Po svých, na kole, ale také na in-line bruslích se můžete vydat po stezce, která vede po náspu bývalé železniční trati malebným údolím Moravské Sázavy. Není náročná, takže ji hravě zvládnou i děti nebo aktivní senioři. Začíná nedaleko vlakové zastávky Lupěné, v níž zastavují v obou směrech každé dvě hodiny osobní vlaky ČD jedoucí mezi Zábřehem na Moravě a Českou Třebovou. Ze Zábřehu na Moravě trvá jízda vlakem do Lupěného jen tři minuty.

K železničnímu skanzenu

Na původním úseku trati, který kopíroval tok Moravské Sázavy a obloukem se vyhybal kopci Hejnice, byl provoz ukončen v červnu

2006. Od té doby zdolávají vlaky zvlněný terén pomocí dvou nových tunelů. Zajímavosti o přestavbě jednoho z nejkrásnějších úseků železničního koridoru se dozvíte z informační tabule na prvním zastavení stezky. Na začátku stezky se také nachází železniční skanzen. Jeho hlavní atrakcí je parní lokomotiva z roku 1950. Kromě mechanických závor nebo návštěvníků je ve skanzenu k vidění i vodní jeřáb, který sloužil k plnění tendru parních lokomotiv vodou.

Tajemství vzniku údolí

Stezka využívá tři původní železniční mosty – technické unikáty, z nichž jeden je datován rokem 1902. Natřikrát po nich překonáte Moravskou Sázavu. Řeka a okolní zalesněné kopce Zábřežské vrchoviny vytvářejí pěkné scenérie. Na druhém zastavení stezky se

Jaká je stezka?

- dlouhá 2,5 km
- se železničním skanzenem
- má pět zastavení
- pro pěší, cyklisty i in-line bruslaře

na informačním panelu dočtete, jak údolí před miliony let vzniklo a že jím od nepaměti vedla důležitá komunikace spojující severní Moravu a východní Čechy. Se zajímavými

Stezku vedoucí po náspu bývalé trati hojně využívají i cyklisti.

Parní lokomotiva vyrobená v roce 1950 je největší atrakcí železničního skanzenu, který je součástí stezky.

Ze stezky jsou dobře vidět portály nových hněvkovských tunelů.

Mosty, po nichž se dříve proháněly vlaky, dnes slouží hlavně cyklistům.

zástupci místní flory a hlavně fauny se seznámíte na třetím zastavení stezky. Patří mezi ně mj. lipan podhorní, ledňáček říční, čáp černý nebo bobr evropský.

Rychlejší a kratší cesta

Při putování po stezce si nejde nevšimnout portálů nových železničních tunelů – Hněvkovského I (o délce 180 m) a Hněvkovského II (461 m), které byly vybudovány v letech 2004 až 2006. Vlaky v nich mohou jet rychlostí až 120 km/h, Pendolina dokonce 160 km/h. Díky tunelům a navazujícím mostům došlo k napřímení trati, a tím ke zkrácení dráhy o 900 metrů. Pokud vás zajímají další technické údaje, počtete si na čtvrtém zastavení

stezky. Stezka je součástí regionální cyklo-trasy č. 6232, takže budete-li mít dostatek sil a chuti, můžete pěšky nebo v sedle bicyklu pokračovat do Hoštejna i dál. ■

Víte, že...

... železniční návěstidla byla použita jako vzory pro semaforey a dopravní značky v silničním provozu. Prvními návěstidly, tj. zařízeními předávajícími strojvůdci návěsti, tedy informace či rozkazy pro další jízdu vlaku, byly návěstní prapory. Později se používala distanční (např. košová) návěstidla, která byla postupně nahrazena mechanickými a následně světelnými návěstidly. Návěstidla se dělí na proměnná, která mohou dávat různé návěsti, a neproměnná s trvale jedinou návěstí. Další zajímavé informace o návěstidlech se dozvíte z informačního panelu u železničního skanzenu.

Hledáte tip na výlet nejen v Olomouckém kraji?
www.cd.cz/zazitky

Do Zoo Olomouc na výlet do světa divočiny

Letos uplynulo 60 let, co byla olomoucká zoologická zahrada na Svatém Kopečku zpřístupněna veřejnosti. U příležitosti tohoto jubilea nadělila zoo návštěvníkům hned několik dáreků.

V zoologické zahradě situované v krásných lesích podhůří Nízkého Jeseníku chovají přes 1800 zvířat ve 393 druzích. Pyšní se jednou z největších skupin oryxů jihoafrických a žiraf Rothschildových v Evropě. Mláďata odchovávají i u lvů berberských, mravenečníků velkých i čtyřprstých, levhartů mandžuských, tygrů ussurijských nebo gepardů štíhlých. K vyhledávaným atrakcím patří průchozí výběh klokánů a psounů nebo pavilon netopýrů s kaloni zlatými létajícími návštěvníkům volně nad hlavami. Oblíbeným adrenalinovým zážitkem je také zrekonstruovaný výběh makaků červenolících s 41 m dlouhou dřevěnou lávkou zavěšenou na ocelových lanech sedm metrů nad údolím, z níž lze pozorovat volně se pohybující zvířata. Z letošních novinek jubilejní návštěvnícké sezony zmiňme expozici Orinoko v Jihoamerickém pavilonu, kterou po rekonstrukci společně obývají mravenečníci a lenochodi. Opraveno bylo také druhé největší mořské akvárium v pavilonu šelem. Původní vypouklé sklo nahradilo sklo rovné, poskytující působivější pohled na nové rejnoky – sibý atlantské. V červnu v zoo spustili narozeninovou hru, již si mohou návštěvníci až do konce roku zpestřit prohlídku zahrady, a pokud budou úspěšní, získají odměnu. V prodeji je rovněž retrospektivní kniha s názvem Zoo Olomouc rok za rokem. Z olomouckého hlavního nádraží vás k Zoo Olomouc doveze autobusová linka MHD č. 11, která jezdí v 10–15 minutových intervalech ze stanoviště D. Nejbližší železniční stanice: **Olomouc hl. n.**

TIP

Foto: Zoo Olomouc

VLAKEM ZA ZÁŽITKY

Plnou parou s Mikulášem

Letos pojede mikulášský vlak z Letohradu do Dolní Lipky a zpět už poosmadvacáté. Svězt se s ním můžete v sobotu 3. prosince. Mikuláš s andělem a čerty se vydá na cestu z Letohradu v 10:20 h v soupravě tažené lokomotivou 423.009. Po hodině jízdy dorazí vlak do Dolní Lipky, odkud se bude vracet v 11:52 h zpět do Letohradu. Od den později (4. 12.) jsou mikulášské jízdy plánovány na trati Choceň – Vysoké Mýto – Litomyšl, kde tradičně pojedou dva páry vlaků (jeden dopolední a jeden odpolední). Malí cestující se mohou těšit na nadílku. Ve vlaku se bude prodávat drobné občerstvení. Nejbližší železniční stanice: **Letohrad/Dolní Lipka/Choceň/Vysoké Mýto/Litomyšl ad.**

Foto: Ing. Josef Hrdý

Valašský mikulášský jarmek

Tradiční a hojně vyhledávaný Valašský mikulášský jarmek se letos koná v sobotu 3. prosince. I v tomto roce můžete využít pro cestu do Valašských Klobouk historický vlak tažený parní lokomotivou 433.002 Matěj. V 8:27 h odjíždí z Valašského Meziříčí a přes Jablunku, Vsetín, Valašskou Polanku a Horní Lideč přijede do Valašských Klobouk v 9:54 h. Pak pokračuje přes Brumov do Bylnice a stejnou trasou se vrací zpět. Ve vlaku nebude chybět Mikuláš a jeho družina. Dětem, jimž rodiče koupí kupon za 30 Kč, bude rozdávat balíčky s nadílkou. Více informací najdete na www.cd.cz/zazitky. Nejbližší železniční stanice: **Valašské Meziříčí/Valašské Klobouky/Bylnice ad.**

Zvláštním vlakem na adventní Křivoklát

V sobotu 3. prosince se můžete svězt zvláštním vlakem z Plzně na Křivoklát, kde se konají na nádvoří hradu každoroční adventní trhy s nabídkou netradičního vánočního sortimentu a lákavého občerstvení. Vlak odjíždí z plzeňského hlavního nádraží v 8:25 h, kam se večer opět vrací s plánovaným příjezdem v 18:30 h. Na zpáteční cestě bude vlakem procházet anděl s hejnem čertů a všechny děti, které nezlobily, dostanou dárek. Předprodej jízdenek, které zakoupíte na recepci Střediska volného času Radovánek (Ledecká 23, Plzeň) nebo v ČD Centru na plzeňském hlavním nádraží, začíná 1. listopadu. Nejbližší železniční stanice: **Plzeň hl. n./Křivoklát**

RYCHLÍKOVKY

S JANOU FLORENTÝNOU ZATLOUKALOVOU

ŘEPNÝ KOLÁČ NA PLECH

Červená řepa se dá v dnešní době snadno koupit, stačí se dívat do chlazených regálů u oddělení se zeleninou. Pokud nemáte dost času na její přípravu, předvařit ji můžete o víkendu, pokud víte, že v inkriminovaný den budete následující dvě až tři hodiny poblíž kuchyně. Další recepty najdete na www.kucharkaprodceru.cz

Tento koláč je snadný a rychlý za dvou předpokladů. Jednak vyžaduje křehké těsto, tedy něco, co si buď musíte koupit, nebo co zvládnete během chvilky vytvořit, a dále trvá na předem uvařené červené řepě. Vaří se dlouho a zásadně neoloupaná, jen tak si zachová výraznou chuť i barvu, podobně jako brambory. Ponechte jí kořínek i malý zbytek stonků, ať zbytečně neodhalujete dužinu. Zbavit se jich můžete až po uvaření. Středně velké řepy potřebují zhruba 2 hodiny varu, velké řepy klidně i tři. Nezapomeňte vodu osolit; dostatečné uvaření snadno zjistíte, když do řepy

zkusíte vpíchnout malý ostrý nůž. Měl by do ní vklouznout jako po másle. Jestliže řepu po uvaření prudce zchladíte ve studené vodě, bude se vám lépe loupat. A ano, na tuto činnost oceníte gumové rukavice.

Co se týká těsta, pokud neuznáváte kupované, bleskově si připravte domácí. Odměřte do mísy robotu 250 g hladké mouky, 125 g studeného másla a špetku soli. Míchacím nebo sekacím nástavcem zapracujte máslo do mouky, aby vznikla hrubá drobenka. Pak postupně po lžících přilévejte 40-50 ml ledově chladné vody, až se vše v míse spojí do jedné

hroudy těsta. Pokud máte čas, zabalte těsto do fólie a dopřejte mu několikahodinový odpočinek v lednici. V opačném případě ho rozválejte hned, ale nedivte se, pokud se bude trochu trhat. Zas tak moc to nevádí, trhliny se dají snadno zamaskovat, jen si z toho nenechte udělat šrámy na duši a na dobré náladě.

Tenhle koláč je skvělý horký, vlažný i studený a můžete se spolehnout, že pokud si ho při svých cestách vlakem vybalíte v kupě ke svačince, žádosti o recept se jen pohnou.

Tak ať vám to všechno jde pěkně od ruky.

Florentýna

SUROVINY
NA 4 PORCE

- 1 křehké těsto rozválené na kruh o průměru zhruba 35 cm | 200 g (1 kelímek) kysané smetany
- 2 žloutky | Velká špetka soli | Velká špetka kmínu | 350 g vařené a oloupané červené řepy | 75 g fety

1 Troubu předehřejte na 170 stupňů. Plech na pečení vyložte pečicím papírem a položte na něj rozválené těsto. Bude se péct jen tak na plechu, bez formy.

2 Do mísky odměřte zakysanou smetanu, žloutky, sůl, kmín a krátce promíchejte. Tuto smetanovou směs rozetřete na těsto, nechte přitom 5 centimetrů od kraje volných.

3 Řepu nastrojte nahrubo a rozložte na smetanovou náplň. Fetu rozdrobte a ozdobte s ní řepu. Okraje těsta postupně a po malých kouscích přehněte kolem dokola přes náplň tak, aby koláč dostal půvabný skládaný rantlík a náplň nemohla vytéct.

4 Pečte 25-30 minut, až okraje těsta zezlátanou, smetanová náplň zpevní a feta se částečně rozteče. Podávejte posypané nasekanými bylinkami, neb vaše srdce po nich stejně touží. Řepa miluje mátu, petrželku, dobromysl i tymián.

Bolí vás záda?

CAPSICOLLE

v každém balení KAPSAICINOVÝ hřejivý krém
ZDARMA náplast Capsicolle

**EXTRÉMNĚ
HŘEJIVÁ**

NOVINKA

CAPSICOLLE
hřejivá náplast

KAPSAICINOVÝ hřejivý krém

- **Ověřeno každým z nás** (důchodci, sportovci, zahradníci)
- Ideální pro **komfortní svalovou relaxaci** přírodní cestou
- Obsahuje **100% přírodní** bylinné složky - **kapsaicin, olibanum**
- Kvalitně působí na postiženém místě **až po dobu 8 hodin**
- **Velikost hrášku** Vás prohřeje až po **dobu 12hod**

Zdraví vychází z přírody

zakoupíte v každé lékárně nebo www.capsicolle.cz

Soutěž

Zašlete nám vyluštěnou
tajenku a vyhraje nabíječku
včetně baterií!

Správnou odpověď jednoduše zadejte
do formuláře na www.cdprovas.cz
do 16. listopadu.

KŘÍŽOVKA

POMŮČKA: ASOT, NVOTA	NĚKDO (KNIŽNĚ)	VALAŠSKÁ ŽENA	5. ČÁST TAJENKY	BOHATĚ JÍST A PÍT	◆	HLEN Z NOSU (VNÁŘEČÍ)	MĚSTO NA TEPLICKU	STARÁ JEDNOTKA HMOTNOSTI	4. ČÁST TAJENKY	◆	CHOBOT- NATCI	BUDDHIS- TICKÁ HROBKA	SPZ OPAVY	3. ČÁST TAJENKY	OSVĚDČENÍ	TÍMTO ZPŮSOBEM
KOLO					ZNAČKA ZÁPALEK					BÝT NEMOCEN						
VYHYNULÝ PTÁK					UŽITEK (VNÁŘEČÍ)					NÁSTROJ KOPÁČE						
POLEDNÍ JIDLO					JM. HERCE NÁROŽNĚHO K ČEMU					ŘEMEN KDYPAK						
MENŠÍ PŘIJÍMACÍ MÍSTNOST								OTVORY V MÍSTNOSTI	2. ČÁST TAJENKY				VÝRAZ TÍŠENÍ TOUŠ			
◆	KULOVITÁ BAKTERIE	SMĚNEČNÝ RUČÍTEL PAPOUŠEK					ŘÍMSKY 2501 JUVIOVÉ OŘECHY					NEALKOHO- LICKÉ PIVO SLONÍ ŠPIČÁKY				
TĚŽKÁ DŘE- VORUBECKÁ SEKERA						ŠLEHANÉ POKRMY DRUH LEMURA					DÍL VÝCHODNÍ SLOVAN				SLUCHOVÉ ORGÁNY	ŽÁDNÝ ČLOVĚK (SLOV.)
PODMÍTAT					KLOUDNÝ LOVECKÝ PES					MOŘSKÝ PTÁK JM. MINISTRA BABIŠE						
VADA					POUŠTNÍ VÝPRAVY KRKAVCO- VITÝ PTÁK								DRBNÍ CIZOPASNÍCI KRÁL ZVÍRAT			
◆	STARO- ŘÍMSKÁ BOHYNĚ ÚRODY	SLOVENSKY HEREC OPRAVNA LODÍ						INICIÁLY TOLSTĚHO JAP. ZPŮSOB SEBEOBRANY				NEODBOR- NÍK TRAMPSKÝ PŘÍSTŘEŠEK				
DROBNÉ PORANĚNÍ							CHAPLINŮV FILM CHOROBA				SADA STOVKY				PURPUR	EPOCHA
ČÍŠE						NASKLÁDANÉ VEVRSTVÁCH POLIBEK										
ÚMRTÍ (KNIŽNĚ)					LATINSKÁ PŘEDLOŽKA RÁMOVÁ PILA				ZNAČKA ELEKTRO- SPOTŘEBÍČŮ				DRUH GIBBONA			
◆	HASNICE	VŮNĚ (KNIŽNĚ)	ZN. AUTO- BATERIÍ 6. ČÁST TAJENKY						HONZA				OZVĚNY			
ZPĚVNÝ PTÁK				STAROŘECKÝ ZHYRALEC PAK												
PŘIZPŮSO- BENÍ																
ŘEČNÍK (KNIŽNĚ)						1. ČÁST TAJENKY	ODTĚKÁNÍ	HRACÍ LISTY								
EVROPAN					DOUŠEK ÚSKOK											
◆	PRKENNÝ STROP (VNÁŘEČÍ)	ROLOVANÝ POKRMY POHODNÝ														
ČTVRTLETÍ																
NÁTĚR					HOVĚZÍ DOBYTEK											
SYMETRÁLA					ROVNĚŽ (HOVOR.)											

Vyhraje
3X nabíječku GP

včetně baterií
GP ReCyko+ 2 700 NiMH

Nabíjejte kdekoli na cestách
– ve vlaku či letadle

GP [BATTERY] EXPERTS

shop.emos.cz

EMOS

G. Laub (1928–1998) – český a německý aforista a satirik:
(výrok v tajence).

Tajenka z minulého čísla:
Není chmurnějšího nepřítele dobrého umění
než kočárek v koncertním sále.

FOTOSOUTĚŽ

VOLNÉ TÉMA

Vše o soutěži na www.cdprovas.cz/fotograficka-soutez

<http://www.cdprovas.cz/fotosoutez>

- 1 Dominika Hynková, 18 let Nad vodou
- 2 Kristýna Leskovjanová, 19 let Nikolka
- 3 Erik Švec, 30 let Holandsko

KOLOŽUK

4

KAĐOURŮV MYSTERY ŠOPING

František Nechranický

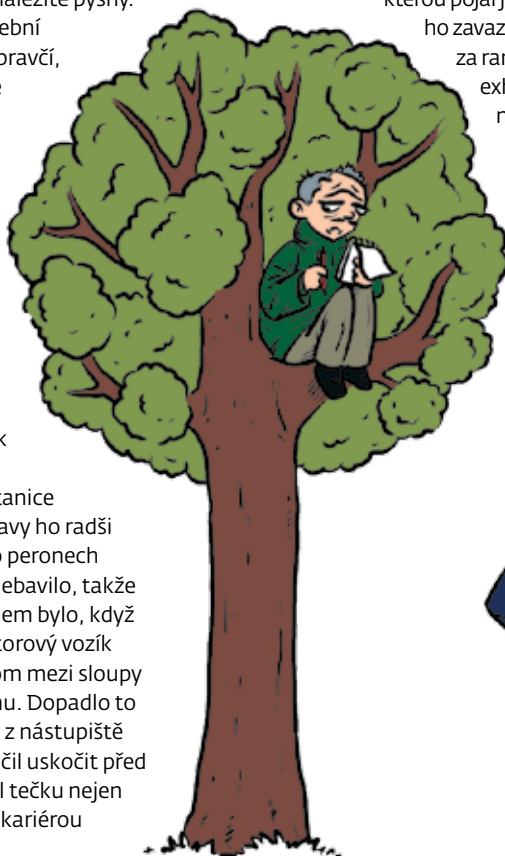

Lidi se musej kontrolovat, protože jsou to lemplové. S tímhle heslem vždycky doleжал za kontrolními orgány posunovač Dušan a naivně si myslel, že si u nich udělá vočko. A nezůstalo jen u pochlebování. Rád obcházel hospody, kde se ajznboňáci po šichtě scházeli na dvě, a bedlivě naslouchal všem historkám, které už byly přibarvené lidovou tvořivostí a než se dostaly k jeho slechům, příběh i aktéři se úplně změnili. Taková nádražácká tichá pošta. A protože nebyl moc bystrý, nedocházelo mu, že něco je tak přitažené za vlasy, že se to prostě stát nikdy nemohlo. Naprostá většina kontrolorů měla všech pět pohromadě, takže ho s podobnou ajznboňáckou latinou posílala někam. Až na jednoho.

Jmenoval se Karel Doubrava a byl to kontrolor dopravy. Všimněte si, že jeho iniciály se shodovaly se začátečními písmeny jeho funkce. Pro normálního člověka naprosto nezajímavý detail. Ne tak pro Kaďoura, jak se mu začalo záhy po jeho jmenování přezdívat. Rád říkával, že je předurčen udělat v tom dopravním binci pořádek, a tohle byl pro něho důkaz. Do kontrolní knihy se proto podepisoval KD KD a byl na to náležitě pyšný.

Stejně úsměvný byl jeho služební postup. Začal jako normální výpravčí, když sloužil na lokálce, často se spletl a vzal oba křižující motoráky na koleje bez peronů, takže báby musely skákat do metr hlubokého pešunku. Dříve či později si jedna z nich musela zlomit nohu, a když se tak skutečně stalo, stěžoval si tajemník MNV náčelníkovi stanice, aby toho blba už konečně někam přeložili, nebo že dostane vesnici do novin i na vrchol celostátních statistik úrazovosti.

Karel šel do poměrně velké stanice na hlavní trati, ale k řízení dopravy ho radši nepustili, takže jenom běhal po peronech a vypravoval vlaky. To ho moc nebavilo, takže vymýšlel různý bejkárny. Vrcholem bylo, když si od tranzitérů půjčil akumulátorový vozík na zavazadla a jezdil s ním slalom mezi sloupy podepírajícími zastřešení peronu. Dopadlo to tak, že nebohý bulgarcar poslal z nástupiště přímo do kolejí a jen tak tak stačil uskočit před projíždějící mašinou. Tím udělal tečku nejen za životem vozíku, ale i za svojí kariérou s červenou čepicí.

Podle hesla socialistické železnice – když jsi neschopnej, budeš povýšen – dostal pomyslnou frčku a funkci kontrolora dopravy. Jeho našeptávačem se stal právě posunovač Dušan. Ten mu jednoho dne donesl zaručenou historku o výpravčím, jehož nezkrtné libido se projevuje naprosto nevhodným způsobem. V letních měsících měl nestydatě vystavovat své cvičením zocelené tělo a údajně vypravovat vlaky „nahore bez“. Kaďour se nejprve vydal na úplně běžnou kontrolu, ale žádný šlendrián neodhalil. Vymyslel proto plán, který podle mě oprášili manažeři, když přišli se tím soudobým mystery šoppingem. Požádal manželku, aby ho nalíčila, půjčila mu paruku a dámský šat. Mělo to jednu jen jednu chybičku. Z hnusného chlapa hezkou ženskou neuděláte a domnělý hříšník se spíše oklepal odporem, než aby ho zjev této „šťabajzny“ nažhavlil. Kaďour se po nádraží proměňoval několik hodin, řeč těla nalažil na koketní vlnu (jak si naivně myslel), ale nic se nestalo. Dostalo se mu jen několika opovrhlivých pohledů.

Byl vzteky bez sebe a řekl si, že když nemůže výpravčího vyprovokovat, musí si na jeho poklesek počkat. Přestrojení mu nevyšlo, takže se musel stát neviditelným. Hned za kolejí stála majestátná lípa, kterou pojal jako přirozenou pozorovatelnu, a napříště si do příručního zavazadla místo rtěnky hodil dalekohled. Korunu pokofil ještě za ranního šera, takže v „bojové“ pozici byl dříve, než údajný exhibicionista převzal službu. Po několika hodinách, kdy se nestalo vůbec nic a výpravčí vzorně vykonával službu, se začal nudit. Rozhodl se, že misi vzdá a pozorovatelnu opustí. Při pohledu pod sebe se ale rozklepal jako sulc. Po několika marných pokusech překonat strach mu došlo, že sám se dolů nedostane. A jediný, kdo může pomoci, je nezbedný výpravčí. Ten, když zjistil, že se v koruně lípy ukrývá KD KD, rozesmál se tak hurónsky, že nebyl schopen minutu vůbec mluvit. Když se uklidnil, zavolal požárníky a náramně se bavil, když Kaďora sundávali ze stromu jako zatoulané kotě.

Důsledky téhle eskapády byly velmi příjemné pro osazenstvo stanice. Zatímco jinde Kaďour votravoval několik hodin, tady se vždycky zastavil jen na pár minut. A „úchylnému“ výpravčímu se vyhýbal jako čert kříži, takže ho nějaká kontrolorská buzerace vůbec netrápila. Proto byl velmi nemile překvapen, když Kaďoura přeložili do jiného obvodu a na jeho místo přišel nový, který pana výpravčího skutečně natchytal jen v trenkách. Ve vlakové pauze při chytání bronzu ...

BOUDA U TRATI

4. PEJSEK

SCÉNÁŘ: FREJ
ILUSTRACE: ANGELART

PŘÍJEZD NA BOUDU SE PRO VÁCLAVA A JAKUBA NEUDÁL ZCELA PODLE JEJICH PŘEDSTAV. ASI NEJVĚTŠÍM PŘEKVAPENÍM BYLO ZJIŠTĚNÍ, ŽE ZAHRÁDKA HNED VEDLE BOUDY MÁ SVÉ MAJITELKY, VÁŠNIVÉ PĚSTITELKY JAHOD KRYSTÝNU A KLÁRU. TAKŽE JIM MOC PROSTORU K USKLADNĚNÍ ANI K RELAXACI NEZBÝVÁ. SITUACE AKORÁT VYUŽÍVÁ STAREJ ZDENÁL A ZA FLAŠKU VÁCLAVOVI NABÍZÍ POSEKÁNÍ TRÁVNÍKU KOLEM BOUDY. VŠE ŠPATNÉ JE ALE PRO NĚCO DOBRÉ: Z BEDÝNKY OD JAHOD NA KLUKY VYKOUKNE HLAVIČKA MALÉHO PEJSKA, KTERÉHO JIM KRYSTÝNA S KLÁROU, STEJNĚ JAKO JAHODY, NEZIŠTNĚ A ZCELA ZDARMA NABÍZÍ. PEJSEK SE PŘEDSTAVUJE JAKO HAFF AN. ZATÍMCO JAKUB JE NADŠENÝ, VÁCLAVOVI SE TO CELÉ ZDÁ PODEZŘELÉ A CHCE PROTO ZNÁT PŮVOD PEJSKA.

NO TY SI ALE
ROZTOMILEJ
HAFÁNEK!

URČITĚ MÁ
BLECHY!

TAKHLE TO VIDÍ
VENCA

HAFF!

TAKHLE TO VIDÍ
JAKUB

???

...TO RÁNO BYLO JEŠTĚ ŠERO...

AN!

...KDYŽ PO NÁŠPU SPĚCHALI
NA PRAHU NĚJACÍ TURISTÉ
S PRŮVODCEM...

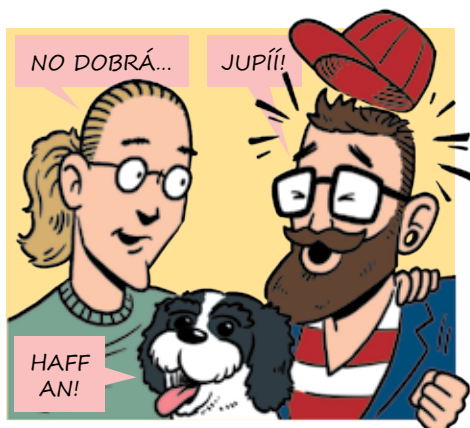
PRÝ SE K HOCHŮM
PŘIDAL V TIRANĚ...

POTŘEBUJE HODNÝ PÁNÍČKY...

NO DOBRÁ...

JUPÍÍ!

HAFF
AN!

POBÍHAT
MI TU PO
TRÁVĚ
NEBUDE!

MU UKÁŽU
TIRANU!

CESTOPIS PERU

Text a foto: Jitka Eisenhammerová

Holčičí trek na Machu Picchu

Cesta do země boha Slunce a za svobodou s přízviskem absolutní. Asi tak by se dal uvést téměř měsíc trvající pobyt v srdci Jižní Ameriky, v zemi s ušlechtilými lidmi, bohatou historií a tou nejpřekrásnější krajinou. To mohou čočky fotoaparátů zachytit jedině v Peru. Povinnostem, závazkům, složenkám jsme ze starého kontinentu uletěli. Jediné, co jsme denně museli bezpodmínečně řešit, byly až úsměvně banální věci: kde budeme spát a kam půjdeme na baños – španělsky WC.

Peru

Hlavní město: Lima

Rozloha: 1 285 000 km²

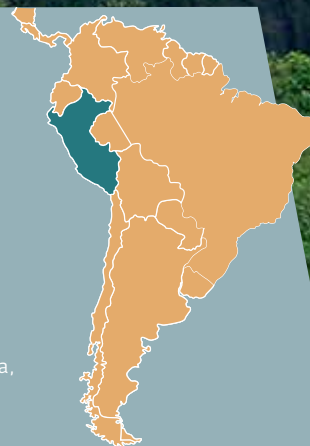
Měna: Sol (7,1 Kč)

Prezident:

Pedro Pablo Kuczynski

Úřední jazyky:

španělština, ajmarština,
kečuánština

Naše výprava do peruánských And začala na brazilsko-peruánské hranici. Obě země dělí řeka Iñapari, po které nás přívoz dopravil až k policejní stanici. Pár razítek v pasu a jsme v Peru. Za sebou máme měsíční cestu Venezuelou a Brazílií, následující čtyři týdny z našeho celkem dvouměsíčního jihoamerického putování hodláme strávit v zemi Inků.

Taxíkem se dostáváme do městečka Puerita Maldonada, najímáme si kamion a spolu s několika indiánskými rodinami putujeme na jeho horní palubě, kterou od nákladu dělí pouze dřevěné prýčny. Všechny kamionetky, jak jim místní říkají, zdobí nápis combustible (v překladu „hořlavé“). Přes horský masiv totiž pod dřevěnou palubou přepravují cisterny s palivem. Vroucně doufáme, že za dva dny vystoupíme v Cuzcu. Jiná možnost dopravy v této oblasti totiž v době našeho pobytu neexistovala. Projíždíme hustými pralesy amazonské džungle a nechce se nám věřit, že tu mohou žít lidé. Indiánské děti nám kousek po kousku kradou karimatky, aby si alespoň trochu změkčily dřevěné ležení. Jelikož jsme jediní gringos (bílí) na palubě, snažíme se být k původním obyvatelům uctiví. Ale ne zas tak, abychom na holé zemi leželi nakonec my. Kamion se třese jako hrb velblouda, jsme vyčerpaní, nevyspalí a nechutně ulepení. Vlhkost vzduchu je vysoká a teploty také, a to i v noci. Netušíme ovšem, že to nejhorší máme teprve před sebou. Sesuv části cesty (silnice ji nazvat nelze, poněvadž se jedná o jakýsi výsek v pralese s prohlubněmi, které

CO SI JAKO DVĚ HOLKY POČNEME SAMY V ANDÁCH?

mohou zvládnout jedině kola obřích kamionů), ač vypadal hrozivě, naši cestu nijak výrazně nepoznamenal. Desítky podobně naložených nákladních aut vytvořily kolonu, peruánští chlapíci vyskákali z aut a lopatami naházeli část sesuté země zpět. Zkusmo projel jeden kamion a pak i další.

Výškový hlavobol

Džungle ustupuje a na pokyn řidiče se jdeme vykoupat k poslednímu vodopádu, který míváme na cestě do jihoamerických velehor. Výrazně se ochlazuje, vegetace mizí a my, vytřesení po několikadenní cestě, vytahujeme mikiny z bágů a halíme se do bund. Ale zrazuje nás nadmořská výška, neboť soroche, jak místní horskou nemoc nazývají, si na nás krutě zasedla. Ležíme na břicho a chceme splynout s povrchem kolibajících se podlahy kamionu, aby jeho otřesy na obsah žaludku působily co nejméně. Hlava snad každou chvíli pukne jak střelou zasažený meloun. V uchu zní rady starého kontinentu: „Vezměte si acylpyrin, rozšiřuje cévy, pomáhá při výškové nemoci!“ Naprosté sci-fi: Hledat ve tmě batoh a v něm lékárníčku by znamenalo pozvratit všechny spolucestující i řvoucí indiánské děti, které vlivem pětitisícových výšek bolí ušní bubínky. Vída, ani místní nejsou tak úplně zvyklí. Nejzkušenější cest-

tovatel z naší čtyřčlenné skupinky zvaný Kec buší na kabinu vozu slovy „baños“ a chce vystoupit, aby z obsahu žaludku vyloučil úplně všechno. Z korby kamionu slyšíme, že to mu to tak úplně nejde. V duchu ho proklínáme. Kvůli jeho dávení je totiž naše výškové utrpení o několik desítek minut delší. Cestou zpět pošlape naše bezvládně ležící těla, jejichž mysl je na pokraji mdlob. Jízda nekonečně rozhoupanou nocí pokračuje do cílové stanice Cuzco.

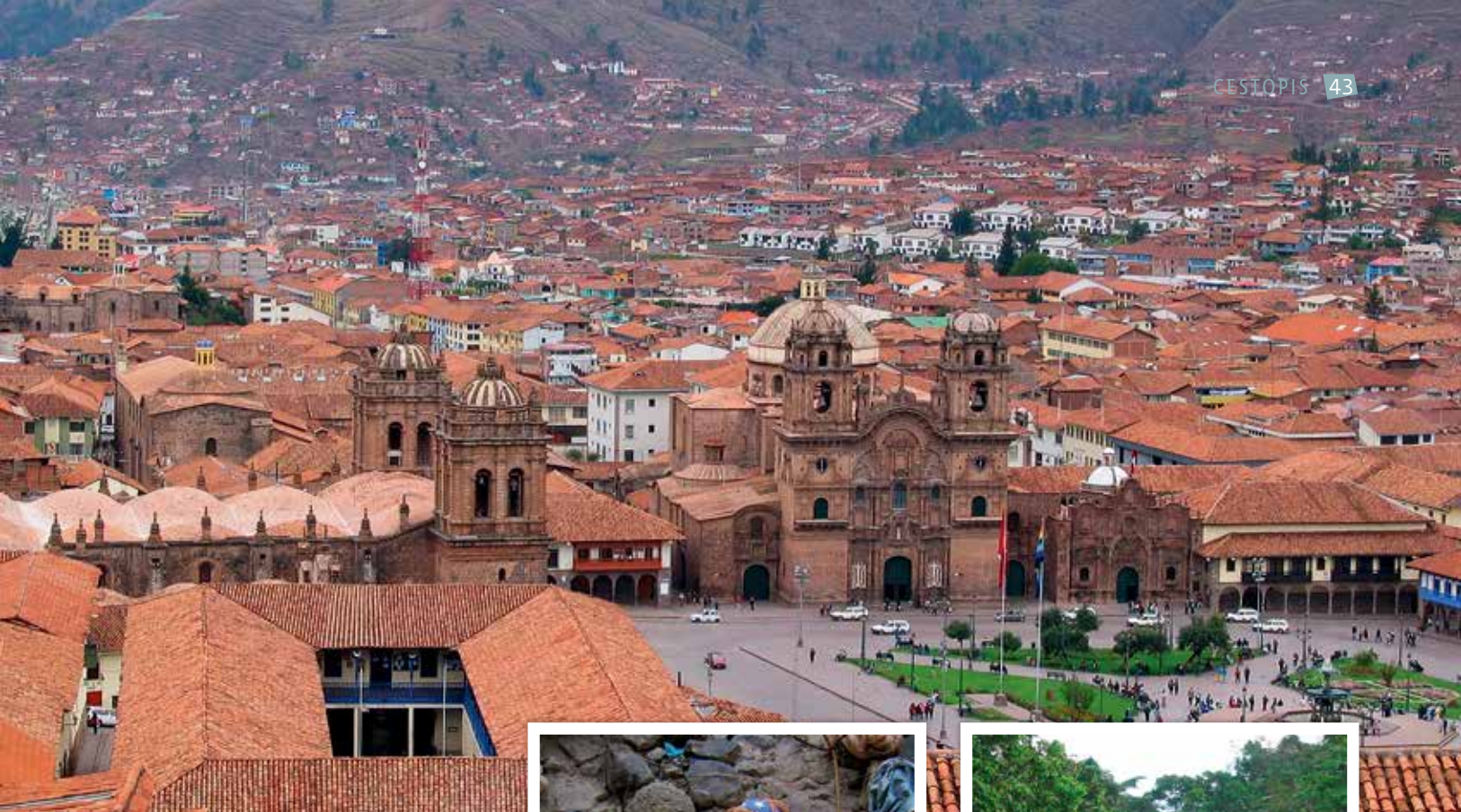
Extrém v Cuzcu

Do města, jež bylo v minulosti srdcem říše Inků, se dostáváme kolem šesté ráno. Stále je nám zle. Ve výšce 3 399 metrů se nám špatně dýchá, naše čtyřčlenná skupinka je vlivem nulové aklimatizace zdecimovaná. Sotva jsme si z kamionu posbírali všechny osobní věci, Kec zjistil, že nemá jednu trekovou botu. Ale pan Baťa s pavučinou poboček ho později zachránil. Kluci (Kec a Michal), kteří už v Peru byli, velí, že se jdeme ubytovat „k nám“. Najímáme si taxi, po strmých uličkách a s třešticími hlavami bychom obří batohy moc daleko nevynesli. A v městě je do kopce úplně všechno. Míříme do ulice Carmen Alto a hledáme rodinný hotýlek Los Cristales, jehož cena je pro naše peněženky přijatelná. Po sprše padáme do postelí, vážíme si toho, že se ani trochu nehýbou.

Nechce se nám ve městě trávit týden pro to, aby si naše těla zvykla na nadmořskou výšku a v krvi nám kolovalo více červených krvinek. Jak se tedy co nejrychleji přizpůsobit? Jdeme do Extrému! Centrum Cuzca je plné klubů, kde si můžete vychutnat snímky, které jsou součástí festivalových klání po celém světě. Za projekci neplatíte, jen za jídlo, které si k filmu objednáte. Po filmu se klub změní v parket, kterému až do rána vládnu rytmy salsy. Pokud jsme mohli srovnat, tak ani v brazilských podnicích města Manaus, ležícího na soutoku černé a bílé Amazonky, neměly diskotéky otevřeno déle než do 22.00. V Cuzcu to konečně žije. Opíjíme se tradičním drinkem Pisco Sour namíchaným z pálenky z vína, bílku, citronové šťávy a cukru. Po čtyřech rundách musíme jít také tančit, přeci abychom se co nejrychleji sžili s těmi třemi tisícovkami metrů, které nás ono ráno tak odbouraly. Co se týče konzumace alkoholu, máme nad místními silnou převahu i výdrž. Původně indiánské obyvatelstvo totiž nemá enzym na odbourávání alkoholu. Ačkoli naše salsa připomíná šlapání zelí, místním je to jedno. Z klubu odcházíme jako poslední. Ale každý zvlášť,

Kuchyně v indiánském obydlí vysoko v horách

Centrum Cuzca s náměstím Plaza de Armas

ve víru tance jsme se sobě navzájem ztratili a najít takhle po ránu „náš“ hotýlek, nebylo úplně jednoduché. Míjíme malé podniky, které otevírají a zvou své návštěvníky na tradiční snídani. Menu Económico za 2,5 solu, v němž je vajíčko, chléb, kafe nebo mate de coca (čaj z lístků kokainovníku) a džus z čerstvého ovoce. My si ale snídani na dvorku hotýlku připravíme až o pár hodin později.

I muži mají své dny

Do Cuzca, jež v minulosti bylo centrem říše Inků, jsme samozřejmě nejeli jen pařit. I když je to příjemné zpestření naší dlouhé cesty. Centrum města je na seznamu světového kulturního dědictví UNESCO. Jdeme si prohlédnout Sacsayhuamán na severním okraji města. Jedná se původní hradby, které incké město chránily před vpádem Španělů. Největší kvádry váží neuvěřitelných 128 tun a dodnes je záhadou, jak je sem Inkové dostali. Kameny do sebe zapadají tak, že do mezer mezi nimi se nedostane ani ostří nože a při zemětřesení jsou škody na památku minimální, poněvadž kámen se sice rozhoupe, ale poté dosedne zpět na původní místo. V mnoha pestrobarevných stáncích, které obklopují turisticky atraktivní historická místa, si kupujeme přívěsek incký nebo také andský kříž. Vědci se stále dohadují, co může symbolizovat. Podle jedné z mnoha teorií představuje tři úrovně života. Ty symbolizují na každé ze čtyř stran tři schody. Spodní je ve znamení podzemí, které představuje

had, prostřední má znázorňovat pozemský život, jehož symbolem je puma, a nejvyšší schod je ve vlivu kondora, a tedy života nadpozemského. Nás má incký kříž ochránit na zbytek cesty. Bohové věděli, že budou mít dost práce.

Vracíme se do hotelu, Kec přichází s blbou náladou a v ruce drží igelitku s botami od Bati. Komunikace vázne. Rozhodl se, že už nemůže dále setrvávat v naší společnosti a nutně musí zmizet do hor. Michal se za okamžik sbalí a jde s ním, mají v plánu navštívit incké turisty příliš neobjevené město Choquequirao. Alibisticky nám doporučili zaplatit si předražený Inka Trail a dojít pohodlně s cestovkou na Machu Picchu. „Vždyť vy ten Inka Trail stejně dáte!“ Zůstáváme s Alenou samy. Zuří. Co si jako dvě holky

počneme v Andách a co by tomu řekli naši? No tak naši tu naštěstí nejsou a my nemáme zbytečných 400 dolarů, abychom se ve vřavě turistů předháněly na terasách vedoucích na Machu Picchu. Ano, půjdeme tam, ale jinudy...

Vzhůru do hor

Na trek ve dvou jsme se ale musely nejdříve připravit. Šly jsme si do centra Cuzca na trh nakoupit svetry čepice a rukavice z lamí vlny, abychom v šestitisícových horách nezmrzly. Stavily jsme se v informačním centru, kde jsme místo mapy dostaly panoramatickou fotografii s vrchem Salkantay, v jehož sedle s výškou 4 800 m jsme měly projít. Jak ho podle tohoto obrázku najdeme, jsme ani nechtěly pomyslet. Dohodly jsme se, že když

LEŽÍME NA BŘÍŠE A CHCEME
SPLYNOUT S POVRCHEM KOLÍBAJÍCÍ
SE PODLAHY KAMIONU, ABY JEHO
OTŘESY NA OBSAH ŽALUDKU
PŮSOBILY CO NEJMÉNĚ.

to nepůjde, vrátíme se. Na Machu Picchu se dá dojít i z vesničky Mollepata, kam z Cuzca jede colectivo – malinký autobus. V hotelu necháváme nepotřebné věci a ve čtyři hodiny ráno vstáváme, voláme si taxík, aby nás dovezl na do ulice Arcopata, odkud jede colectivo do horských vesnic a naší výchozí stanice.

V autobuse jsme jediní gringas. Cestujeme s dětmi, které jedou do školy. Obdivují naše sice hnědé ale ve srovnání s jejich barvou vlastně světlé vlasy. Okamžitě dostáváme přezdívký. Alena díky příbuzným z Maďarska je „noc“ já s modrýma očima prý „den“. Vystupujeme v Mollepatě a s námi ještě dva veterináři, kteří jdou hor očkovat dobytek. Koukáme se na mapu a hledáme, který vrch by asi mohl být Salkantay, k němuž se máme alespoň přiblížit. Směrem vzhůru se vinou desítky uzounkých cestiček, jež připomínají větvičky se horské přítoky. Kterou z nich se ale vydat? Bláhově jsme se domnívaly, že cesta bude alespoň nějak značená. Jenže nejsme v Krkonoších. Do řeči se s námi dávají dva veterináři, asi když vidí to evropské zoufalství nad obrázkem, který nahrazuje mapu. Představují se jako Adolpho a John a ptají se, kam jdeme. Prý máme cestu částečně společnou, ale jsme úplně nevybavené. Vezmou nás do obchodu, kde kupujeme několik metrů igelitu, kterým se v případě deště můžeme zahalit my i náš

ne úplně nejmenší batoh. A pak stoupáme po jedné z cestiček. Je jasné, že chlapci odchovaní místním podnebím a nadmořskou výškou by to, co my za dva dny, ušli za půl dne. Jistojistě je zdržujeme, je nám to trochu trapné, ale rychleji jít fakt nemůžeme. Po osmi hodinách úmorného stoupání jsme se dovlekly do výšky 4 200 metrů do oblasti nazvané Soraypampa a překonaly převýšení 1 200 m. Alenin anglický průvodce, v němž byla námi vybraná cesta na Machu Picchu alespoň trochu popsána, ji rozdělil do dvou dnů. Adolpho a John zařídili, že si v osadě můžeme vedle skromných indiánských obydlí postavit stan. I to nás dost vyčerpalo.

Bez koky ani krok

Jsme pozvaní na obřít kukuřici a popijíme mate de coca. Zásoby lístků koky máme bohaté. Dělíme se s místními i našimi průvodci. Jejím žvýkání má pomáhat při výškové nemoci. Jen nevíme, kolik bychom jí měly vstřebat, abychom zpozorovaly nějaké zlepšení. V šest hodin už je v horách tma, jdeme spát, následující den nás čeká výstup do sedla ve výšce 4 800 m. Druhý den si najímáme koně, máme trochu obavy, abychom výstup zvládli. Adolpho a John jdou s námi. S místními indiány se stejně jako před třemi lety, kdy tu byli poprvé, na očkování dobytka nedohodli. Na svazích

Zasněžený Salkantay

Vlak v Peru

Také my jsme se svezly po části úzkorozchodné železnice při návratu do Cuzca. Monopol na trať ovládá společnost Perurail. Když jsme sestoupily z ruin Machu Picchu, v nejbližší stanici Aguas Calientes jsme nastoupily do vlaku. Do vozů pro místní není možné se dostat, a tak jsme musely do speciální třídy pro turisty za speciální jízdné ve výši několika desítek dolarů. Vlaky pro cizince jsou vždy povinně místenkové, ať už se jedná o obyčejné vozy k sezení třídy „backpacker“ až po superluxusní „historizující“ vlak Hiram Bingham, který nese jméno amerického objevitele Machu Picchu. Asi 150 kilometrů dlouhá trať (Cuzco – Aguas Calientes – Quillabamba) vede velmi úzkými cestami, většinou podél divoké horské řeky Urubamby.

se válejí trsy trávy, občas mezi nimi vykoukne drobný červený zvonec. V Evropě bychom se v této výšce brodily v závějích sněhu. Cucáme kokové bonbony a tváře máme narvané lísky koky. Jdeme kamenným úbočím, kde není žádná cesta. Jde se hrozně, a ještě hůř se dýchá. Po pěti hodinách se dostáváme do sedla, kde na nás čeká indián s našimi věcmi. Konečně! Teď už se půjde jen dolů! Hory k nám byly milostivé a do sněhu zahalený Salkantay s bratrem Umantayem nás nechaly projít.

Sbohem kamarádi

Adolpho a John nesou naše bágly a my jejich batůžek s vakcínami. Nejspíš potřebují svoji

cestu trochu urychlit... V šest hodin večer jsme sešli do oblasti zvané Colcapampa. Stanujeme vedle skromné chatrče mladé rodinky se třemi dětmi. Na louce píše nejstarší holčička domácí úkoly, škola je odtud vzdálená tři hodiny chůze. Přijímáme pozvání na večeři, seňorina na ohni, pod nímž běhají morčata, uvařila mléčnou polévku s nudlemi a bramborami. Děkujeme za pohoštění a nabízíme rodině peníze. Uloží je dětem na školu.

Holčičí trek se přehoupí do třetího dne a naše putování za nejpoblábnějším místem Peru má před sebou smutnou chvilku. Naši průvodci Adolpho a John se s námi

loučí. Pokusí se přesvědčit místní o důležitosti očkování dobytka jinde, než kam vedou naše kroky. Dovedli nás na cestu podél břehu divoké říčky, kterou máme následovat. Zde se už nelze ztratit. Oba peruánští chlapíci byli ti nejryzejší gentlemani, se kterými jsme se setkaly. Klidně mohli dvě potrhle Evropanky nechat bádat nad obrázkem andských vrchů a jít si za svou prací. Bez jejich pomoci bychom do bájněho města nikdy nedošly.

V oblasti La Playa jsme stoply kamion s nákladem ovoce a zeleniny a projíždíme banánové, papájové, avokádové a kávové plantáže a cpeme se banány. Nafasujeme avokáda a ananasy (v přepočtu asi 10 korun

za kus) a míříme do vesničky Santa Teresa. Jsou tu termální lázně, které jsme samozřejmě nevynechali. Spíme v hotýlku za 5 solů na noc spolu s různými druhy hmyzu a následující den pokračujeme do stanice Hydroeletrico, odkud nás má pod Machu Picchu odvézt vlak. Železnice dříve vedla až do vesnice Santa Teresa, v roce 1998 ale zasáhl Peru El Niño (v překladu chlapeček), zničil most přes řeku a okolí změnil v trosky. I my jsme pak kvůli „chlapečkovi“ musely jet hodně outdoorovou lanovkou!

Soukromý div světa

Je ukrutné vedro. Sice jsme ve výšce kolem dvou tisíc metrů, ale v Peru jsou tropy s obtížným hmyzem. Repelenty nezabírají. Hodují na nás malé černé mušky, jejichž kousance bolí mnohem víc než ty od komárů. Po dvou hodinách čekání se objevuje lokomotiva s nápisem Perurail. Vystupujeme jako jediné cizinky v zastávce Puente Ruinas, kde je kemp. Za 10 solů si pod vymetenou oblohou stavíme stan. Je na louce jediný. Správce kempu nám půjčuje budík a ukazu-

je, kudy se máme za pár hodin vydat za bohy Inků. Vstáváme v 3:30. Prší a vlhkost vzduchu je nezměřitelná. Balíme stan a batohy necháváme u správce, s sebou si берeme jen pití, sušenky a ovoce v jedné igelitce. Po pár desítkách metrů nás zabíjí vlhko, žvýkáme koku. V 5:45 jsme na místě. Platíme směšné vstupné 10 dolarů u kasy, kde jsme úplně sami. Déšť konečně ustal, ale ruiny inkého města jsou stále zahalené v husté mlze. Nevíme, kde jsme. Je čas na snídani, usedáme na kámen, vybalujeme sušenky a přikusujeme další plod z avokádových zásob. Mraky se náhle rozestupují a začíná se se vyjasňovat. Sušenky i avokádo padají z našich rukou na zem. S úžasem zjišťujeme, že sedíme na místě, odkud vznikají ty nejpůsobivější snímky celého inkého sídla, které je teď jenom naše. Machu Picchu je ohromující hlavně tím, že ho obklopují vysoké štíty hor ve tvaru okvětního lístku růže, což ale žádná fotografie nemůže zachytit. Na krku se nám houpou incké kříže a my v duchu děkujeme bohům, že na magickém místě můžeme být s nimi sami. ■

Machu Picchu

Název inkého sídla by se dal přeložit jako „Starý vrch“. Jedná se o nejzachovalejší pozůstatky inkého města, které leží ve výšce 2 430 metrů. Inkové ho začali stavět kolem roku 1430. Od té doby chátralo a upadlo v zapomnění. Až v roce 1911 jej objevil americký archeolog Hiram Bingham. V roce 1983 byla památka navržena na seznam světového dědictví UNESCO a od roku 2007 patří mezi sedm novodobých divů světa.

VLAKEM NA VÝSTAVU

KOLA 11. 11. – 13. 11. 2016

Svezte se s ČD do Lysé nad Labem na 21. výstavu automobilů, motocyklů a jejich příslušenství. Otevřeno vždy **od 9:00 do 17:00 hodin**.

Dopravíme vás až do blízkosti výstaviště.

Více o výstavách na www.vll.cz.

Stánek ČD najdete v přízemí výstavní haly A1

Přehled výstav

Kola
11. 11. – 13. 11.
Rychlá kola
11. 11. – 13. 11.
Pivní a vinné slavnosti
11. 11. – 13. 11.
Chovatel
18. 11. – 20. 11.
POLABSKÉ VÁNOČNÍ TRHY
Mikulášské trhy
2. 12. – 4. 12.
Stříbrné trhy
9. 12. – 11. 12.
Zlaté trhy
16. 12. – 18. 12.

Rehabilitační ústav Brandýs nad Orlicí

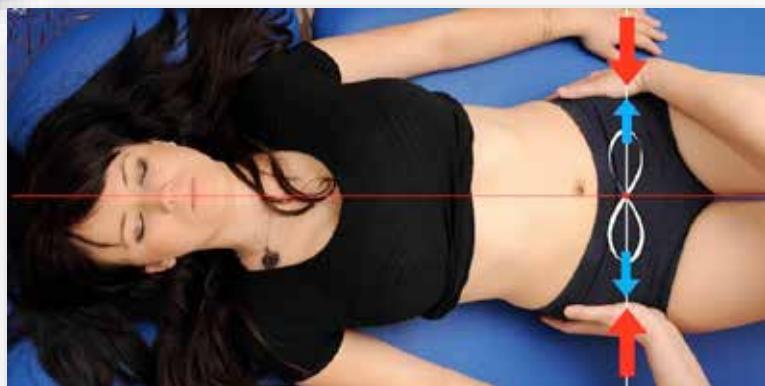

Jsme akreditované zdravotnické zařízení s dlouholetou tradicí v poskytování lázeňské a léčebně rehabilitační péče v příjemném prostředí malebného východočeského městečka v podhůří Orlických hor.

Zabýváme se léčbou pacientů především s onemocněním pohybového ústrojí, s bolestmi páteře a kloubů, po úrazech a operacích pohybového ústrojí, s onemocněním neurologického systému. Specializujeme se na onemocnění páteře, především na diagnózy jako jsou výhřezy plotének, stavy po operacích páteře a jiná degenerativní onemocnění.

Provádíme zde rehabilitační metodu INFINITY method®, speciálně vyvinutou v našem zařízení k léčbě pacientů s problémy pohybového ústrojí. Rovněž nabízíme možnost objednání rekondičních a relaxačních pobytů.

Kontakty:

Rehabilitační ústav Brandýs nad Orlicí
Lázeňská 58, 561 12 Brandýs nad Orlicí
tel.: 465 544 206 – 207, 733 373 398
sekretariat@rehabilitacniustav.cz
www.rehabilitacniustav.cz
www.infinity-method.com

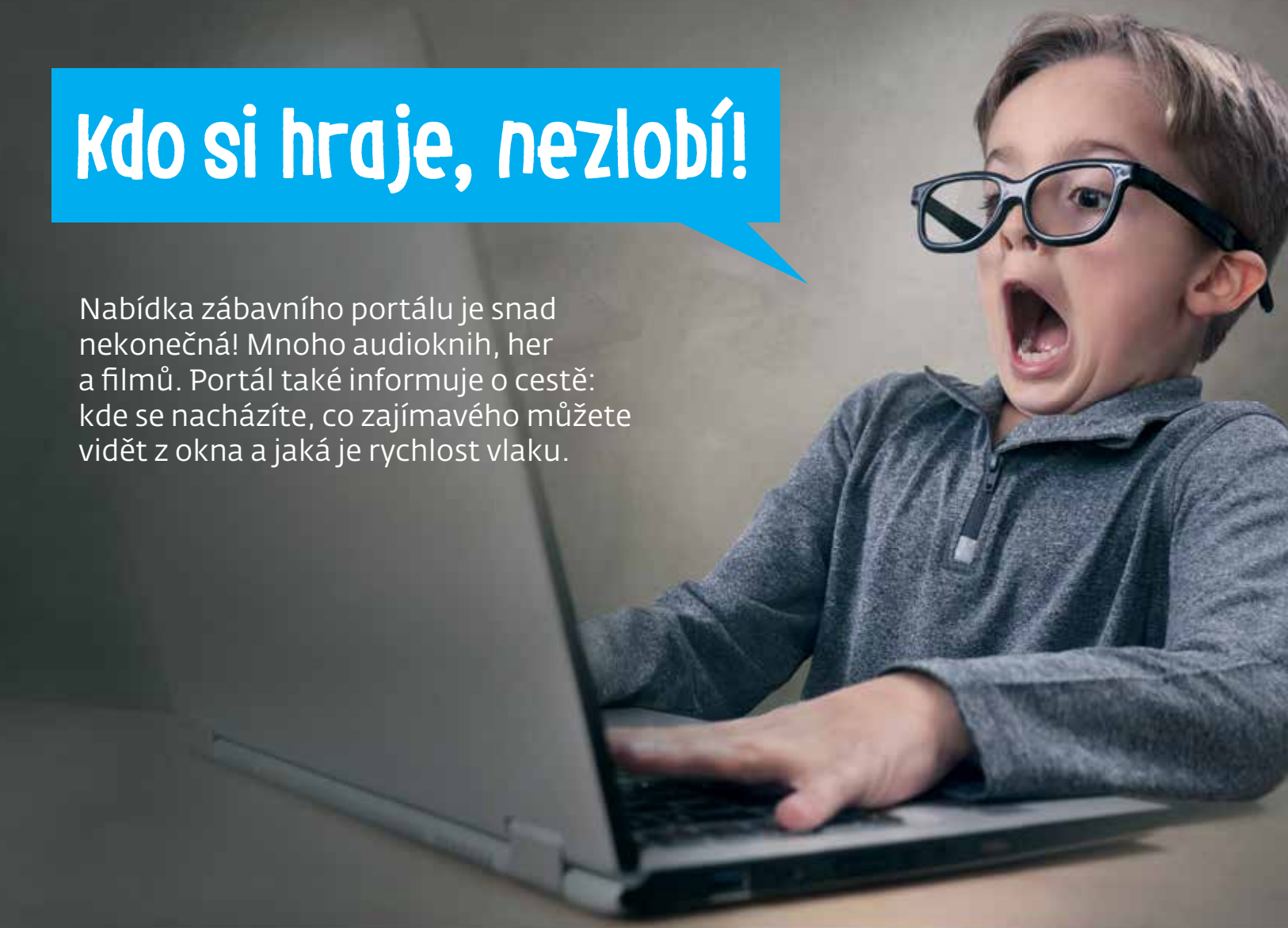

Na setkání s Vámi se těší
prim MUDr. Michaela Tomanová, MBA, Ph.D.

Jak se vám líbí naš zábavní portál ve vlaku?

Kdo si hraje, nezlobí!

Nabídka zábavního portálu je snad nekonečná! Mnoho audioknih, her a filmů. Portál také informuje o cestě: kde se nacházíte, co zajímavého můžete vidět z okna a jaká je rychlost vlaku.

ŽELEZNICE
AUTOVLAKY

Text: Petr Štáhlavský, foto: DB AG, archiv redakce

STOJÍ NESTOJÍ, JEDOU NEJEDOU

Železnice a silnice. Dva přepravní mody, které si v toku času více či méně konkurovaly. Co se ale stane, když spojíte výhody auta a vlaku? Správně, autovlak. Historie přepravy automobilů po železnici je stará jako automobilismus samotný a Evropa patří k jeho vytrvalým průkopníkům. Jsou dokonce místa, která jinak než autovlakem nepřekonáte. Zveme vás na procházku historií, ve které fungovaly (a často fungují) auta a vlaky v dokonalé symbióze.

XXXXXX

Evropský boom automobilismu na přelomu 20. a 30. let 20. století přivedl německé dráhy na myšlenku přepravit motoristy i s jejich automobilem. Stavba dálnic teprve začínala a vlak byl až do začátku války stále nejpohodlnější a nejrychlejší dopravní prostředek na větší vzdálenosti. První takové spojení se uskutečnilo 1. dubna 1930. Automobily na obyčejných plošinových nebo krytých vozech byly v té době přepravovány samostatnými vlaky, zatímco cestující trávili cestu v klasickém rychlíku. Na konci cesty si své auto prostě vyzvedl jako zavazadlo.

Smíšené vlaky sestavené z vagonů pro cestující a z vozů nákladních přepravujících osobní auta se objevily až v 50. letech. První vlak s označením Auto im Reisezug, tedy Auto ve vlaku, vyjel 25. června 1956 mezi Hamburkem a Chiassem na švýcarsko-italské hranici. Spoj jezdil čtyřikrát týdně a za první rok provozu odvezl 930 aut.

Auto s sebou k moři i do hor

První vagony pro autovlaky dnes působí neobvykle. Byly kryté a najíždělo se na ně z boku po otočné výsuvné rampě. Až počátkem 60. let se začaly používat dvoupatrové tříosé vagony, které se už podobaly těm současným pro přepravu nových aut z továren. Na přelomu 60. a 70. let vyjely čtyřosé nákladní vozy řady DDm, jejichž konstrukce se používá dodnes. Ty umožnily provoz autovlaků rychlostí až 160 km/h, a tím rozšířit nabídku spojů o rychlé denní autovlaky.

Jak prudce se v západní Evropě rozvíjel motorismus, tak rychle rostl také počet relací a přepravených aut. Do roku 1973 provozovaly DB už 163 linek. Některé měly celoroční provoz, ale množství jich bylo sezonních. V zimě mířily z rovinatého severního Německa do Alp,

Vzpomínka na rychlík Jadran, který propojil Prahu s chorvatským Spletem.

v létě pak na pobřeží teplých moří ve Francii, Itálii a na Balkáně. Vrchol ve využití autovlaků přišel v polovině 70. let poté, co svět zasáhla velká petrolejářská krize a ceny pohonných hmot ze dne na den prudce vzrostly. V roce 1973 přepravily německé autovlaky více než 185 tisíc vozů. V 80. letech s rozvojem dálniční sítě po celé západní Evropě začal počet autovlaků klesat. V roce 1988 provozovala západoněmecká Deutsche Bahn už jen 93 spojení, kterými přepravila 145 tisíc aut. Redukci však přežily až do 90. let rekordně dlouhé linky. Například autovlak z Kolína nad Rýnem do Istanbulu jel ještě v roce 1994 skoro 22 hodin, z Berlína to bylo téměř 28 hodin, a na cestu z Mnichova do řecké Soluně museli cestující počítat dokonce s 29 a půl hodinou. Těmto spojům zasadily smrtelnou ránu až koncem 90. let nízkonákladové aerolinie, které cestu za teplem podstatně zkrátily a zlevnily.

K Němcům se v 50. a 60. letech přidaly další západoevropské železnice. Pod názvem Motorail sloužily vlaky k přepravě osobních

automobilů mezi lety 1955 a 2005 například ve Velké Británii. British Rail je vozila kupříkladu z Londýna do skotského Edinburghu nebo do nejzápadnějších oblastí Británie do Penzance. Množství autovlaků jezdilo také ve Francii a několik relací je v nabídce národního dopravce dodnes. Spojují Paříž s letovisky na jihu Francie, ať u Středozemního moře nebo u Atlantiku. Ve Francii nese tato služba označení Auto Train. Autovlaky jezdily a v některých případech dodnes jezdí i v Itálii, Rakousku, Nizozemí, Švýcarsku nebo v Belgii.

Přeprava autovlaky má v Německu dlouhou tradici. Upomíná na ni reklamní polep lokomotivy připomínající 80. výročí tohoto produktu. Foto: Dieter Günther, Interfoto, archiv DR

V současnosti je možné v tuzemsku využít autovlak na spojích do Popradu, Košic a Humenného. Kromě osobních aut je možné přepravit i motocykl, SUV, dodávku a bít se o své plechové mazlíčky nemusí ani majitelé veteránů.

Socialistické experimenty

Autovlaky ale nebyly výsadou jen západního světa. Experimentovaly s nimi i socialistické železnice. Ty nebyly zrovna vzorem rozvoje služeb a kvality. Orientovaly se totiž na přepravu nákladů a v osobní dopravě na hromadné cestování do zaměstnání. Přijít s uspokojivým individuálních potřeb motoristů bylo dost nečekané. Na druhou stranu to vysvětluje, proč se tato služba na východní straně železné opony nakonec příliš nerozšířila.

ČSD si vyzkoušely autovlak při spojení Prahy s černomořskými letovisky na začátku 70. let. Zůstalo však jen u krátkodobého testování a skutečný provoz autovlaků se rozjel až skoro 10 let po sametové revoluci.

O něco úspěšnější byly při zavádění autovlaků východoněmecké železnice DR. V 70. letech pro ně dokonce zakoupily 38 speciálních vagonů ve Francii. Z bývalé NDR jezdily řadu let autovlaky do Alp, ale také do Maďarska a do černomořských letovisek. V socialistických státech dosáhly autovlaky bezesporu největšího rozšíření v bývalé Jugoslávii. Do jadranských letovisek mířila řada autovlaků ze západní Evropy, nebo Jugoslá-

víí projížděla ještě dál do Řecka a Turecka. Přepravu aut přes hory mezi vnitrozemím a mořem nabízely také samotné jugoslávské železnice.

Od začátků k poptávané službě

V létě 1997 začal nesmělý sezonní provoz autovlaků na lince mezi Prahou a Popradem. O několik let později se spoj vydával na cestu celoročně a přidala se i druhá cílová destinace v Košicích. Vlaky byly zpočátku pouze noční, ale od roku 2009 začala přeprava aut také v denních spojích mezi Prahou a Košicemi. Před nedávnem se nabídka cílových destinací na Slovensku rozrostla o město Humenné na úplném východě Slovenska. Zapomenout bychom neměli ani na několik sezon zvláštního rychlíku z Prahy do Splitu, ve kterém byly zařazeny autovozy. V letních sezonách mezi roky 2003 a 2009 přepravil každoročně několik stovek automobilů.

Mezi zákazníky autovlaku jsou především Češi a Slováci, ale nezdá se, že by mezi nimi najdeme i cizince z nejrůznějších koutů Evropy. Spoj jim výhodně zkracuje cestu mezi západní a východní Evropou. Na autech tak najdete SPZ z Německa, Nizozemí, Ukrajiny, Ruska, ale dokonce i z Velké Británie. Zájem o tuto službu roste. Zatímco ve své první sezoně přepravil rychlík Hornád mezi Prahou a Slovenskem pouhých 107 aut, dnes jich ročně cestuje na 4 linkách mezi Prahou a Slovenskem přes 14 000.

Pod Alpami s Janem Werichem

Vedle dálkových autovlaků existuje množství krátkých autovlaků nahrazujících silnice. Mezi nejznámější patří alpské autovlaky. Na rozdíl od dálkových se jejich počet výrazně nesnížil ani po otevření nových dálnic a dálničních tunelů. Svůj provoz odstartovaly už ve

20. letech minulého století. Například přes průsmyk Gotthard bylo zavedeno spojení známé dnes jako Autoverlad(ung) v roce 1924. Číslo 0 a jeho vytížení jen ilustrují, jak moc výkonná je železnice, ale také jak neuvěřitelně

Nevím, kdo objevil, že všechny cesty vedou do Říma. Že tam vede i cesta slepá, silnice, která končí ve skalách, to jsem objevil já.

Vyjeli jsme ze Salcburku přímo na jih. Všechno probíhalo hladce, až najednou, nedaleko za Bad Hofgastein přijde místo zvané Böckstein a tam je konec. Schluß. Dál silnice nevede. Jedouce do Říma, nedali jsme se odradit. Kolibří slovníček nás poučil, že Tauerntunnel a Autoverladung znamená jinými slovy, že vůz možno naložit na vlak, projet tunelem do Mallnitz a pokračovat v krasojízdě.

Jet autem ve vlaku se neděje denně, byli jsme příjemně rozčileni. Před námi stála již mohutná řada vozidel, za námi se řadila další. Speciální vlaková souprava tu ještě nebyla. Nakládala na druhé straně hor ty, kteří jeli odtamtud, kam jsme jeli my.

V tunelu je tma. To je známé, a je o tom dokonce mnoho neslušných anekdot. V Tauerntunnelu je tma dlouhá deset kilometrů.

Jak Werich, úryvek z knihy Italské prázdniny

Varna 1978

Pro cestu na německý ostrov Sylt existují pro auta pouze dvě možnosti – trajekt nebo autovlak. Železniční trať zde dostala přednost před silnicí, a tak během turistické sezony bývá v přepravním terminálu rušno.

Vezměte auto na výlet!

Chcete si vyzkoušet jízdu autovlakem na vlastní kůži? Není nic jednoduššího! České dráhy vypravují denní i noční spoje na Slovensko, se kterými může cestovat i váš osobní automobil. Vy si přitom užíváte klid ve vlaku. Bez stresu z přeplněných silnic vás tyto spoje dovezou do Košic, Popradu nebo Humenného. Z Humenného můžete využít autovlak do Bratislavy. Veškeré podrobnosti, jízdní řady i technické podmínky najdete na www.cd.cz/autovlaky.

narostl provoz na silnicích. Zatímco v roce 1951 projelo ve vlcích tunel na Gotthardu 50 tisíc aut, rok před otevřením silničního Gotthardského tunelu už to bylo přes 400 tisíc osobních aut, více než 2 a půl tisíce autobusů a skoro 12 tisíc kamionů. O cestě jedním takovým tunelovým „autoshuttle“ se můžete dočíst v knize Jana Wericha Italské prázdniny.

Cestu napříč horami v železničním tunelu, a přesto pěkně ve svém automobilu si můžete tak jako Jan Werich v 50. letech užít například v Tauernském tunelu v Rakousku, v Lötschberském tunelu pod Bernskými Alpami, dokonce i na speciálních úzkorozchodných vlcích pouze s metrovým rozchodem skrze tunely Furka nebo Vereina. Švýcaři díky těmto spojmům dokonce přestali v zimě udržovat některé horské silnice ve vysoko položených průsmycích.

Tunelem do Británie, po hrázi na Sylt

Zatímco na starých tratích v Alpách se přizpůsobily přepravě aut železnice až dodatečně, v případě padesátikilometrového Eurotunelu pod Lamanšským průlivem se s provozem autovlaků počítalo už na začátku projektu a požadavek zněl i na přepravu velkých autobusů nebo kamionů. Proto vznikly speciální kryté soupravy s výškou 5,6 metru a šířkou 4,1 metru, tedy u obou rozměrů přibližně o metr více než u klasických vlakových souprav. V jejich čele jsou velmi silné elektrické lokomotivy o výkonu přes 9 000 koňských sil. Na jejich testování se podílel dokonce náš zkušební okruh u Velimi.

Velmi známý a fotogenický autovlak jezdí na severu Německa. Jeho použití je nevšedním zážitkem proto, že zajišťuje dopravu mezi evropskou pevninou a ostrovem Sylt nikoli tu-

nelem, ale po Hindenburgově hrázi uprostřed neklidných vln Severního moře.

RoLa čili pohyblivá silnice

Další kapitolou přepravy aut po železnici je služba pro kamiony. V tomto případě se mluví o přepravě RoLa z německého Rollende Landstraß, volně přeložitelného jako pohyblivá silnice.

Vlaky RoLa jezdí především napříč alpskými zeměmi, jako jsou Švýcarsko a Rakousko a své cílové stanice mají v jejich blízkosti, například v Německu, Maďarsku nebo v Itálii. První RoLa se rozjela na konci 60. let ve Švýcarsku, skutečný rozmach však začal v 90. letech s vývojem moderních nákladních vagonů s extrémně malými koly o průměru méně než 40 centimetrů. Ty umožňují snadnou nakládku a přepravu kamionů o výšce necelé 4 metry, šířce kolem 2,5 metru a hmotnosti přes 40 tun. Pro dopravní společnosti má RoLa výhodu zejména v úspoře času, protože přeprava se započítává do povinných přestávek. Řidiči cestují v upraveném lehátkovém vagonu s malou kuchyní a jídelnou, kde se mohou vyspat a občerstvit. V mnoha státech jsou poskytovány dopravcům využívajícím RoLa další výhody, např. na ně platí v menší míře víkendová omezení provozu.

RoLa jezdila v letech 1994 až 2004 i u nás. Linka spojovala Drážďany s Lovosicemi a měla

odlehčit přetíženým silnicím v Krušných horách. Za 10 let toto spojení využilo přes 800 tisíc kamionů a patřila k nejvytíženějším svého druhu v celé Evropě. Otevření dálnice D8/A17 přes Krušné hory odvedlo kamionovou dopravu z vesniček a městeček v Krušných horách a systém RoLa na severu Čech skončil. V 90. letech u nás fungovala ještě jedna, dnes téměř zapomenutá „pohyblivá silnice“, která spojovala České Budějovice s jihorakouským Villachem.

V současnosti nejrozšířenější systémy RoLa fungují v Rakousku a ve Švýcarsku. Rakouský operátor dnes přepravuje kolem 200 tisíc kamionů ročně, v rekordních letech to bylo dokonce téměř 300 tisíc kamionů. Podle odborné studie dokázala přeprava kamionů po železnici přes alpský průsmyk Brenner snížit produkci skleníkových plynů o 90% a emise z provozu naftových motorů o 60%. Podobné výsledky má i švýcarský operátor Ralpin. Na delší, 414 kilometrů dlouhé lince z německého Freiburgu do italské Novary nabízí týdně až 60 spojů jedním směrem s jízdní dobou 10 hodin a na kratší, 260 kilometrů dlouhé lince z Basileje do Lugana nabízí 5 spojů jedním směrem týdně s cestovní dobou 5 hodin. Ročně přepravuje přes 100 tisíc kamionů. Díky tomu chrání Švýcaři své ovzduší před 30 tisíci tunami skleníkového plynu CO₂ ročně. ■

Pohled z vlaku
Jiná dimenze železnice
Švýcarsko na dosah
Nový noční spoj
Zimní nabídka JLV
Sezonní menu

Články v této rubrice mají pouze informativní charakter.
Přeprava ve vlacích ČD se řídí tarifem TR 10 a SPPO.

POHLEDZVLAKU.CZ

JINÁ DIMENZE ŽELEZNICE přímo u vás doma

Rádi se díváte z okna vlaku a přemýšlíte, jaké by to asi bylo sledovat trať a její okolí ze sedadla strojvedoucího? Nebo vás zajímá, jak se chová podvozek v různých rychlostech, při průjezdu oblouky nebo výhybkami? Nebo byste chtěli přímo sledovat práci strojvedoucího? Pokud jste odpověděli ano, máme pro vás potěšující zprávu: tohle všechno a ještě mnohem víc nabízí unikátní multimediální projekt s názvem Pohled z vlaku.

Jedno staré přísloví říká, že nejkrásnější pohled na svět je ze sedla koně. Souhlasíme a přinášíme něco, co tady ještě nebylo. Pohled na svět ze sedla až deseti tisíc koní najednou! Je to až trapně jednoduché. Stačí zadat adresu www.pohledzvlaku.cz do svého internetového prohlížeče (samozřejmě s aktivním připojením), vybrat trať a ocitnout se na chvíli ve zcela jiné železniční dimenzi. A třeba si i tak trochu splnit dětský sen. Řekněme si na rovinu: kdo z nás kdysi občas nezatožil být aspoň na chvíli strojvedoucím...

Několik kamer, mnoho zážitků

Projekt nabízí možnost sledovat jízdu z čelního pohledu (trať a nejbližší okolí), z konce vlaku kupředu (na celou soupravu), chování podvozku a konečně činnost strojvedoucího přímo na stanovišti. Jednotlivé pohledy jsou časově synchronizované, takže při přepnutí do jiného pohledu stopáž videa kontinuálně pokračuje.

Zcela unikátní funkcionalitou jsou události na trati. Vedle internetového okna, kde běží zvolené video, se paralelně zobrazuje panel s jednotlivými návěstidly, značkami a místy

na trati s jejich podrobným popisem. Jednoduše tak zjistíte, co přesně „říká“ každé návěstidlo a proč na něj strojvedoucí reaguje konkrétním úkonem. Díky záznamu z GPS zase můžete na implementované mapě vidět, kde přesně se vlak nachází a jakou jede rychlostí. Kromě toho se dozvíte i podrobnosti o vlacích, které během jízdy potkáváte (číslo, řadu vozidla, výchozí a cílovou stanici). Jako doplňkové jsou potom záložky s informacemi o trati, vozidle, na kterém „se nacházíte“ (i s možností absolvovat jeho virtuální prohlídku na

webu www.bluetrains.cz). Prohlédnout si můžete také zajímavosti kolem trati (pamětihodnosti, přírodní a technické památky) nebo si přečtete rozhovor se strojvedoucím, který „vás veze“.

Je libo Pendolino nebo Bardotku?

Celý projekt přešel letos v létě z pilotního režimu do ostrého a zvyšuje tempo. Aktuálně se na stránkách www.pohledzvlaku.cz můžete svést na Pendolino z Františkových Lázní do Plzně, projet legendární Posázavský pacifik na neméně ikonické Bardotce, zjistit, jak se řídí pantograf řady 451 na lince Praha – Kralupy nad Vltavou nebo z Prahy do Úval. V čele EC 378 zase můžete poctivou stošedesátkou prosvištět vltavským a labským údolím z Prahy až do Děčína na lokomotivě řady 371. Milovníky nezávislé trakce určitě potěší modernizovaný Brejlovec řady 750.7 šplhající s rychlíkem do Jeseníků. Absolutní novinkou je poslední počín – řada 350 ZSSK na trati Olomouc – Horní Lideč.

A co plánujeme dál? Na své si přijdou stáromilci i příznivci moderny. Jen ve zkratce: muzejní kapesní Bobina na trati Tábor – Bechyně, nestárnoucí řada 122 vezoucí 2 000 tun uhlí z Ústí nad Labem do Nymburka. Řada 471 na trati Praha – Beroun, novotou vonící InterPanter z Chocně do Brna, Regio-Spider na zubačce z Tanvaldu do Harrachova nebo RegioShark v Lužických horách. Vaše pravidelná dávka jiné železniční dimenze přijíždí na webu www.pohledzvlaku.cz. ■

ŠVÝCARSKO NA DOSAH novým nočním spojem

Od 11. prosince 2016, kdy začne platit nový jízdní řád, zavádějí České dráhy přímé noční spojení z Prahy do švýcarského Curychu. Tento spoj vedený přes České Budějovice a rakouský Linec nahradí dosavadní noční vlak trasovaný přes Drážďany. Spojení povede i přes Innsbruck a Sargans, odkud bude možné přestoupit na navazující přípoj do světově známých lyžařských areálů a na legendární Rhétskou dráhu.

Přímý lůžkový vůz řady WLABmz z Prahy do Curychu pojezdí v jízdním řádu 2016/17 celoročně. Cestující si budou moci vybrat mezi kategoriemi Tourist (třímístný oddíl), Double (dvoumístný oddíl) nebo Single (jednomístný oddíl) v provedení Economy (s umyvadlem) nebo Deluxe (se sprchou a WC přímo v oddílu). V období Vánoc a Nového roku, dále od 11. do 19. února (v době konání MS lyžování ve Sv. Mořici) a v letní sezoně od 1. dubna do 30. října doplní lůžkový vůz také klimatizovaný vůz 2. třídy k sezení (řada Bmz).

Cestující z ČR tak díky novému spoji pohodlně dopraví do Curychu, ale i do hor, které vyhledávají milovníci náročného lyžování a freeridu. Vlak zastavuje také v Buchsu poblíž hranic s Lichtenštejnem nebo v Sargansu. Z této stanice je možné přestoupit do navazujících spojů ve směru do kantonu Graubünden se světoznámými lyžařskými středisky jako Arosa Lenzerheide, Davos Klosters nebo vzdálenější Svatý Mořic, kde se v únoru koná MS v lyžování v alpských disciplínách.

Jízdenky do vozu k sezení z Prahy do Curychu se budou prodávat za cenu od 497 korun (18 EUR). Cena jízdenky s rezervací do třímístného oddílu Tourist (T3) v lůžkovém voze bude začínat na 994 Kč (36 EUR). České dráhy kromě toho navíc plánují také zvýhodněné jízdné pro skupiny. Ceny jízdenek a místenek jsou stanoveny fixně v eurech a na koruny se přepočítávají podle aktuálního jednotného železničního kurzu.

Pokud plánujete po Švýcarsku cestovat více, můžete využít návazné síťové jízdenky Švýcarského dopravního systému Swiss

**Zjednodušený jízdní řád
nočního vlaku Praha – Curych a zpět**

tam (Ex 1547 / EN 466)	stanice	zpět (EN 467 / Ex 1540)
17:42	Praha-Holešovice	11:19
18:02	Praha hl.n.	10:57
20:04	České Budějovice	8:51
22:07	Linz Hbf	6:35
2:10	Salzburg Hbf	3:50
4:23	Innsbruck Hbf	1:28
6:20	Bludenz	23:40
6:37	Feldkirch	23:24
6:56	Buchs SG	23:05
7:23	Sargans	22:37
8:20	Zurich HB	21:40

(platí od 11. prosince 2016)

Travel System. Ty je možné zakoupit ve vybraných mezinárodních pokladnách Českých drah a u smluvních prodejců. Více na stránkách www.MojeSvycarsko.com nebo www.cd.cz/svycarsko. ■

Mistrovství světa v alpském lyžování

Od 6. do 19. února 2017 se ve švýcarském Svatém Mořici uskuteční MS v alpském lyžování, které se do tradičního místa vrací po 14 letech, celkově již popáté. České dráhy spolupracují se Svazem lyžování, úsekem alpských disciplín, na podpoře reprezentantů. Minulou sezonu národní dopravce zajišťoval přepravu českých fanoušků lyžování na Světový pohár v Jasné na Slovensku. Tuto sezonu mohou příznivci českých reprezentantů v alpských disciplínách využít vlak i do dějiště Mistrovství světa ve Svatém Mořici.

Foto: davos.ch, Radek Holub SNOW

VLAKEM do lyžařského ráje

Chystáte se do švýcarských Alp? Zkuste nové noční spojení! Nyní jsou vlakem dostupnější rychleji než kdy předtím. V šest večer z Prahy, spánek v klidu komfortního lůžkového vozu a v devět ráno už můžete stát na lyžích v srdci lyžařské Mekky.

Od spoje Českých drah jsou velmi dobře dostupné ze stanice Sargans, kde vlak zastaví v 7:23 h, lyžařské areály Arosa Lenzerheide a Davos Klosters, které patří mezi to nejlepší ve Švýcarsku. Cesta ze Sargansu do Arosy trvá 1,5 hodiny a do Klosters necelou hodinu, v 9 hodin už můžou čeští milovníci prázdných sjezdovek stát u lanovky. Nekonečné svahy, jejichž šířka nabízí využití v dlouhých carvových obloucích, nebo ne-

konečné pláně ve volném terénu lákají milovníky freeridu.

Nenechte si ujít lanovku!

Resort Arosa Lenzerheide po propojení obou středisek v roce 2014 nabízí celkovou délku sjezdovek 225 km v nadmořské výšce od 1 400 metrů po 2 865 m. Lenzerheide se pravidelně připomíná pořadatelstvím světového poháru, jinak je ale na švýcarské poměry celkem „obyčejné“, neboť nedisponuje žádnou turistickou atrakcí světového významu. Jeho dlouhé, pestré a sněhově dobře zásobené sjezdovky jsou rozmístěné po dvou protilehlých svazích vybíhajících přímo z ubytovacích středisek Lenzerheide a Valbella na jejich úpatí. Samotné svezení kabinovou lanovkou Urdenbahn spojující obě střediska nad sněžnou plání mezi vrcholy Urdenfürggli a Hörnli je zážitek.

Jeden skipas – čtyři areály

Pro kvalitní lyžařský zážitek vyhledávají příznivci náročného lyžování pisty ale i volný terén v resortu Davos Klosters. Celá lyžařská oblast nabízí 300 km sjezdovek ve čty-

řech propojených areálech. Díky nadmořské výšce je dostatek sněhu zaručen až do konce března. Nadmořská výška sjezdovek se pohybuje z 80 % nad hranicí 2 000 m (Jakobshorn 1 931–2 590 m, Parsenn 2 200–2 844 m, Rinerhorn 1 967–2 490 m, Madrisa 1 887–2 602 m). Vždyť dolní stanice v Davosu leží v nadmořské výšce 1 560 m n. m., téměř tak vysoko, jako měří nejvyšší česká „velehora“ Sněžka – a nejvyšší bod, odkud vede černá sjezdovka, ve výšce 2 844 m na vrcholu Weissfluhgipfel. Nejdelší sjezd – téměř 10 km – na závěr z vrcholu 2 844 až do Klosters 1 191 m patří k těm nejhezčím lyžařským zážitkům.

Na společný regionální skipas Davos Klosters je možné lyžovat ve 4 skiareálech, nejznámějším z nich je Parsenn, Jakobshorn a zastrčenější Madrisa a Rinernhorn. Všechny areály jsou propojeny Rhätische Bahn, na kterou platí skipas jako volná jízdenka. Přestože Davos patří mezi dražší města ve švýcarských horách, v Klosters nebo v davoském Youthostelu lze sehnat ubytování levněji. ■

MŮŽETE POTKAT VE VLAKU

VE VLAKU se mi dobře píše

Poetka Alenka Vávrová spolu se svými přáteli vzkřísila kdysi slavný festival Literární Františkovy Lázně. V básních odráží společenské dění a nezřídka ji inspiruje železnice. Nejen proto do programu zařadila jízdu speciálního vlaku, ve kterém se bude konat happening předních literátů. Jak se autorka na festival připravuje a co vlastně na dráze tolik obdivuje?

Text a foto: Josef Holek

Festival Literární Františkovy Lázně se poprvé konal v roce 1982 a s různými pauzami se uskutečnilo 18 ročníků. Letošní dějství máte pod taktovkou vy a vaši přátelé. Co vás vůbec vedlo k obnově této několikadenní kulturní akce?

Dříve to byla úplná bomba, protože se sem dostali – z našeho vesnického pohledu – velcí autoři z celého Československa. Ti se pak začali zabývat našimi díly a začali je rozebírat. Dříve byl festival soutěžní, získávala se místa a postupně se ceny stávaly prestižní záležitostí. Lidé se mezi sebou poznali, vyměnili si zkušenosti, mluvili s fundovanými kritiky. To vše tu navíc oživovalo celý lázeňský život. Koncerty a divadlo doplnila literatura. Festival nabídl program návštěvníkům, kteří hledali více duchovna, jakousi hlubší kulturu. Řekla bych, že to je první a reminiscenční důvod k obnově.

Vy jste se sama zúčastňovala?

Ano, jednou, ale posléze jsem se jako místní stala spoluorganizátorkou. Mám s organizováním Literárních Františkových Lázní zkušenosti, zejména z posledních ročníků, kdy jsem se snažila festival udržet co nejdéle, neboť hrozilo, že bude zrušen.

Ale nakonec zrušen byl...

Nenazývala bych to tak. Řekla bych, že měl dlouhou přestávku. Literatura a umění byly odjakživa součástí lázeňství. Mělo by to tak zůstat napořád, byť je doba stále více konzumní. Vždyť tady tvořili Goethe, Němcová, Nezval a Beethoven. Já sama jsem lázním věnovala knihu *Mé a Františkovy* aneb *Z jiného světa*. Tady v lázních je obrovský *genius loci* a literatura městu prostě sluší.

Alenka Vávrová

Rodačka z Františkových Lázní, původní profesí je učitelkou češtiny a výtvarné výchovy. Vystudovala gymnázium a Pedagogickou fakultu UK. Pod knihy se podepisuje pseudonymem Alena Vávrová. V občance však najdete jméno Alenka. Napsala 15 knih, jmenovitě například *Druhotina*, *Nahatma*, *Mé a Františkovy* aneb *Z jiného světa*, *Café Illusion*, *Modrý Pierot*, *Harlekýn na římsce*, *Soukromá Hrabaliana* nebo knížku pro děti *Rodinné balení/All Inclusive*. Mezi její koníčky patří kromě literatury tanec a výtvarné umění. Vychovala dva syny.

Proč jste rozhodla zapojit i vlaky?

Mé dětství bylo s vlaky spojené. Můj tatínek byl totiž ajznbůha a jako signalista pracoval v malém, kouzelném domečku, kde měl veliké páky a nádherně to tam vonělo. Já jsem za ním chodila a milovala to. K dráze mě táhne i má další vzpomínka: když mi bylo asi pět roků, jeli jsme s tatínkem parním vlakem na Slovensko. Bylo to něco úžasného, spala jsem v síti na zavazadla. Tatínek dokonce z té doby dlouho zachoval zápisníček, kde jsem si jen tužkou čmárala „máma“ a „táta“, když už mě nebyla za okny ubíhající krajina. Měla jsem k tatínkovu řemeslu a vlakům velikou úctu. A tu zachovávám dodnes. Snad proto mám téměř v každé své básnické sbírce nějakou tu „vlakovku“.

Jak taková múza na umělce ve vlaku přijde?

Mnohdy si říkám, že mě nic nenapadne. Ale nakonec mám pokaždé z vlaku celou řadu básní, které se netýkají jen vlaku, ale vznikly na kolejích. Říkám jim vlakovky. Vlak je mi

totiž velikou inspirací. Využívám všech aktuálních pocitů i událostí. V tomhle nejsem sama, často mluvím s autory, kterým se ve vlaku dobře píše.

Co všechno mohou účastníci festivalu zažít během jízdy speciálního vlaku?

Bude to happeningový Literární vlak, který ale nebude určen široké veřejnosti. Existují spisovatelé, básníci a vůbec kumštýři, kteří prosazují cestování vlakem, protože jsou oproštěni od řízení auta a mohou se po vlaku projít a dobře se najíst. Třeba v Pendolino dělají výborná jídla. Náš vlak ale vyjede 19. listopadu a jeho ikonou se stane spisovatel Vladimír Páral. Kromě něj přijedou tři slovenští básníci. Vlak pojedje z Chebu přes Františkovy Lázně do Hofu. Chceme propagovat staronovou trať, pozveme tedy všechny, kdo se o ni zasloužili. Zdůrazním, že vlak je happeningovým, takže si užijeme i kus legrace, nemělo by to být o strojeném čtení. Pojedou s námi i muzikanti, Jiří Dědeček, bluesová kapela Good Time nebo harfenistka Zbyňka Šolcová. To všechno by samozřejmě nebylo bez Českých drah, jmenovitě pana Vladimíra Omelky. Vzal si jízdu de facto za své a já mu za to moc děkuji.

Prý často svým spolucestujícím recitujete...

No jejej! Několikrát jsem takhle uspořádala spontánní večírek poezie. Za dne bílého. A budete se možná divit, recitovali i spolucestující. Lidé poezii potřebují. Někteří si vystačí s poetickými písňovými texty, jiní sáhnou i po knížce veršů. Mnoho lidí si píše pro sebe a své blízké. Tak jako každé umění i poezie je vlastně forma rozhovoru se světem.

Máte nějakou oblíbenou trasu?

Miluji Pendolino a jezdím hlavně do Prahy. Vydávám se ale i po vlastech českých. Vlak je pro

Rondokubistický kiosek. Přičapnutý k nádražnímu parku, je tichý jako Tichý, jako Tichý oddíl Pendolina.

Zmasakrován chvatnými rozeklanými tagy nese, úplně blbě pocit až v břiše.

Pak lovci s luky na sedačkách loví pravěká zvířata, zatímco pravěká žena houpá pravěké dítě v kožešinové síti natažené od stromu ke stromu.

Nakonec přilétá dvanáct pestrobarevných pávů z Větruše času... Jeden z nich usedá na moje ramena. A je to Praha.

úryvek z díla Větruše času

mě veliký a přitažlivý fenomén. Ta ubíhající krajina mi nadzdvihuje stavidlo imaginace.

Existuje nějaká univerzální poučka, jak napsat báseň?

Ne, to jistě neexistuje. Ale myslím si, že poezie by se měla psát tak, aby báseň člověkem, který ji čte, nějakým způsobem zatřásla. Aby vznikla emoce. Pro báseň je nejhorší, zůstane-li pannou a nikdo ji nečte. Má být napsána tak, aby čtenář měl chuť sám mnohé domýšlet a zapojit svou jedinečnou fantazii. Říkávám, že je tolik básní, kolik je jejích čtenářů. Každý si do básně promítne kus sebe. K dobré básni se musíte vracet a dráždí vás, jako chytře oblečená žena. Na každou báseň se osobně připravuji celým svým předešlým životem. Dobrá báseň většinou na lusknutí prstů nepřichází. ■

Lidé a architektura v době Karla IV. – výstava nejen pro děti

ARCHITEKTURA PRO KORUNU

u příležitosti 700. výročí narození Karla IV.

Petr Parlér provede děti středověkým městem

8. 11. – 31. 12. 2016 | Valdštejnská jízdná

Národní galerie v Praze – Valdštejnská 3, Praha

MEZINÁRODNÍ DEN MODELOVÉ ŽELEZNICE v Domě vláčků

S modely železnic se v minulosti setkal snad každý z nás. Koho kdysi nefascinovaly dlouhé vlaky kroutící se po kolejovém oválu, modelové kolejiště plné domečků, svítících oken, návěstidel, kopců a tunelů. Vláčky byly v té době ke koupi snad v každém větším hračkářství a elektrický vláček byl toužebně očekáván pod nejděním vánočním stromčkem.

I nyní má modelová železnice svůj půvab, kouzlo, a dokonce i svůj mezinárodní den. Připadá na 2. prosince a letos ho budeme slavit již podruhé. Jeho cílem je připomenout modelovou železnici jako stále živé odvětví nabitě technickými vymoženostmi a nejrůznějšími digitálními vychytávkami, které však zároveň neztratilo nic ze svého někdejšího půvabu.

Chcete slavit s námi? Žádný problém! Navštivte 2. prosince 2016 Dům vláčků na pražských Petřínách. Přesně rok od jeho otevření uplyne 15. listopadu, takže důvod k oslavám bude dvojnásobný. A co tu můžete vidět a zažít? Nejen relaxovat u funkčních modelových kolejišť, ale také mnohé z nich

částečně řídit a ovládat. V provozu jich je zatím pět, další jsou ve výstavbě nebo se jejich stavba připravuje. Na své si přijdou příznivci různých měřítek, úzký rozchod nevymáhá. Ve velikosti N je zde věrně znázorněn 7 metrů dlouhý Negrelliho viadukt, ve velikosti HOe vás potěší autenticky zpracované kolejiště Jindřichohradeckých místních drah.

Zažít pocity strojvůdce a řídit vlak můžete díky Train simulatoru imitujícímu stanoviště skutečné lokomotivy. Nejnovější trendy a možnosti dálkového řízení modelů pomocí tabletu či chytrého telefonu můžete osobně vyzkoušet na digitálním kolejišti řízeném centrálou Z21. Projet lokomotivu i bez kolejiště vám zase umožní zařízení smartRail.

Myslíme i na pamětníky. Zdejší muzeum modelových železnic, jediné svého druhu u nás i ve světě, mapuje kompletní produkci železničních modelů v bývalé NDR. K vidění jsou zde kompletní sbírky modelů Zeuke a Piko ve velikostech N, TT a HO. Nabízí se tak zajímavé srovnání tehdejších technických možností s dnešní produkcí.

Pro nejmenší je připraven bohatě vybavený dětský koutek, pro ostatní pak občerstvení a promítání na velkoplošných obrazovkách.

A jaká by to byla oslava bez dortu a pořádné porce zábavy. Všeho si do sytosti užijete již 2. prosince v Domu vláčků, kam jste srdečně zváni! ■

Pro pozorné čtenáře nebo pravidelné návštěvníky máme soutěžní otázku:

Kolik modelových kolejišť je aktuálně v provozu v Domě vláčků?

- A) 3
- B) 4
- C) 5
- D) 6

Tři z vás, kteří správně odpoví na soutěžním webu www.cdprovas.cz, získají tři roční vstupenky (2 + 2) do Domu vláčků a k tomu knihu Kolejiště našich modelářů včetně DVD.

OCHUTNEJTE MENU s vůní sváteční pohody

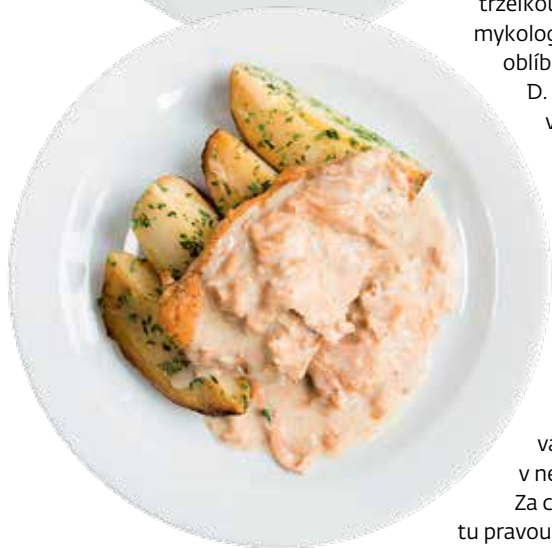
Zlátnoucí listí, dešťové kapky či krajinu jiskřící sněhem je nejlepší pozorovat z pohodlí jídelního vozu vlaků Českých drah. A když vám k tomu personál JLV naservíruje jeden z lahodných pokrmů nového sezonního menu, změní se i běžná cesta v nevšední zážitek.

Ať už se chystáte využít podzimní a zimní dny k poznávání krás naší země, nebo k výletům do metropolí okolních států, jídelní vozy a bistrovozy vlaků v barvách Českých drah vám poskytnou profesionální gastronomický servis. Od 2. listopadu můžete navíc ochutnat speciality, které pro toto roční období připravili špičkoví kuchaři.

Mezi delikatesy nového menu patří krůtí prsa s liškovou omáčkou podávané s pečeným bramborem a petrželkou. Liškovou omáčku jistě ocení nejen mykologové. Vždyť tato houba patří k našim nejoblíbenějším a je navíc cenným zdrojem vitamínu D. Pochutnat si na houbách můžete i v případě, že vsadíte na sezonní vegetariánský pokrm – zapéčené pappardelle s houbami a smetanovo-šalvějovou omáčkou.

Pokud ale přece jen nepatříte k vyznavačům houbových jídel, můžete si ze sezonního menu objednat například telecí loupanou plec s opečenými bramborovými noky. Ke kávě pak stevardi servírují perník se švestkovým coulis a kysanou smetanou. Coulis je hustá omáčka připravená z vařeného ovoce, autoři menu ji navíc ve švestkové variantě ochucují slivovicí, samozřejmě v neškodném množství.

Za celý tým JLV a AKC ČR vám přejeme tu pravou sváteční pohodu, šťastnou cestu vlakem a samozřejmě dobrou chuť! ■

*Jiskření chutí
pod taktovkou mistrů...*

BlueTrains

úvod

galerie

připravujeme

diskuze

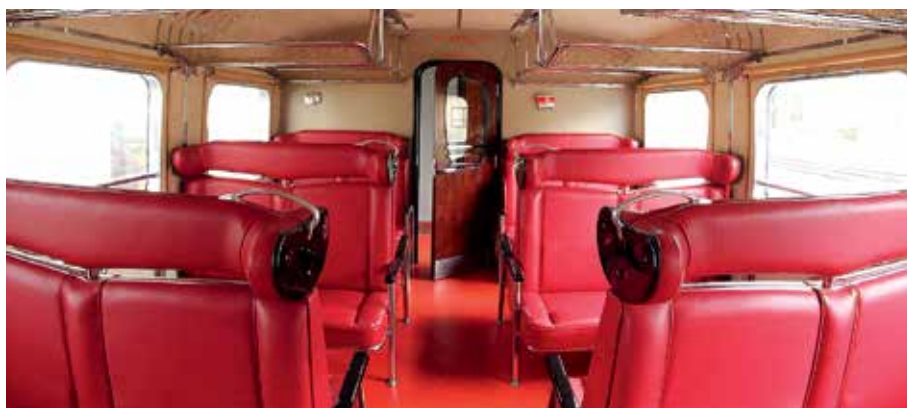
M 260.0 Stříbrný šíp

Potřeba zefektivnit osobní přepravu přivedla ČSD ve 30. letech 20. století k zadání vývoje rychlíkového motorového vozu, který by konkuroval autobusové dopravě. Zcela inovativní konstrukce nesla řadu prvků z automobilového i leteckého průmyslu. Vůz během testovacích jízd dosahoval rychlosti až 130 km/h, v rutinním provozu byla maximální rychlost omezena na 90 km/h. Interiér v červené kůži, řada chromových doplňků, elegantní tvary, státní znak na čele a především karmínovostříbrný nátěr propůjčily vozu jméno Stříbrný šíp. Válka a s ní spojený nedostatek pohonných hmot způsobil, že místo na výkony mezi Prahou, Plzní či Českými Budějovicemi zamířil do depa, kde na něj od poloviny padesátých let téměř půl století padal prach. Jeho vzkříšení do podoby provozuschopného exponátu bylo úspěšně dokončeno na jaře roku 2016. ■

Základní technické údaje

Označení	M 260.0
Rok výroby/rekonstrukce	1938 / 2011–2016
Počet vyrob.	1
Maximální rychlost	90 km/h
Výkon	2x 168 kW
Míst k sezení/stání	64/12

JUNIOR PROGRAM ČD

HRAVÝ ARCHITEKT 2016

I letos České dráhy podpoří soutěž pro děti Hravý architekt, která se koná v rámci výstavy Architektura pro korunu. Dětem, které vyhrály účast na této výstavě, zajistí přepravu do Prahy.

Ale i vy se přijďte podívat, jaké to bylo žít za vlády našeho nejvýznamnějšího vladaře Karla IV. Výstavu Architektura pro korunu můžete navštívit od 7. listopadu do

31. prosince 2016 v prostorách Valdštejnské jízdárny Národní galerie v Praze.

Čeká vás procházka po středověkém městě a vaším průvodcem se na čas stane dvorní architekt Karla IV., Petr Parléř. Součástí výstavy budou rovněž výtvarné dílny pro děti. Petr Parléř vás také seznámí s některými obyvateli středověkého města, například s obchodníkem, katem, lékařem nebo lazeb-

nicí. Setkáte se ale i s reálnými historickými postavami, Mistrem Theodorikem, Arnoštem z Pardubic, Mistrem Havlem ze Strahova nebo samotným císařem Karlem IV. Nudit se určitě nebudete.

Více na www.hravychitekt.cz. Výstava vznikla ve spolupráci s Národní galerií v Praze.

Manažerka Junior programu ČD Elen Mátéová

křížovka

Víte, milé děti, pod jakým názvem sloužily vlaky k přepravě osobních automobilů mezi lety 1955 a 2005 ve Velké Británii?

Motorový vůz

Bandita loupící v cest

Vášnivý standardní tanec

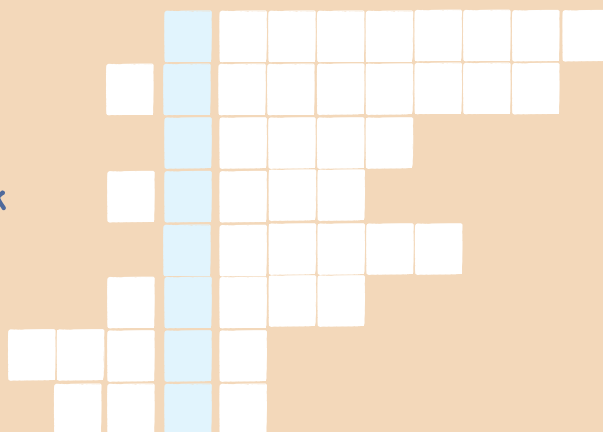
Český tělovýchovný spolek

Žába s bradavicemi

Nádobí, ze kterého jíme

Květina s výraznou vůní

Černé topivo do kamen

Vyluštěnou tajenku zadejte do formuláře na www.cdprovas.cz do 16. listopadu 2016. Tři z vás, kteří správně odpovědí, získají rodinnou vstupenku do Království železnic.

SOUTĚŽ PRO CHYTRÉ HLAVY

1 Kterému žánru se věnuje zpěvačka Leona Gyöngyösi?

- A country
- B černošskému gospelu
- C jazzu

2 Jak se přezdívá městu Šumperk?

- A Malá Vídeň
- B Město čarodějnických procesů
- C Barokní perla

3 Který zámek nese jméno Jánský vrch?

- A zámek v obci Kobylá nad Vidnavkou
- B zámek ve městě Žulová
- C zámek ve městě Javorník

4 Jak se jmenuje unikátní multimediální projekt Českých drah, díky kterému můžete například sledovat práci strojvedoucího?

- A Z okna vlaku
- B Vlakem za zážitky
- C Pohled z vlaku

5 Kterému motorovému vozu se přezdívá Stříbrný šíp?

- A M 260.0
- B M 131.1
- C M 120.4

6 Který článek v tomto čísle vás nejvíce zaujal? *

* Na tuto otázku je nutné odpovědět, její správnost se však neposuzuje.

Soutěžit můžete na www.cdprovas.cz, kde vyplníte příslušný formulář, nebo své odpovědi zasíláte poštou do 16. listopadu. Nezapomeňte uvést svůj e-mailový kontakt nebo zpětnou adresu.

Adresa:

Redakce ČD pro vás
České dráhy, a.s.
nábř. L. Svobody 1222, 110 15 Praha 1
Na obálku napište PRO CHYTRÉ HLAVY.

Tři správné odpovědi odměníme Kilometrickou bankou ČD – poukazem na volné cestování vlaky ČD v hodnotě 2 200 Kč – a další tři z vás obdrží poukázky do obchodní sítě PONT v celkové hodnotě 1 000 Kč.

Výherci z minulého čísla:

KMB: Libor Oppolzer, Jana Mazurová, Jana Chloupková
PONT: Pavel Kohout, Miroslava Rychetská, Jiří Dolejší

Správné odpovědi z minulého čísla:

1 – Říšův trapno deník, 2 – saské renesance,
3 – okolí Krásné Lípy, 4 – za 10 bodů, 5 – 10 let

Kompletní pravidla soutěže najdete na www.cdprovas.cz.

Hrajte o tři Kilometrické banky ČD za 2 200 Kč a o tři poukázky v hodnotě 1 000 Kč do obchodní sítě PONT.

PRAHA – **DRÁŽĎANY** – PRAHA

497 Kč

PLZEŇ – **REGENSBURG** – PLZEŇ

386 Kč

BRNO – **BRATISLAVA** – BRNO

331 Kč

BRNO – **VÍDEŇ** – BRNO

386 Kč

Advent jako z pohádky

Dopřejte si před vánoci hřejivou atmosféru adventních trhů u našich sousedů s jízdenkou **ČD TIP** platnou od 26. 11. do 20. 12. 2016.

Předprodej začíná již 15. 11. Vlakem vás dovezeme tam a zase zpátky.

www.cd.cz/eshop

ČD **České dráhy**
Národní doprava

Jak se vám líbí naše sleva 10 % na jízdné?

S online platbou Masterpass
ušetřím čas i peníze!

S Masterpass digitální peněženkou platíte pohodlně, rychle a bezpečně. Nezdržujte se opakovaným zadáváním detailů platební karty. Masterpass vaše údaje bezpečně uchová. V listopadu navíc ušetříte na každé jízdence po ČR.

Jděte na
www.cd.cz/vlakopedie
a stáhněte si Masterpass.

masterpass
by mastercard

České dráhy
Národní dopravce